

การพัฒนาความคิดรวบยอดในการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้อิสลามศึกษา
วิชาประวัติศาสตร์อิสลามชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3
ตามหลักสูตรอิสลามศึกษา ปีพุทธศักราช 2546

นุรุดดีน อาดำ

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
พ.ศ.2557

**The Development of Conceptual Learning of Islamic History Subject for
Secondary Islamic Students level 3 according to Islamic Study
Curriculum B.E.2546**

NURUDIN ADAM

**An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirements for the Master of Education**

Filed in Teaching in Islamic Education

Graduate School

Yala Rajabhat University

2014

ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ (ภาษาไทย)	การพัฒนาความคิดรวบยอดในการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้อิสลามศึกษาวิชาประวัติศาสตร์อิสลามชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาปีพุทธศักราช 2546
ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ (ภาษาอังกฤษ)	The Development of Conceptual Learning of Islamic History Subject for Secondary Islamic Students level 3 on Islamic Study Curriculum B.E.2546
ชื่อผู้ทำการค้นคว้าอิสระ	นุรุดดีน อาดำ
สาขาวิชา	การสอนอิสลามศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระหลัก	คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ
.....	ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุไรรัตน์ ยามาเรียง)	(อาจารย์ ดร.มูหัมมัดคอดาล แกมมะ)
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระร่วม	กรรมการ
.....	(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุไรรัตน์ ยามาเรียง)
(อาจารย์ ดร. ชัมซู สาอุ)	กรรมการ
	(อาจารย์ ดร. ชัมซู สาอุ)

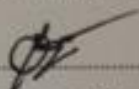
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา อนุมัติให้นับการค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกสรี ลัดเล็ย)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

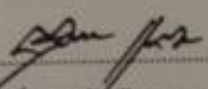
“ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา”

ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ (ภาษาไทย)	การพัฒนาความคิดรวบยอดในการเรียนรู้กลุ่มสาระ การเรียนรู้อิสลามศึกษาวิชาประวัติศาสตร์อิสลามชั้น อิสลามศึกษาคอนกลางปีที่ 3 ตามหลักสูตรอิสลามศึกษา ปีพุทธศักราช 2546
ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ (ภาษาอังกฤษ)	The Development of Conceptual Learning of Islamic History Subject for Secondary Islamic Students level 3 on Islamic Study Curriculum B.E.2546
ชื่อผู้ทำการค้นคว้าอิสระ	นูรดิน ฮาฟา
สาขาวิชา	การสอนอิสลามศึกษา

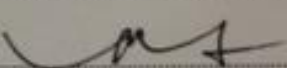
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระหลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุไรรัตน์ ชามาแจ้ง)

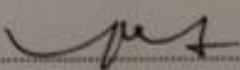
คณะกรรมการสอนการค้นคว้าอิสระ

 ประธาน
(อาจารย์ ดร. มุหัมมัดคอลลัด แกมมะ)

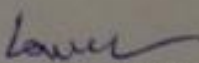
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระร่วม

(อาจารย์ ดร. จัมซุ สาตุ)

 กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุไรรัตน์ ชามาแจ้ง)

 กรรมการ
(อาจารย์ ดร. จัมซุ สาตุ)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา อนุมัติให้นับการค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาดตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา

 คณบดีคณะครุศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกตุ สัตถ์)
วันที่ 29 เดือน ม.ค. พ.ศ. 257

“ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา”

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ การพัฒนาความคิดรวบยอดในการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้อิสลาม
ศึกษาวิชาประวัติศาสตร์อิสลามชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3
ตามหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546

ชื่อผู้ทำการค้นคว้าอิสระ นูรุดดีน อาดำ

ชื่อปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา การสอนอิสลามศึกษา

ปีการศึกษา 2557

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุไรรัตน์ ยามาเรียง	ประธานกรรมการ
2. อาจารย์ ดร. ชัมซุ สาอุ	กรรมการ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความคิดรวบยอดในการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้อิสลามวิชาประวัติศาสตร์อิสลาม ชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาปีพุทธศักราช 2546 (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อิสลามก่อนเรียนและหลังเรียน และ (3) ประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความคิดรวบยอด กลุ่มสาระการเรียนรู้อิสลาม วิชาประวัติศาสตร์อิสลาม กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนสาธิตปัทมภักดิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี จำนวน 30 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความคิดรวบยอด จำนวน 4 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์อิสลาม แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความคิดรวบยอดในการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้อิสลามวิชาประวัติศาสตร์อิสลาม ชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนหลัง สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบ t-test

ผลการค้นคว้าอิสระพบว่า

1. แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความคิดรวบยอดในการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้
อิสลามวิชาประวัติศาสตร์อิสลาม ชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 ตามหลักสูตรอิสลามศึกษา
ปีพุทธศักราช 2546 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ คือ 81.55/84.29
2. ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่เรียนจากแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความคิดรวบยอดใน
การเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้อิสลามวิชาประวัติศาสตร์อิสลาม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติระดับ .01
3. ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความคิด
รวบยอด กลุ่มสาระการเรียนรู้อิสลาม วิชาประวัติศาสตร์อิสลาม อยู่ในระดับมากที่สุด

Abstract

Independent Study Title	The Development of Conceptual Learning of Islamic History Subject for Secondary Islamic Students level 3 According to Islamic Study Curriculum B.E.2546
Researcher	Nurudin Adam
Degree Sought	Master of Education
Major	Teaching in Islamic Education
Academic Year	2014

Independent Study Advisors

1. Assistant Professor Urairat Yamareng	Chairperson
2. Dr. Samsoo Sa-au	Committee

This independent study aimed (1) to develop and determine the efficacy of lesson plans to enhance conceptual learning of Islamic history subjects for secondary Islamic students level 3, (2) to compare the students' achievement of Islamic history subject between before and after instruction through lesson plans to enhance conceptual learning of Islamic history subject and (3) to evaluate the students' satisfaction towards instruction through lesson plans to enhance conceptual learning of Islamic history subject. The samples were 30 people of secondary Islamic student level 3 who learned in the first semester of academic year 2014 of Sasnupatam School ,Pattani province which were selected by using simple sampling method. The research instruments were the four lesson plans to enhance conceptual learning of Islamic history subject, achievement test form and questionnaires on students' satisfaction towards instruction through lesson plan to enhance conceptual learning of Islamic history subject. The data was collected by quasi experimental research form namely One group pretest posttest design and the data was analyzed by percentage, mean, standard deviation and t-test.

The result of the independent study revealed that

1. The efficacy of lesson plans to enhance conceptual learning of Islamic history subjects for secondary Islamic students level 3 was 81.55/84.29 which was higher than the 80/80 standard criteria..

2. The students' achievement of Islamic history subject after instruction through lesson plans to enhance conceptual learning was higher than before instruction which had statistically significant of .01 levels.

3. The students' satisfaction towards instruction through lesson plans to enhance conceptual learning of Islamic history subject was the highest level.

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยด้วยความช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน โดยเฉพาะผู้ช่วยศาสตราจารย์อุไรรัตน์ ยามาเรียง และอาจารย์ ดร.ซัมซุ สาอุ กรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระที่ได้ให้ทั้งแนวคิด คำแนะนำ เทคนิควิธีการ อีกทั้งตรวจสอบแก้ไขการค้นคว้าอิสระเป็นอย่างดีเสมอมา จึงขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณ ดร.วันอัปดุลกอเคร์ แวมุสตอฟา ดร.อาฮามัดกาแม แวมุซอ และอาจารย์สุไลมาน อาแว ผู้เชี่ยวชาญที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าช่วยพิจารณาตรวจสอบความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงของเครื่องมือการการค้นคว้าอิสระ

ขอขอบคุณ ผู้บริหารโรงเรียนสาธิตปัทมภ์ ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลสำหรับการค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

ขอขอบคุณ อาจารย์ ดร.มุหัมมัดตอลาล แกมะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุไรรัตน์ ยามาเรียง และอาจารย์ ดร.ซัมซุ สาอุ ที่ได้ให้เกียรติเป็นกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระและทำให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ บรรดาคณาจารย์ ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ตลอดระยะเวลาของการศึกษาในหลักสูตรนี้

นุรุดดีน อาดำ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่ออังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระ.....	6
ความสำคัญของการค้นคว้าอิสระ.....	6
ขอบเขตของการค้นคว้าอิสระ.....	6
1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	6
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา.....	7
3. ขอบเขตด้านตัวแปร.....	7
3.1 ตัวแปรต้น.....	7
3.2 ตัวแปรตาม.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	9
1. หลักสูตรอิสลามศึกษาปีพุทธศักราช 2546.....	9
2. เอกสารเกี่ยวกับการจัดความคิดรวบยอด.....	11
3. เอกสารเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้.....	24
4. เอกสารเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล.....	28
5. เอกสารเกี่ยวกับความพึงพอใจ.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
1. งานวิจัยในประเทศ.....	36
2. งานวิจัยต่างประเทศ.....	38

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 2 (ต่อ)

กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ.....	39
สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ.....	39

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการค้นคว้าอิสระ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	40
เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ.....	40
1. ลักษณะเครื่องมือ.....	40
2. วิธีการสร้างเครื่องมือ.....	41
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
1. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
แผนปฏิบัติการค้นคว้าอิสระ.....	46

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48

บทที่ 5 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการค้นคว้าอิสระ.....	51
อภิปรายผล.....	52
ข้อเสนอแนะ.....	53
1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการค้นคว้าอิสระไปใช้.....	53
2. ข้อเสนอแนะในการทำการค้นคว้าอิสระครั้งต่อไป.....	54

บรรณานุกรม

	สารบัญ (ต่อ)	หน้า
	ภาคผนวก	
	ภาคผนวก ก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
	ภาคผนวก ข ค่า IOC ในการค้นคว้าอิสระ.....	63
	ภาคผนวก ค คู่มือการใช้ผลการจัดการเรียนการสอน.....	70
	ภาคผนวก ง แผนการจัดการเรียนรู้.....	87
	ภาคผนวก จ เครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้.....	106
	ภาคผนวก ฉ ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก.....	116
	ภาคผนวก ช หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	119
	ภาคผนวก ซ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	121
	ภาคผนวก ฌ บทความวิชาการ.....	123
	ประวัติผู้ทำการค้นคว้าอิสระ.....	141

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แผนปฏิบัติการคั่นคว่ำอิสระเรื่องการพัฒนาหลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่องการพัฒนา ความคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา วิชาประวัติศาสตร์ อิสลาม.....	46
2	ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่องการพัฒนา ความคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อิสลาม.....	49
3	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้.....	49
4	ความพึงพอใจของเรียนของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้.....	50

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1	กรอบแนวคิดของการค้นคว้าอิสระ.....	39
---	-----------------------------------	----

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 27 วรรคหนึ่งได้กำหนดให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ เพื่อดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ มาตรา 27 วรรคสองได้กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ (กรมวิชาการ, 2541 : 15-17)

การศึกษานับเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นทรัพยากรอันมีค่าที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ การจัดการศึกษาที่จะส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนด้านสังคมและคุณภาพชีวิตจะต้องมีการกระจายการจัดการศึกษาให้ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่น ไม่แปลกแยกไปจากท้องถิ่น จะต้องนำเอาประเด็นในท้องถิ่นนั้นๆ มาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน เพื่อทำให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน ทำให้เด็กที่จบการศึกษาออกไปมีความรู้สึกรับผิดชอบและมีความสามารถที่จะสร้างสรรค์สังคม เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข (กรมวิชาการ, 2541 : 77)

หลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้รวมถึงรายวิชา เนื้อหาวิชา กิจกรรมหรือเนื้อหาต่างๆ ที่จัดให้กับผู้เรียน หลักสูตรมีลักษณะเป็นพลวัตร เปลี่ยนแปลงตามความเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างต่อเนื่อง ต้องมีการสร้าง ปรับปรุงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา หลักสูตรเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา หลักสูตรที่ดีจึงต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสังคม สามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมมีความหมายต่อชีวิตของผู้เรียน เหมาะสมกับขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม และจะต้องสร้างขึ้นด้วยความร่วมมือจากทุกฝ่าย (สุนีย์ ภูพันธ์, 2546 : 2-3)

หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 กำหนดให้ผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อศาสนาอิสลาม ให้ผู้เรียนมีความรู้มีความสามารถในทักษะกระบวนการ มีหลักศรัทธา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ รวมทั้งได้แสดงบทบาทความรับผิดชอบทั้งต่อ

ตนเองและผู้อื่นและสภาพแวดล้อม การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรอิสลามศึกษา นอกจากจะมุ่งปลูกฝังด้านปัญญา พัฒนาการคิดของผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ ยังมุ่งพัฒนาความสามารถทางอารมณ์ โดยการปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเอง เห็นใจผู้อื่น สามารถแก้ปัญหาข้อขัดแย้งทางอารมณ์ได้ ปัจจุบันโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ได้พัฒนาตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพมีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อศักยภาพที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ทำให้เป็นคนที่รู้จักวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถปรับตัวให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักฟังตนเอง และสามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข พร้อมกันนั้นยังให้โรงเรียน มีแบบแผนพัฒนาระยะยาว มีเป้าหมายและแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจน (สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ, 2544 : 3) ทำรายงานประจำปีเพื่อประกันว่าโรงเรียนสามารถดำเนินการบรรลุตามเป้าหมายและแผนที่ได้ดำเนินไว้ อย่างถูกต้อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 1-5)

หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 เป็นหลักสูตรที่พัฒนามาจากหลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย พุทธศักราช 2535 และหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนต้นและตอนกลาง พุทธศักราช 2540 และหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2523 ซึ่งเป็นหลักสูตรเฉพาะด้าน เฉพาะทาง โดยอ้างอิงและยึดหลักให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้เพื่อให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาเกี่ยวกับอิสลามศึกษา สามารถนำไปใช้จัดการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ และตามอัธยาศัย ควบคู่กับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างได้ต่อเนื่องตลอดระยะเวลา 12 ปี โดยแบ่งเป็น 4 ช่วงชั้น ช่วงชั้นละ 3 ปี หลักสูตรอิสลามศึกษา ประกอบด้วยองค์ความรู้ คุณลักษณะ และค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ของผู้เรียน โดยมีจุดประสงค์ที่จะพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีเจตคติที่ดีต่อศาสนาอิสลามโดยจำแนกการเรียนรู้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มศาสนาอิสลาม
2. กลุ่มสังคมศึกษา และจริยธรรม
3. กลุ่มภาษา

วิชาประวัติศาสตร์อิสลามเป็นสาระการเรียนรู้ที่อยู่ในกลุ่มสังคมศึกษา และจริยธรรมซึ่งผู้เรียนทุกคนในระดับอิสลามศึกษาตอนต้น ระดับอิสลามศึกษาตอนกลาง และระดับอิสลามศึกษาตอนปลายต้องเรียน ทั้งนี้เพราะกลุ่มสาระการเรียนรู้นี้ว่าด้วยการดำเนินชีวิตตามแนวทางของ

อิสลาม โดยเชื่อมโยงเหตุการณ์แต่ละยุคสมัย ในการปรับตนเองกับจริยธรรมอิสลาม ทำให้เป็นมุสลิมที่ดี มีความ มีความสามารถทางสังคม มีความรู้ทักษะ คุณธรรม และการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ต่างๆมีความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติโดย

1. นำความรู้จากประวัติศาสตร์อิสลามมาสร้างความเข้าใจในการสร้างจิตสำนึกต่อผู้เรียนนำไปถ่ายทอดเป็นมรดกทางประวัติศาสตร์อิสลามเพื่อให้เกิดความรู้และทักษะในการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

2. นำความรู้จากประวัติศาสตร์อิสลามมาสร้างความเข้าใจในการจัดการเผชิญสถานการณ์ การนำแบบอย่างการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิต

3. นำวิถีทางประวัติศาสตร์และแบบอย่างในประวัติศาสตร์อิสลามมาค้นหาคำตอบและกำหนดแนวทางในการประพฤติปฏิบัติที่สร้างสรรค์ต่อตนเองและส่วนรวม

จากสภาพปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา และจริยธรรม โดยเฉพาะวิชาประวัติศาสตร์อิสลาม ปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนนั้นจะพบทั้งในตัวครูผู้สอนและในตัวนักเรียน จะเห็นว่าครูผู้สอนใช้การจัดการเรียนในรู้แบบบรรยาย เนื่องจากครูผู้สอนขาดเทคนิคการสอนที่ดีเพราะต้องรับผิดชอบสอนหลายวิชา มีภาระงานพิเศษอื่นๆมาก ครูไม่มีโอกาสได้พัฒนารูปแบบวิธีสอนแบบใหม่ๆขาดเทคนิคการสอนที่จะให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดการกระบวนการเรียนการสอนไม่สนองตอบกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน มุ่งเน้นการสอนที่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง ยังไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนไม่ได้เรียนรู้จากสภาพจริงหรือจากการปฏิบัติจริง ส่วนในตัวนักเรียนนั้น นักเรียนขาดความกระตือรือร้น และขาดความสนใจในการเรียนไม่เข้าใจรายละเอียดของเนื้อหาวิชาทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนและทำให้ความรู้ที่ได้มานั้นไม่คงทน ไม่สามารถปฏิบัติได้ และยังทำให้นักเรียนขาดคุณลักษณะที่สำคัญคือไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่กล้าตัดสินใจด้วยตัวเอง ไม่รู้จักการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ เพราะต่างคนต่างไม่มีการสนใจในการเรียน นักเรียนที่มีอยู่กันเป็นกลุ่มแล้วก็ไม่สามารถที่จะปฏิสัมพันธ์ร่วมกันกับเพื่อนกลุ่มอื่นๆได้ และนักเรียนไม่รู้จักการแสวงหาความคิดด้วยตนเอง

ดังนั้นเพื่อให้การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์อิสลามเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีต่อผู้เรียน ผู้สอน จะต้องเลือก วิธีการสอนที่เกิดประโยชน์ การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน จะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยยึดหลักว่าให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ จะต้องใช้กระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการด้านร่างกาย และสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจและความสามารถของผู้เรียนเป็นระยะๆ การจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น

ควรใช้รูปแบบ/วิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการละสอนตามสภาพเป็นจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ กระบวนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ บทบาทครูจะต้องเปลี่ยน โดยลดบทบาทในการอยู่หน้าชั้นลง แต่เพิ่มบทบาทในการรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนมากขึ้น ครูควรมีบทบาทในการกระตุ้น ให้ผู้เรียนเรียนรู้ พร้อมกับให้การเสริมแรงตลอดเวลา เช่นให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ

การสอนด้วยวิธีการจัดความคิดรวบยอด เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถสร้างการเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจให้กับเด็ก สามารถสร้างความคงทนในการเรียนรู้ โดยการจัดระเบียบเนื้อหา การวางโครงเรื่อง การวางแผน การแบ่งประโยค และความคิดหลักให้เป็นตอนของเนื้อหาใหม่ ที่มีพื้นฐานจากประสบการณ์เดิมแล้ว การจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้าจะส่งผลให้ผู้เรียนรู้ได้คั้น ผู้เรียนจะต้องมีพัฒนาการของความคิดและสติปัญญาที่เป็นนามธรรม สามารถสร้างภาพพจน์ โดยไม่ต้องอาศัยรูปธรรมก็สามารถหาเหตุผลได้ ตามทฤษฎีเซวี่ปัญญาของเพียเจต์ (Jean Piaget) ซึ่งในขั้นนี้ผู้เรียนมีอายุ 12 ปี ถึงวัยผู้ใหญ่ หรือผู้อยู่ในวัย “Formal Operation” (สราญค์ ไคว้ตระกูล, 2541 : 57)

ความคิดรวบยอดถือว่าเป็นความสำคัญของการเรียนรู้อย่างมากเพราะผู้ที่มีความรวบยอดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้นย่อมมีความเข้าใจในเรื่องราวหรือสิ่งนั้นอย่างสมบูรณ์ (บันลือ พฤษะวัน, 2542 : 10-11) ความคิดรวบยอดมีความสำคัญต่อการเรียนรู้การสอนเพราะว่าเป็นโครงสร้างพื้นฐานของความรู้สาขาหนึ่งๆ ความคิดรวบยอดจะเป็นตัวที่จะนำไปใช้ในการสร้างทฤษฎีแล้ข้อสรุปต่างๆ และยังเป็นกุญแจนำไปสู่ความเข้าใจกฎเกณฑ์และหลักการ จะเห็นว่าหลักสูตรใหม่ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มประสบการณ์ใดก็ตามพยายามที่จะให้นักเรียนรู้ความคิดรวบยอดสาขาวิชานั้น (วิณา วโรตมะวิชญ, 2545 : 39) การจัดความคิดรวบยอดมีหลายรูปแบบ เช่น แบบเรื่องย่อ (Content Abstract) แบบทดสอบก่อนด้วยคำถามถูกผิด (True False Pretest) แบบคำถามหลังด้วยคำถามเดิมคำ (Compaction Pretest) แบบโครงเรื่อง (Sentence Outline) แบบแผนภูมิความหมาย (Semantic Organizer) และอื่นๆ ส่วนการกำหนดตำแหน่งของการจัดความคิดรวบยอดในการเรียนการสอนจะมีอยู่ 3 ตำแหน่ง คือ เสนอก่อนเรียน (Advance Organizer) เสนอระหว่างเรียน (Concurrent Organizer) และเสนอหลังเรียน (Post Organizer) ซึ่งจะทำหน้าที่บทสรุปของเนื้อหา การสอนแบบความคิดรวบยอดนั้นเป็นการจัดการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเห็นได้จากงานวิจัยต่างๆ ดังนี้

สุธีรัตน์ อริเดช (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องผลการสอนคณิตศาสตร์ที่ใช้กระบวนการสร้าง ความคิดรวบยอดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของ

นักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนคณิตศาสตร์ที่ใช้กระบวนการสร้างความคิดรวบยอดสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) ความคงทนในการเรียนคณิตศาสตร์ของ นักเรียนที่เรียน โดยวิธีสอนคณิตศาสตร์ที่ใช้กระบวนการสร้างความคิดรวบยอดสูงกว่านักเรียนที่ เรียนโดยวิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สิรินทิพย์ พูลศรี (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการใช้รูปแบบการสร้างความคิดรวบยอดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 เป็นกลุ่มทดลอง 20 คน ซึ่งเรียนโดยใช้รูปแบบการสร้างความคิดรวบยอด และกลุ่มควบคุมจำนวน 20 คน ที่เรียนโดยวิธีสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ ทาง การเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียน โดยใช้รูปแบบการสร้างความคิดรวบยอดและนักเรียนที่เรียน โดยใช้วิธีสอนปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พิศเพลิน ภิรมณ์ไกรภักดิ์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคณิตศาสตร์ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ พบว่า

1. ระยะที่ 1 เด็กที่ได้รับการปฏิสัมพันธ์กับเด็ก และกระตุ้นให้เด็กลำดับประสบการณ์เดิมมาใช้ เด็กสามารถเกิดความเข้าใจในเรื่องการจัดประเภท การเปรียบเทียบ และการเรียงลำดับจำนวน 10 คน

2. ระยะที่ 2 เด็กที่ได้รับการปฏิสัมพันธ์กับสื่อในรูปแบบต่างๆและเปิดโอกาสให้เด็กปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าง เด็กสามารถเกิดความเข้าใจในเรื่องการวัดจำนวน 7 คน

3. ระยะที่ 3 เด็กที่ได้รับการปฏิสัมพันธ์ ประสบการณ์เดิม การกระทำและการไตร่ตรองในปริมาณใกล้เคียงกัน เด็กสามารถเกิดความเข้าใจในเรื่องการวัดเพิ่มขึ้น จำนวน 3 คน เกิดความเข้าใจในเรื่องการอนุรักษ์ความยาว 3 คน และยังไม่เกิดการอนุรักษ์อีก 2 คน

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวการสอนด้วยวิธีการจัดความคิดรวบยอด เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถสร้างการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจให้กับเด็ก สามารถสร้างความคงทนในการเรียนรู้ โดยการจัดระเบียบเนื้อหา การวางโครงเรื่อง การวางแผน การแบ่งประโยค และความคิดหลักให้เป็นตอนของเนื้อหาใหม่ที่มีพื้นฐานจากประสบการณ์เดิมแล้ว ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบความคิดรวบยอด เพื่อเป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพ เรียนอย่างมีความสุขและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้แบบคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้อิสลามวิชาประวัติศาสตร์อิสลามชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาปีพุทธศักราช 2546
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อิสลามก่อนเรียนและหลังเรียน ตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้อิสลามวิชาประวัติศาสตร์อิสลามชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาปีพุทธศักราช 2546
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความคิดรวบยอด กลุ่มสาระการเรียนรู้อิสลาม วิชาประวัติศาสตร์อิสลาม

ความสำคัญของการค้นคว้าอิสระ

การพัฒนาหลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่องการพัฒนาความคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระประวัติศาสตร์อิสลามสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 3 โรงเรียนศาสนูปถัมภ์ ตำบลบานา อำเภอมือ จังหวัดปัตตานี จะทำให้เกิดประโยชน์ดังนี้ คือ

1. ได้แผนการจัดการเรียนรู้แบบความคิดรวบยอด กลุ่มสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อิสลามที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน
2. เป็นการส่งเสริมให้โรงเรียนสามารถจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน
3. เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสำหรับครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อิสลาม

ขอบเขตการค้นคว้าอิสระ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่องการพัฒนาความคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระประวัติศาสตร์อิสลามสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 3 มีขอบเขตการค้นคว้าอิสระ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 การศึกษา 2556 โรงเรียนศาสนูปถัมภ์ อำเภอมือ จังหวัดปัตตานี จำนวน 3 ห้อง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลาง ปีที่ 3 ห้อง 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนศาสนูปถัมภ์ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี จำนวน 30 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ เป็นเนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้ศาสนาอิสลาม เรื่อง ประวัติศาสตร์อิสลามสมัยอาบาซียะห์ จำนวน 4 เรื่อง

- 2.1 ความสำคัญของราชวงศ์อาบาซียะฮ์
- 2.2 วงศ์ตระกูลราชวงศ์อาบาซียะห์
- 2.3 ระบบการปกครองสมัยราชวงศ์อาบาซียะห์
- 2.4 ความเจริญก้าวหน้าด้านต่างสมัยราชวงศ์อาบาซียะห์

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ การจัดการเรียนการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศาสนาอิสลาม เรื่องประวัติศาสตร์อิสลามสมัยราชวงศ์อาบาซียะห์ ด้วยรูปแบบความคิดรวบยอด

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่

3.2.1 ประสิทธิภาพของแผนการสอนอิสลามศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์อิสลามด้วยรูปแบบความคิดรวบยอด

3.2.2 ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนจากเรียนประวัติศาสตร์อิสลาม

3.2.3 ความพึงพอใจผู้เรียนต่อการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความคิดรวบยอด กลุ่มสาระการเรียนรู้อิสลาม วิชาประวัติศาสตร์อิสลาม

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดความคิดรวบยอด หมายถึง การจัดความคิดรวบยอด แบบย่อเรื่องคือการรวบรวมเอาแนวคิดหลักและรายละเอียดบางประการของเนื้อเรื่อง แล้วนำมาเรียงใหม่ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย และเป็นเนื้อหาที่สั้นและกะทัดรัด เพื่อให้เข้าใจเรื่องได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น

ประวัติศาสตร์อิสลาม หมายถึง ประวัติศาสตร์อิสลามสมัยการปกครองราชวงศ์อาบาซียะฮ์ ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาปีพุทธศักราช 2546

ชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 หมายถึง ชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 ห้อง 2 ของโรงเรียนศาสนูปถัมภ์

ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ซึ่งมีความหมายดังนี้

80 ตัวแรก (E_1) หมายถึง ค่าเฉลี่ยร้อยละ 80 ของคะแนนที่นักเรียนทำได้จากแบบทดสอบทั้งภาคความรู้ ความเข้าใจ ระหว่างการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง ค่าเฉลี่ยร้อยละ 80 ของคะแนนที่นักเรียนทำได้จากแบบทดสอบทั้งภาคความรู้ ความเข้าใจ หลังจากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถของผู้เรียนที่เพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการพัฒนา ซึ่งพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบ เรื่อง ประวัติศาสตร์อิสลาม สมัยอาบาซียะห์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความพึงพอใจของผู้เรียน หมายถึง ทศนคติที่เป็นนามธรรมเกี่ยวกับจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่สามารถมองเห็นรูปร่างได้ เมื่อการจัดการเรียนรู้หากการทำงานหรือสิ่งจูงใจอื่นๆสามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลได้ บุคคลนั้นจะเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้ การปฏิบัติงานและจะอุทิศเวลาแรงกาย แรงใจ รวมทั้งสติปัญญาให้แก่สิ่งดังกล่าวให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่องการพัฒนาคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้อิสลามศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์อิสลาม ชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาปีพุทธศักราช 2546 มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตรอิสลามศึกษาปีพุทธศักราช 2546
2. เอกสารเกี่ยวกับความคิดรวบยอด
3. เอกสารเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้
4. เอกสารเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล
5. เอกสารเกี่ยวกับความพึงพอใจ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ
2. งานวิจัยต่างประเทศ

กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ

สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิด ทฤษฎีหลักสูตรอิสลามศึกษาปีพุทธศักราช 2546

หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 เป็นหลักสูตรที่พัฒนามาจากหลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย พุทธศักราช 2535 และหลักสูตรอิสลามตอนต้นและตอนกลาง พุทธศักราช 2540 และหลักสูตรอิสลามตอนปลาย พุทธศักราช 2523 ซึ่งเป็นหลักสูตรเฉพาะทาง โดยอ้างอิงและยึดหลักให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2551) ของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้เพื่อให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาเกี่ยวกับอิสลามศึกษา สามารถนำไปใช้จัดการศึกษาทั้งในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัย ควบคู่กับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา 12 ปี โดยแบ่งเป็น 4 ช่วงชั้น ช่วงละ 3 ปี หลักสูตรอิสลามศึกษาประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะ

กระบวนการเรียนรู้ คุณลักษณะ และค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน โดยมีจุดประสงค์ที่จะพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีเจตคติที่ดีต่อศาสนาอิสลาม โดยจำแนกสาระการเรียนรู้ออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

1. กลุ่มศาสนาอิสลาม
2. กลุ่มสังคมศึกษา และจริยธรรม
3. กลุ่มภาษา

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดให้กลุ่มสังคมศึกษาและจริยธรรม เป็นกลุ่มสาระพื้นฐานที่ผู้เรียนต้องเรียนตั้งแต่ชั้นอิสลามศึกษาตอนต้น อิสลามศึกษาตอนกลาง อิสลามศึกษาตอนปลาย ประกอบศาสตร์ต่างๆหลายแขนง มีลักษณะพหุวิทยาการ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ กระบวนการ มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ รวมทั้งได้แสดงบทบาทและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อผู้อื่นและสภาพแวดล้อม

จากองค์ประกอบดังกล่าว จึงให้กลุ่มสังคมศึกษามีจุดเน้นในการสร้างคุณภาพของผู้เรียน ดังนี้

1. เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ภาควิชาใจในความเป็นมุสลิม สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบและนำไปใช้สร้างองค์ความรู้ใหม่ได้
2. มีความผูกพันกับอัลลอฮ์และปฏิสัมพันธ์ที่ดีงามระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม เป็นผู้มีจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาที่ยั่งยืน

2. แนวคิด ทฤษฎีการจัดความคิรวบยอด

ปัจจุบัน “การคิด” และ “การสอนคิด” เป็นเรื่องที่สำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อให้ได้ผู้เรียนที่มีคุณภาพการคิดขั้นสูงไม่ว่าจะเป็นสังคมโลกหรือสังคมไทย

การสอนกระบวนการคิดหรือการสอนให้ผู้เรียน “คิดเป็น” นับเป็นเรื่องที่มีความคลุมเครือมาก เนื่องจากกระบวนการคิดนั้นไม่ได้มีลักษณะเป็นเนื้อหาที่ครูจะสามารถเห็นได้ง่าย และเกิดการนำไปเป็นแนวทางในการสอนให้ประสบผลสำเร็จได้ง่าย เพราะการคิดมีลักษณะเป็นกระบวนการ ดังนั้นการสอนจึงต้องเป็นกระบวนการด้วย ไม่ว่าจะเป็นการคิดในมิติใด ซึ่งกระบวนการคิด (Thinking process) เป็นการคิดขั้นสูง ต้องอาศัยทักษะการคิดพื้นฐานและทักษะการคิดขั้นกลาง ซึ่งรองศาสตราจารย์ ดร.ทศนา แหมมณีและคณะได้เขียนตำราเกี่ยวกับเรื่องทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด เป็นเอกสารของ

นักการศึกษาไทย ที่มีประโยชน์แก่ผู้สนใจโดยเฉพาะนักการศึกษาที่จะนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียน และท่านได้แสดงข้อคิดเห็นว่า “เป็นที่น่าแปลกใจ ไม่ค่อยเห็นปรากฏการณ์สอนคิดในห้องเรียน เหตุใดการสอนคิดหรือสอนให้ผู้เรียนคิดเป็นจึงถูกละเลย สาเหตุหนึ่งผู้สอนไม่มีความเข้าใจเรื่องการคิดครูไม่ทราบวิธีการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่เสริมสร้างการคิด เนื่องจากกระบวนการคิดเป็นสิ่งที่เป็นามธรรม มีความซับซ้อนคลุมเครือมองไม่ชัดเจน การคิดเป็นทักษะไม่ใช่พรสวรรค์ ดังนั้นย่อมสามารถพัฒนาได้ หากมีกระบวนการวิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสม (ทิสนา แยมมณี และคณะ, 2542 : 26)

2.1 ความหมายของความคิดรวบยอด

ความคิดรวบยอด (Concept) เป็นเรื่องของกระบวนการคิดที่เกิดขึ้นภายในสมองของแต่ละคนและมีการค้นพบมานานหลายปีแล้ว แต่ความหมายของคำว่า “ความคิดรวบยอด” ยังมีความแตกต่างกัน ซึ่งนักการศึกษาได้ให้ความหมายของความคิดรวบยอดไว้ ดังนี้

นาคยา ปิณฑานนท์ (2542 : 8) กล่าวถึงความคิดรวบยอดไว้ว่า เป็นความรู้ความเข้าใจในภาพรวมขององค์ความรู้และข้อเท็จจริง

สมนึก ภัททิยชนี (2542 : 37) กล่าวว่า ความคิดรวบยอดหรือมโนคติหรือสังกัป หมายถึงลักษณะร่วมของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือของเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เคยเกิดขึ้นหลายๆ ครั้งหรือมีสิ่งเหล่านั้นหลายๆอย่าง

สุชา จันทรเฒ (2540 : 1) กล่าวว่า ความคิดรวบยอด หมายถึง สัญลักษณ์ที่ใช้แทนสิ่งของหรือสถานการณ์หลายๆอย่างที่มีความหมายร่วมกันอยู่อย่างหนึ่ง

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 86-88) กล่าวว่า ความคิดรวบยอดเป็นผลสรุปจากการรับรู้ของเราที่มีคุณลักษณะต่างๆรวมกันอยู่เป็นการรวบรวมสิ่งที่คล้ายกันอยู่เข้ามารวมเป็นรูปแบบเดียวกัน

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2550 : 23) กล่าวว่า การเข้าใจที่สรุปเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อันเกิดจากการได้รับประสบการณ์ความคิดรวบยอด หมายถึงความเข้าใจที่สรุปเกี่ยวกับการจัดกลุ่มสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เกิดจากการสังเกตหรือการได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งนั้นหรือเรื่องนั้น แล้วใช้คุณลักษณะหรือคุณสมบัติที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงนั้นๆ หรือเรื่องนั้นๆ แล้วใช้คุณลักษณะที่คล้ายคลึงกัน จะทำให้สามารถรับสิ่งใหม่ๆ และเข้าใจ ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

แกเน (Gagne อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี และคณะ, 2544 : 16) กล่าวถึง การเรียนรู้ที่เป็นทักษะทางปัญญาประกอบด้วย 4 ทักษะย่อยซึ่งแต่ละระดับเป็นพื้นฐานของกันและกันตามลำดับซึ่งเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ที่เป็นการเชื่อมโยงสิ่งเร้ากับการตอบสนองและความต่อเนื่องของการเรียนรู้ต่างๆ เป็นลูกโซ่ซึ่งทักษะย่อยแต่ละระดับ ได้แก่

1. การจำแนกแยกแยะ หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะคุณสมบัติทางกายภาพของวัตถุต่างๆ ที่รับรู้เข้ามาว่าเหมือนหรือไม่เหมือนกัน

2. การสร้างความคิดรวบยอด หมายถึง ความสามารถในการจัดกลุ่มวัตถุหรือสิ่งต่างๆ โดยระบุคุณสมบัติร่วมกันของวัตถุสิ่งนั้นๆ ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ทำให้กลุ่มวัตถุหรือสิ่งต่างๆ เหล่านั้นต่างจากกลุ่มวัตถุหรือสิ่งอื่นๆ ในระดับรูปธรรม และระดับนามธรรมที่กำหนดขึ้นในสังคมหรือวัฒนธรรมต่างๆ

3. การสร้างกฎ หมายถึง ความสามารถในการนำความคิดรวบยอดต่างๆ มารวมเป็นกลุ่ม ตั้งเป็นกฎเกณฑ์ขึ้น เพื่อให้สามารถสรุปอ้างอิง และตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง

4. การสร้างกระบวนการหรือกฎขั้นสูง หมายถึง ความสามารถในการนำกฎหลายๆ ข้อที่สัมพันธ์กันมาประมวลเข้าด้วยกัน ซึ่งนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น

คอเซกโก (De Cecco, อ้างถึงในสุภาภรณ์ มาละโรจน์, 2544 : 16) ให้ความหมายว่า ความคิดรวบยอด คือ ประเภทหรือกลุ่มของสิ่งเร้าที่มีคุณสมบัติบางประการร่วมกัน สิ่งเร้าเหล่านี้อาจเป็นวัตถุสิ่งของตลอดจนเหตุการณ์ต่างๆ เรากำหนดความคิดรวบยอดเหล่านี้ตามลักษณะคุณสมบัติเฉพาะและกำหนด ชื่อต่างๆ เพื่อเรียกอย่างเฉพาะเจาะจง

กล่าวโดยสรุป ความคิดรวบยอดเป็นความคิดความความคิดรวบยอดมาจากภาษาอังกฤษว่า Concept นักการศึกษาได้ใช้คำที่แตกต่างกัน เช่น มโนทัศน์ ความคิดรวบยอดจึงหมายถึง กรอบความคิด หรือกระบวนการตอบสนองทางสมองของมนุษย์ในการจัดประเภทสิ่งหรือเรื่องต่างๆ ที่อาศัยความเหมือน ความแตกต่างหรือความสัมพันธ์ของคุณสมบัติภายนอกหรือคุณสมบัตินภายใน รวมไปถึงการประมวลและแปลความหมาย ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจสิ่งต่างๆ ได้ง่ายขึ้นดังนั้นความคิดรวบยอดจะทำให้เราสามารถจำแนกสิ่งใหม่ๆ และเข้าใจได้รวดเร็วตามประสบการณ์ของเราที่ผ่านมา

2.2 ความสำคัญและประโยชน์ของความคิดรวบยอด

นักจิตวิทยาทุกท่านที่สนใจในเรื่องการเรียนการสอนถือว่าการเรียนการสอนความคิดรวบยอดเป็นงานสำคัญของครูเพราะความคิดรวบยอดเป็นรากฐานของความคิดมนุษย์จะคิดไม่ได้ถ้าไม่มีความคิดรวบยอดที่เป็นพื้นฐาน เพราะความคิดรวบยอดจะช่วยให้การตั้งกฎเกณฑ์ หลักการต่างๆ และสามารถที่จะแก้ไขที่เผชิญอยู่ได้ ความคิดรวบยอดเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อความหมายที่จะให้เราปฏิบัติสัมพันธ์ (พัสนันท์ ศรีทราไชย 2553 : 40)

วินา วโรตมะวิชัย (2545 : 39) กล่าวว่า ความคิดรวบยอดมีความสำคัญต่อการเรียนรู้การสอนเพราะว่าเป็นโครงสร้างพื้นฐานของความรู้สาขาหนึ่งๆ ความคิดรวบยอดจะเป็นตัวที่จะนำไปใช้ในการสร้างทฤษฎีแล้ข้อสรุปต่างๆและยังเป็นกุญแจนำไปสู่ความเข้าใจกฎเกณฑ์และหลักการ จะเห็นว่าหลักสูตรใหม่ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มประสบการณ์ใดก็ตามพยายามที่จะให้นักเรียนรู้ความคิดรวบยอดสาขาวิชานั้น

นาตยา ปิรันธนานนท์ (2542 : 14) กล่าวว่า ผู้ที่สามารถสรุปอธิบายสิ่งใดๆ ได้จากความรู้ความเข้าใจเป็นภาษาคำพูดของตัวเองมิใช่ท่องจำ นั้นแสดงว่าบุคคลนั้นเกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ทุกๆความคิดรวบยอดจะมีชื่อเรียกความคิดรวบยอดนั้น มีตัวอย่าง และลักษณะที่ใช้เป็นข้อมูลในการทำความเข้าใจในความคิดรวบยอดนั้นๆทำให้บุคคลสามารถใช้ประโยชน์ในการสรุปอธิบายในระดับที่เป็นความคิดของตนด้วยภาษาของตนเอง

เดอเซคโก (De Cecco, อ้างถึงในสุภาภรณ์ มาละโรจน์, 2544 : 16) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความคิดรวบยอดไว้ว่า

1. ช่วยลดความซับซ้อนของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่มีอยู่มากมายโดยการแบ่งสิ่งเร้าหรือสิ่งแวดล้อมออกเป็นกลุ่มเพื่อทำให้การตอบสนองง่ายขึ้น
2. ช่วยให้รู้จักสิ่งต่างๆ การรู้จักจัดสิ่งเร้าให้อยู่ในกลุ่มหนึ่งทำให้บุคคลต้องใช้ความสามารถน้อยอยู่เสมอ
3. ช่วยลดความจำเป็นในการเรียนรู้ลงมาก เมื่อเรียนครั้งหนึ่งแล้วสามารถนำไปใช้ได้อีกโดยไม่ต้องเรียนซ้ำ
4. ช่วยในการแก้ปัญหา ทำให้รู้จักว่าวัตถุนั้นอยู่ในกลุ่มหนึ่ง ทำให้ตัดสินใจต่อไปได้
5. ช่วยในการเรียนการสอน เพราะในการเรียนการสอนต้องใช้สื่อมาก เช่น การฟัง พูด อ่าน เขียน ซึ่งพื้นฐานความคิดรวบยอดเหล่านั้น จะช่วยในการพัฒนาความคิดรวบยอดให้สูงขึ้น

6. ความคิดรวบยอดอาจเป็นความเชื่อที่เกิดจากการเข้าใจผิด ประสบการณ์ของคนเป็นเหตุให้เกิดความเชื่อที่เป็นผลมาจากการเข้าใจผิด

รัสเซลล์ (Russell, อ้างถึงใน พิศเพลิน ภิรมย์ไกรภักดิ์, 2542 : 26) เห็นว่าความคิดรวบยอดที่สะสมเพิ่มพูนขึ้นเรื่อยๆ จากประสบการณ์จะช่วยให้ความคิดค่อยๆ แตกฉานยิ่งขึ้น การแก้ปัญหาของผู้ใหญ่จึงดีกว่าเด็ก เพราะผู้ใหญ่มีความคิดรวบยอดกว้างขวางกว่า

สรุปได้ว่า ความคิดรวบยอดมีความสำคัญหลายด้าน ความคิดรวบยอดช่วยลดความซับซ้อนของสิ่งแวดล้อมหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่มีอยู่มากมาย ทำให้เรารู้จักสิ่งของรอบตัว การคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับความคิดรวบยอด มนุษย์ใช้ความคิดรวบยอดจัดแบ่งสิ่งแวดล้อมต่างๆ เป็นกลุ่มทำให้ลดเวลาในการเรียนรู้และสื่อความหมายได้ง่ายขึ้น

2.3 ประเภทของความคิดรวบยอด

นักการศึกษาหลายท่าน มีความเห็นเกี่ยวกับการแบ่งประเภทของความคิดรวบยอดพอจะสรุปความเห็นได้ดังนี้

ไบเออร์ (Bier, อ้างถึงในสุภาภรณ์ มาละโรจน์, 2544 : 17) ได้แบ่งความคิดรวบยอดออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ความคิดรวบยอดประเภทความจริง (Substantive Concept) ได้แก่ คนดี บ้านสวย
2. ความคิดรวบยอดประเภทคุณค่า (Value Concept) ได้แก่ ความคิดรวบยอดที่แบ่งประเภทออกเป็นดี เลว
3. ความคิดรวบยอดประเภทวิธีการ (Methodological Concept) ได้แก่ ความคิดรวบยอดในการบริหารสถานศึกษา

จิสระกา เต็งไตรรัตน์ และคณะ (2542 : 48) แบ่งความคิดรวบยอดออกเป็น 2 ประเภท

1. ความคิดรวบยอดที่เป็นรูปธรรม เช่น ต้นไม้ หนังสือ
2. ความคิดรวบยอดที่เป็นนามธรรม เช่น ความดี ความยุติธรรม

การแบ่งประเภทของความคิดรวบยอดสามารถสรุปได้ว่า ความคิดรวบยอดสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ความคิดรวบยอดที่เป็นรูปธรรมเกี่ยวกับสิ่งที่มีตัวตนสามารถจับต้องได้ และความคิดรวบยอดที่เป็นนามธรรมเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่มีความหมายจับต้องและสัมผัสได้

ส่วน Jahnke (1998 : 231-232 อ้างใน สุภาภรณ์ มาละโรจน์, 2545 : 17) ใช้การสามารถให้คำจำกัดความที่ชัดเจนเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง โดยได้แบ่งความคิดรวบยอดออกเป็น 2 ประเภท กล่าวคือ

1. ความคิดรวบยอดที่มีเหตุมีผล (Logical Concept) ความคิดรวบยอดประเภทนี้จะมีผู้ให้คำจำกัดความไว้แล้วเป็นอย่างดี อาทิ สี่เหลี่ยมมุมฉาก
2. ความคิดรวบยอดตามธรรมชาติ (Natural Concept) ความคิดรวบยอดประเภทนี้ยังไม่สามารถให้คำจำกัดความได้อย่างชัดเจน ยังคงกำกวม มีความไม่สมบูรณ์ ไม่แน่นอน อาทิ ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับผลไม้ แก้วน้ำ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม เกมสั ความป็นเด็ก จริยธรรม เป็นต้น

การแบ่งประเภทความคิดรวบยอดของ Gagne and Briggs (1974 : 60-71 อ้างใน สุภาภรณ์ มาละโรจน์, 2545 : 17) ช่วยทำให้ความคิดรวบยอดแบบมีเหตุผลของ Jahnke ชัดเจนขึ้น ว่าอาจจะมีลักษณะเป็นรูปธรรมหรือนามธรรม ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างกฎเกณฑ์การแก้ปัญหาต่อไป ดังมีรายละเอียดว่า

1. ความคิดรวบยอดรูปธรรม (Concrete Concept) เป็นความคิดรวบยอดที่สามารถแยกแยะประเภท หรือความสัมพันธ์ที่เป็นรูปธรรม
2. ความคิดรวบยอดที่สามารถกำหนดคำจำกัดความ (Defined Concept) หมายถึง ความคิดรวบยอดที่สามารถกำหนด คำจำกัดความ ประเภท หรือความสัมพันธ์ที่เป็นนามธรรม ซึ่งเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่ขั้นของการสร้างกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อทำนายหรือบูรณาการในการแก้ปัญหาในชีวิตจริงต่อไป (โดย Gagne ได้ยกตัวอย่างเรื่อง “สามเหลี่ยม” เพื่อชี้ให้เห็นความแตกต่างของ Concrete Concept และ Defined Concept ว่า ถ้าเป็น Concrete Concept เด็กๆจะสามารถระบุลักษณะสำคัญของสามเหลี่ยมที่เป็นรูปธรรมได้เหมือนกัน แต่ถ้าเป็น Defined Concept เด็กๆจะสามารถให้คำจำกัดความของรูปสามเหลี่ยมที่อาจจะคล้ายคลึงกัน แต่อย่างไรก็ตามจะไม่เหมือนกันโดยสิ้นเชิง)

นอกจากนี้ Byer (1971 อ้างใน สุภาภรณ์ มาละโรจน์, 2545 : 17) ซึ่งนักการศึกษาท่านนี้มีความคิดต่างจากนักการศึกษาคนอื่น ๆ กล่าวคือ เขาใช้แนวคิดหลักทางปรัชญาเกี่ยวกับความจริงและคุณค่ามาผสมผสานกับหลักการ “เข้าใจว่าคืออะไร และรู้ว่าจะทำได้อย่างไร” (knowing what and knowing how) ทางการจัดการทรัพยากรมนุษย์มาแบ่งความคิดรวบยอดออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ความคิดรวบยอดประเภทข้อมูลความจริง (Substantive Concept) อาทิ คน บ้าน
2. ความคิดรวบยอดประเภทคุณค่า (Valued Concept) อาทิ ดี เลว
3. ความคิดรวบยอดประเภทวิธีการ (Methodological Concept) อาทิ ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

กล่าวโดยสรุปการแบ่งประเภทความคิดรวบยอดของนักการศึกษาเหล่านี้ทำให้มองเห็นการกำหนดคณูเกณฑ์ในการแบ่งที่แตกต่างกัน ตั้งแต่เกณฑ์ความเหมือน ความแตกต่าง และความสัมพันธ์ เกณฑ์ความสามารถในการให้คำจำกัดความ เกณฑ์ความเป็นรูปธรรม นามธรรม ที่ให้คำจำกัดความอย่างดีไปสู่การสร้างเป็นกฎเกณฑ์ความรู้ทั้งแนวนอนหรือการประยุกต์ใช้ความรู้ และแนวตั้งหรือการพัฒนาความรู้ในระดับสูงขึ้น เกณฑ์ประสบการณ์ที่แตกต่างทำให้เกิดความคิดรวบยอดที่แตกต่าง ตลอดจนการเชื่อมโยงแนวคิดของเกณฑ์ความคิดรวบยอดไปที่ 3 หลักการใหญ่ของปรัชญา คือ เรื่องของความรู้ ความจริง และคุณค่า และสองมุมมองความรู้ซึ่งกำลังเป็นสนใจในสังคมปัจจุบันคือ เข้าใจว่าคืออะไร และรู้ว่าจะทำได้อย่างไร

2.4 ลักษณะของความคิดรวบยอด

สมนึก ภัททิยธนี (2542 : 45) กล่าวว่า ลักษณะของความคิดรวบยอดต้องมีลักษณะ 2 ประการ ดังนี้

ลักษณะที่ 1 เป็นการหาหลักการของเนื้อเรื่อง มีลักษณะดังนี้

1. เป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์หรือวัตถุสิ่งของที่เคยมีเคยปรากฏประจักษ์มาแล้ว อย่างน้อย 2 ครั้ง จึงจะสามารถมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องนั้นสิ่งนั้นได้ ถ้าสิ่งใดมีเพียงขึ้นเดียวหรือ เหตุการณ์ใดเกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว เรื่องนั้นก็ไม่มีความคิดรวบยอด
2. บรรดาสิ่งของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่ปรากฏขึ้นตามข้อ 1 นั้น แต่ละครั้งต้องเกิดต่างกรรมต่างวาระกันและไม่เหมือนไม่ตรงกันแท้ แต่จะมีลักษณะหรือบางสิ่งบางอย่างคล้ายกัน เป็นทำนองเดียวกันอยู่บ้าง จะสามารถสังเกตจับเค้าได้ว่า สองสิ่งสองเรื่องนั้นยังเป็นพวกเดียวกัน

3. ความคิดรวบยอดของเรื่องใดสิ่งใด ก็คือความจริงทั่วไปที่ครอบคลุมเรื่องนั้นสิ่งนั้นไม่ใช่ ความจริงที่ปรากฏแต่เฉพาะสิ่งเฉพาะราย และมักจะเป็นเรื่องนามธรรมมากกว่าทางรูปธรรม

4. จากความรู้ทั้ง 3 ข้อข้างต้น ช่วยให้ทราบ ความจริงขึ้นมาอีกอย่างหนึ่งว่า บรรดาคำพังเพย สุภาษิต คติ กฎ ทฤษฎี และหลักการต่างๆ เหล่านี้ ล้วนแต่เป็นคำกล่าวแบบ ความคิดรวบยอดทั้งสิ้น

ลักษณะที่ 2 เป็นการขยายคติหรือหลักการของเรื่อง ความคิดรวบยอดลักษณะแรกเป็นการค้นหาสิ่งที่เป็นตัวร่วมจากบรรดาเรื่องราวย่อยๆ ในกลุ่มนั้น ซึ่งเป็นลักษณะของการกลั่น สกัดเอาแต่หลักการสั้นๆ ที่เป็นหัวใจหรือเป็นหลักการที่สำคัญของเรื่องมาจดจำไว้ส่วน ความสามารถลักษณะที่ 2 นี้เป็นกิจกรรมตรงข้ามคือ พยายามเอา หลักการที่ได้นั้นไปใช้ใน สถานการณ์อื่นๆ ให้ไกลออกไปจากเรื่องเดิม เท่าที่หลักการนั้นสามารถ ครอบคลุมถึง นี่คือการ ขยายหลักการนั่นเอง

ตัวอย่างที่ดีของการขยายหลักการ ได้แก่ คำลงท้ายของนิทานอีสป ที่กล่าวไว้ในตอนจบ แสดงความเป็นปราชญ์อย่างยิ่งของผู้แต่งที่สามารถขยายความจากนิทานมาใช้ในการ จิตใจได้ การขยายหลักการ เป็นการยกตัวอย่าง เพราะจะต้องสร้างหลักการหรือจับหัวใจของเรื่องราว นั้นให้ได้เสียก่อน แล้วจึงนำเอาหลักการที่ได้นั้นไปใช้ในสถานการณ์อื่นอีกครั้งหนึ่งหรือกล่าวง่ายๆ ว่าต้องย่อให้ได้เสียก่อนจึงจะเกิดการขยายได้

2.5 ทฤษฎีพัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ความคิดรวบยอด

การที่จะได้เด็กเกิดความคิดรวบยอดในวิชาคณิตศาสตร์ต้องอาศัย กระบวนการคิดเป็นเครื่องมือในการเรียน ดังนั้นผู้สอนจึงต้องศึกษาทฤษฎีพัฒนาการทางเชาว์ ปัญญา เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการคิดหรือความสามารถในการคิดของเด็กในแต่ละช่วงของการ พัฒนาการอันเป็นแนวทางในการหารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ พัฒนาการของเด็ก การสอนจึงจะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และทฤษฎีที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย ได้แก่ ทฤษฎีพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาของ Piaget ซึ่งแบ่งขั้นพัฒนาการออกเป็น 4 ขั้นดังต่อไปนี้ Piaget (1972 อ้างใน สุภาภรณ์ มาละโรจน์, 2545 : 80)

1. Sensory-motor Stage (0-2 ปี) ในขั้นนี้เด็กจะรับรู้โลกภายนอกจาก ประสบาสัมผัสและการเคลื่อนไหว

2. Pre-operational Stage (2-7 ปี) ในขั้นนี้ความคิดทางตรรกวิทยายังไม่มี เพราะไม่มีคุณสมบัติในทางคิดกลับไปมา หรือคิดเรียบเรียงขึ้นใหม่จากส่วนเดิม แต่พอจะจัดพวก ได้ง่าย เช่น เอารูปร่างพวกเดียวกันมารวมกัน เป็นต้น

3. Concrete-operational Stage (7-11 ปี) ขั้นนี้พอจะคิดเชิงตรรกวิทยาได้บ้าง แต่เป็นความคิดที่เป็นรูปธรรมมากกว่านามธรรม

4. Formal-operational Stage (12-14 ปี) เด็กจะรู้จักคิดแบบใช้สมมุติฐาน รู้จักกฎเกณฑ์หรือนำเอากฎเกณฑ์ไปใช้ในวาระต่างๆ ได้

จากการศึกษาทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา พอจะสรุปได้ว่า การสอนความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ ต้องจัดให้เหมาะสมกับระดับสติปัญญาของนักเรียน เด็กที่อยู่ในวัยประถมศึกษาจะคิดได้ดีเมื่อได้เห็นสิ่งที่ป็นนามธรรม ดังนั้นในการสอนจึงควรให้เด็กได้สัมผัสกับของจริงหรือสรุปความคิดจากการได้ลงมือปฏิบัติจริง

2.6 กระบวนการ เทคนิค และวิธีการในการสร้างความคิดรวบยอด

ความคิดรวบยอดเป็นความคิดที่เกิดจากการรับรู้ แล้วสรุปคุณลักษณะหรือคุณสมบัติร่วมที่สำคัญ การเรียนรู้ความคิดรวบยอดมีความสัมพันธ์กับทฤษฎีพัฒนาการของ (Piaget) และลำดับขั้นของการเรียนรู้ของ (Gagne) คือก่อนที่จะถึงขั้นการเรียนรู้ความคิดรวบยอดนั้นต้องผ่านขั้นต่างๆ ที่อาศัยความรู้ในระดับต่ำกว่าเป็นพื้นฐานมาก่อน และพัฒนาจนสามารถเห็นความเหมือนและความแตกต่างของสิ่งของหรือเหตุการณ์ได้ สรุปเป็นกฎเกณฑ์และใช้กฎเกณฑ์ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้ (พัสนันท์ ศรีทราไชย, 2553 : 40)

สุมน อมรวิวัฒน์ (2541: 130) ได้กล่าวว่า วิธีการคิดวิเคราะห์เป็นการพัฒนาทักษะคิดวิเคราะห์ที่สอดคล้องกับทางวิทยาศาสตร์ที่เน้นถึงกระบวนการการคิดเพื่อแก้ปัญหาคิดวิเคราะห์วิจารณ์ การคิดตีความ การคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ การคิดแบบย้อนทวนการคิดจำแนกแยกแยะ การคิดเชื่อมโยงสัมพันธ์และการคิดจัดอันดับ

ประเวศ วะสี (อ้างถึงใน ทิศนา ขัมมณี, 2548 : 301-302) ได้กล่าวว่า ใน การเรียนรู้ต้องให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกคิด ฝึกตั้งคำถาม เพราะคำถามเป็นเครื่องมือในการได้มาซึ่งความรู้ควรให้ผู้เรียนฝึกการ ถาม-ตอบ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความกระจำในเรื่องที่ศึกษารวมทั้งได้ฝึกการใช้เหตุผล การวิเคราะห์และการสังเคราะห์ ฝึกค้นหาคำตอบจากเรื่องที่เรียน

วีระ สดสังข์ (2550 : 26-28) ได้กล่าวไว้ว่า วิธีการคิดสามารถฝึกสมองให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ให้พัฒนาขึ้น สามารถฝึกตามขั้นตอนได้ดังนี้

1. กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ เป็นการกำหนดวัตถุ สิ่งของ เรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ ขึ้นมาเพื่อเป็นต้นเรื่องที่จะใช้วิเคราะห์
2. กำหนดปัญหาหรือวัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดประเด็นสงสัยจากปัญหาหรือสิ่งที่วิเคราะห์ อาจจะกำหนดเป็นคำถามหรือกำหนดวัตถุประสงค์การวิเคราะห์ เพื่อค้นหาความจริงสาเหตุหรือความสำคัญ

3. กำหนดหลักการหรือกฎเกณฑ์ เพื่อใช้แยกส่วนประกอบของสิ่งที่กำหนดให้ เช่นเกณฑ์ในการจำแนกสิ่งที่มีความเหมือนกันหรือแตกต่างกัน

4. กำหนดการพิจารณาแยกแยะ เป็นการกำหนดการพินิจพิเคราะห์ แยกแยะ และกระจายสิ่งที่กำหนดให้ออกเป็นส่วนย่อย ๆ โดยอาจใช้เทคนิคคำถาม 5 W 1 H ประกอบด้วย What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไร) Why (ทำไม) Who (ใคร) และ How (อย่างไร)

5. สรุปคำตอบ เป็นการรวบรวมประเด็นที่สำคัญเพื่อหาข้อสรุปเป็นคำตอบหรือตอบปัญหาของสิ่งที่กำหนดให้

นอกจากนี้ มีนักวิชาการกล่าวถึงเทคนิคการสอนให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ ไว้ดังนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546 : 97-98) กล่าวโดยสรุปว่า เทคนิคการตั้งคำถามอยู่ในขอบข่าย “5 Ws 1H” การคิดเชิงวิเคราะห์แท้จริงคือการตอบคำถามที่เกี่ยวข้องกับความสงสัยใคร่รู้ของผู้ถาม เมื่อเห็นสิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้ว อยากรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นมากขึ้นในแง่มุมต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงใหม่ๆ ความเข้าใจใหม่ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการอธิบาย การประเมินการแก้ปัญหา ขอบเขตของคำถามเชิงวิเคราะห์และการตัดสินใจที่รอบคอบมากขึ้น ขอบเขตของคำถามเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับการจำแนกแจกแจงองค์ประกอบและการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างเรื่องที่วิเคราะห์ โดยใช้คำถามในขอบข่าย “5 Ws 1H” เพื่อนำไปสู่การค้นหาคำความจริงในเรื่องนั้นๆ ทุกแง่มุม โดยตั้งคำถาม ใคร (Who) ... ทำอะไร (What) ... ที่ไหน (Where) ... เมื่อไร (When) ... อย่างไร (How) ... เพราะเหตุใด...ทำไม (Why)

อเนก พ.อนุกุลบุตร (2547 : 62-63) กล่าวไว้ดังนี้ การสอนให้คิดแบบวิเคราะห์ มุ่งหมายให้นักเรียนคิดอย่างแยกแยะได้ และคิดได้อย่างคล่องแคล่ว หรือมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ได้ขั้นแรก ครูผู้สอนต้องรู้จักความคิดแบบวิเคราะห์นี้อย่างดีเสียก่อน ขั้นต่อไปจึงผสานการคิดแบบนี้เข้าไปในกระบวนการเรียนการสอนไม่ว่าจะใช้ระเบียบวิธีสอน เทคนิคการสอนแบบใด โดยแบ่งแนวทางการคิดในรูปกิจกรรมหรือคำถามให้พัฒนาการคิดแบบวิเคราะห์ขึ้นในตัวนักเรียน การสอนการคิดวิเคราะห์ประกอบด้วย

1. การสอนการคิดวิเคราะห์แยกองค์ประกอบ (Analysis of elements) มุ่งให้นักเรียนคิดแบบแยกแยะว่าสิ่งสำเร็จรูปหนึ่งมีองค์ประกอบอะไร มีแนวทางดังนี้

1.1 วิเคราะห์ชนิด โดยมุ่งให้นักเรียนคิดและวินิจฉัยว่า บรรดาข้อความเรื่องราวเหตุการณ์ ปรากฏการณ์ใดๆ ที่พิจารณาอยู่นั้น จัดเป็นชนิดใด ประเภทใด ลักษณะใด ตามเกณฑ์หรือหลักการใหม่ที่กำหนด เช่น เสียชีพอย่าเสียสัตย์ ให้นักเรียนคิด (ช่วยกันคิด) ว่าเป็น

ข้อความชนิดใด และเพราะอะไรตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ใหม่เหมือนในตำรา จุดสำคัญของการสอนให้คิดแบบวิเคราะห์ชนิดก็คือ ต้องให้เกณฑ์ใหม่และบอกเหตุผลที่จัดชนิดตามเกณฑ์ใหม่ที่กำหนด

1.2 วิเคราะห์สิ่งสำคัญ มุ่งให้คิดแยกแยะและวินิจฉัยว่าองค์ประกอบใดสำคัญหรือไม่สำคัญ เช่น ให้ค้นหาสาระสำคัญ แก่นสาร ผลลัพธ์ ข้อสรุป จุดเด่น จุดด้อย

1.3 วิเคราะห์เลขณัย มุ่งให้คิดค้นหาสิ่งที่ปรากฏไว้แฝงเร้นอยู่มิได้บ่งบอกไว้ตรงๆแต่มีร่องรอยส่งให้เห็นว่ามีความจริงนั้นซ่อนอยู่

2. การสอนการคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of relationships) มุ่งให้นักเรียนคิดแบบแยกแยะว่า มีองค์ประกอบใดสัมพันธ์กัน สัมพันธ์กันแบบใด สัมพันธ์ตามกันหรือกลับกัน สัมพันธ์กันสูงต่ำเพียงไร มีแนวทางดังนี้

2.1 วิเคราะห์ชนิดความสัมพันธ์ มุ่งให้คิดแบบค้นหาชนิดของความสัมพันธ์ว่าสัมพันธ์แบบตามกันกลับกัน ไม่สัมพันธ์กัน ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบกับองค์ประกอบองค์ประกอบกับเรื่องทั้งหมด เช่น มุ่งให้คิดแบบค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งใดสอดคล้อง กับ ไม่สอดคล้องกับเรื่องนี้ค่ากล่าวใดสรุปผิด เพราะอะไร ข้อเท็จจริงใดไม่สมเหตุสมผลเพราะอะไรข้อความในย่อหน้าที่...เกี่ยวข้องกับอย่างไรกับข้อความทั้งเรื่อง ร้อยละกับเศษส่วน ทศนิยม เหมือนและต่างกันอย่างไรบ้าง

2.2 วิเคราะห์ขนาดของความสัมพันธ์ โดยมุ่งให้คิดเพื่อค้นหาขนาด ระดับของความสัมพันธ์ เช่น สิ่งนี้เกี่ยวข้องกับมากที่สุด (น้อยที่สุด) กับสิ่งใด

2.3 วิเคราะห์ขั้นตอนของความสัมพันธ์ มุ่งให้คิดเพื่อค้นหาลำดับขั้นของความสัมพันธ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ที่เป็นเรื่องแปลกใหม่ เช่น สิ่งใดเป็นปฐมเหตุ ต้นกำเนิดของปัญหา เรื่องราว เหตุการณ์ ปรากฏการณ์สิ่งใดเป็นผลที่ตามมา ผลสุดท้ายของเรื่องราว เหตุการณ์ ปรากฏการณ์

2.4 วิเคราะห์วัตถุประสงค์และวิธีการ มุ่งให้คิดและค้นหาการกระทำ พฤติกรรมพฤติกรรม มีเป้าหมายอะไร เช่น ให้คิดและค้นหาว่าการกระทำนั้นเพื่อบรรลุผลอะไร ผลคือเกิดวินัยในตนเองความไพเราะของคนตรีขึ้นอยู่กับอะไร ขึ้นอยู่กับจังหวะความตอนที่...เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของเรื่อง ผลคือสนับสนุน หรือขยายความ

2.5 วิเคราะห์สาเหตุและผลที่เกิดตามมา มุ่งให้คิดแบบแยกแยะให้เห็นความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ซึ่งเป็นยอดปรารถนาประการหนึ่งของการสอนให้คิดเป็น คือ ถิหาเหตุและผลได้ดีเช่น ให้คิดและค้นหาว่าสิ่งใดเป็นผลของ...(สาเหตุ) สิ่งใดเป็นเหตุของ...(ผล) ตอนใดเป็นสาเหตุที่สอดคล้องกับ.... เป็นผลขัดแย้งกับข้อความเหตุการณ์คู่ใดสมเหตุสมผล เป็นตัวอย่างสนับสนุน

2.6 วิเคราะห์แบบความสัมพันธ์ โดยให้ค้นหาแบบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 สิ่งแล้วบอกแบบความสัมพันธ์นั้น หรือเปรียบเทียบกับความสัมพันธ์อื่นๆ ที่คล้ายกัน ทำนองเดียวกันในรูปอุปมาอุปไมย เช่น เซนติเมตร : เมตร อธิบายได้ว่า เซนติเมตรเป็นส่วนย่อยของเมตร เพราะฉะนั้นเซนติเมตร : เมตร คล้ายกับ ลูก : แม่

3. การสอนคิดวิเคราะห์หลักการ (Analysis of Organizational Principles) มุ่งให้นักเรียนคิดอย่างแยกแยะจนจับหลักการได้ว่า สิ่งสำเร็จรูปคุ่มองค์ประกอบต่างๆ อยู่ในระบบใด คือหลักการอะไร ขั้นตอนการวิเคราะห์หลักการต้องอาศัยการวิเคราะห์ขั้นต้น คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์เสียก่อน กล่าวคือ ต้องแยกแยะสิ่งสมบูรณ์หรือระบบให้เห็นว่าองค์ประกอบสำคัญมีหน้าที่อย่างไร และองค์ประกอบเหล่านั้นเกี่ยวข้องกับพาดพิง อาศัยสัมพันธ์กันอย่างไร พิจารณาจนรู้ความสัมพันธ์ตลอดจนสามารถสรุป จับหัวใจ หรือหลักการได้ว่า การที่ทุกส่วนเหล่านั้นสามารถทำงานร่วมกัน เกาะกลุ่มกันคุ่มกันจนเป็นระบบอยู่ได้ เพราะหลักการใด ผลที่ได้เป็นการวิเคราะห์หลักการ (principle) ซึ่งเป็นแบบวิเคราะห์การสอนให้คิดแบบวิเคราะห์หลักการเน้นการสอนวิเคราะห์ดังนี้

3.1 วิเคราะห์โครงสร้าง มุ่งให้นักเรียนคิดแบบแยกแยะแล้วค้นหาโครงสร้างของสิ่งสำเร็จรูปนั้น ไม่ว่าจะเป็นปัญหาใหม่ เหตุการณ์ ปรัชญาการณ ข้อมความ การทดลอง เช่น การค้นคว้านี้ (ทดลอง เนื้อเรื่องนี้ การพิสูจน์) ดำเนินการแบบใดคำตอบคือ นิยาม แล้วพิสูจน์- ตั้งสมมติฐานแล้วตรวจสอบข้อความนี้ (คำพูด จดหมาย รายงาน) มีลักษณะใด โฆษณาชวนเชื่อเรื่องนี้มีการนำเสนอเช่นไร – ชูให้กลัวแล้วล่อให้หลง

3.2 การวิเคราะห์หลักการ มุ่งให้นักเรียนคิดแบบแยกแยะแล้วค้นหาความจริงแท้ของสิ่งนั้น เรื่องราว นั้น สิ่งสำเร็จรูปนั้น โดยการคิดหาหลักการ เช่นหลักการสำคัญของเรื่องนี้มีว่าอย่างไร ยึดความเสมอภาคระเบียบวิธีวิทยาศาสตร์เหตุการณ์ครั้งนี้ลูกถามมากขึ้น (สงบ รุนแรง) เนื่องจากอะไรคำโฆษณา (แถลงการณ์ การกระทำ) ใช้วิธีใดจงใจให้ความหวัง

ชาตรี สำราญ (2548 : 40-41) ได้กล่าวถึง เทคนิคการปูพื้นฐานให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ได้ สามารถสรุปรายละเอียด ดังนี้

1. ครูจะต้องฝึกให้เด็กหัดคิดตั้งคำถาม โดยยึดหลักสากลของคำถาม คือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร เพราะเหตุใด อย่างไร โดยการนำสถานการณ์มาให้นักเรียนฝึกค้นคว้าจากเอกสารที่ใกล้ตัว หรือสิ่งแวดล้อม เปิดโอกาสให้นักเรียนตั้งคำถามเอง โดยสอนวิธีตั้งคำถามแบบวิเคราะห์ในเบื้องต้น ฝึกทำบ่อยๆ นักเรียนจะฝึกได้เอง

2. ฝึกหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล โดยอาศัยคำถามเจาะลึกเข้าไป โดยใช้คำถามที่ชี้บ่งถึงเหตุและผลกระทบทที่จะเกิด ฝึกจากการตอบคำถามง่ายๆ ที่ใกล้ตัวนักเรียนจะช่วยให้

เด็ก ๆ นำตัวเองเชื่อมโยงกับเหตุการณ์เหล่านั้นได้ดี ที่สำคัญครูจะต้องกระตุ้นด้วยคำถามย่อยให้นักเรียนได้คิดบ่อย ๆ จนเป็นนิสัย เป็นคนช่างคิด ช่างถาม ช่างสงสัยก่อน แล้วพฤติกรรมศึกษาวิเคราะห์ก็จะเกิดขึ้นแก่นักเรียน

สุวิทย์ มูลคำ (2548 : 21-22) ได้กล่าวถึงเทคนิคการวิเคราะห์ไว้ดังนี้ การคิดวิเคราะห์เป็นการใช้สมองซีกซ้ายเป็นหลัก เน้นคิดเชิงลึกจากเหตุไปสู่ผลเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผล เชิงเงื่อนไข การจัดลำดับความสำคัญ และเชิงเปรียบเทียบ แต่เทคนิคที่ง่ายคือ 5 W 1H เป็นที่นิยมใช้คำตอบ What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไร) Why (ทำไม) Who (ใคร) How (อย่างไร) ชัดเจนในแต่ละเรื่อง ทำให้เกิดความครบถ้วนสมบูรณ์ นิยมใช้เทคนิคคำถามในช่วงต้นหรือช่วงเริ่มต้น การคิดวิเคราะห์

นอกจากนี้ ไพรินทร์ เหมบุตร (2549 : 3-4) ได้บอกวิธีการและขั้นตอนในการฝึกคิดวิเคราะห์ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ

1. ศึกษาข้อมูลหรือสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์
2. กำหนดวัตถุประสงค์ / เป้าหมายของการคิดวิเคราะห์
3. แยกแยะแจกแจงรายละเอียดสิ่งของที่ต้องการวิเคราะห์
4. ตรวจสอบโครงสร้างหรือความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบใหญ่และย่อย
5. นำเสนอข้อมูลการคิดวิเคราะห์
6. นำผลมาวิเคราะห์ไปใช้ประโยชน์ตามเป้าหมาย

บลูม (Bloom, 1961: 56 อ้างถึงใน ประทีป ขอดเกตุ, 2550 : 30) ได้จำแนกจุดมุ่งหมายของการศึกษาด้านการคิดตอนต้น และได้เรียงเรียงลำดับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นง่ายไปสู่พฤติกรรมที่ซับซ้อนมีอยู่ 6 ระดับขั้น ดังนี้ ระดับความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าจากการศึกษาเทคนิคการสอนทางการคิดวิเคราะห์ สรุปได้ว่าเทคนิคในการสอนคิดวิเคราะห์ ครูผู้สอนจะต้องเข้าใจความคิดแบบวิเคราะห์ จึงนำไปผสานเทคนิคคำถาม “5W 1H” โดยการเปิดโอกาสให้เด็กตั้งคำถามตามเทคนิคดังกล่าวบ่อยๆจนเป็นนิสัย เป็นคนช่างคิด ช่างถามช่างสงสัย แล้วพฤติกรรมวิเคราะห์ก็จะเกิดขึ้นกับนักเรียน เพื่อนำไปสู่การค้นหาคำความจริงในเรื่อง

สรุปได้ว่า การสร้างความคิดรวบยอด ประกอบด้วย การรับรู้ การจัดประเภทการแยกแยะและการสรุปครอบคลุม โดยผ่านขั้นต่างๆ ที่อาศัยความรู้ในระดับต่ำกว่าเป็นพื้นฐานมาก่อน และพัฒนาจนสามารถเห็นความเหมือนและความแตกต่างของสิ่งของหรือเหตุการณ์ได้ ซึ่งต้องอาศัยคุณสมบัติในด้านการใช้การสังเกตเป็นอย่างดี ความคิดรวบยอดจะช่วยให้เข้าใจสิ่งต่างๆ ได้ดีขึ้น

2.7 ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างความคิดรวบยอด

นวลจิตต์ เชาวกิริติพงศ์ (2545 : 145) กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ความคิดรวบยอดอย่างมีประสิทธิภาพได้แก่

1. สิ่งเร้า ถ้าสิ่งเร้ามีความชัดเจนสมบูรณ์ จะช่วยให้บุคคลสามารถแยกแยะความคล้ายคลึงและความแตกต่างของวัตถุสิ่งของที่พบใหม่ เพื่อจัดให้อยู่รวมหมู่ หรือแยกออกจากกันได้สะดวกขึ้น

2. ความสามารถในการรับรู้ ตีความหมายและการการบันทึกความจำ บุคคลที่สามารถรับรู้และตีความหมายได้รวดเร็ว จำได้แม่นยำ จะสามารถสร้างความคิดรวบยอดได้เร็ว ลักษณะของบุคคลที่สามารถเชื่อมโยงเข้ากับประเด็นนี้ได้ คือ

2.1 อายุ เด็กมีความไวต่อการจดจำได้ดีกว่าผู้ใหญ่ เพราะเซลล์ประสาทอยู่ในระยะที่กำลังเจริญเติบโต

2.2 ประสบการณ์ ผู้ใหญ่มีประสบการณ์มากกว่าเด็ก สามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ให้เกิดความคิดรวบยอดได้ง่ายกว่าเด็ก

3. ความสามารถในการจำแนกแยกแยะเหตุการณ์หรือสิ่งเร้า บุคคลที่มีระดับสติปัญญาสูง

4. มีความเฉลียวฉลาด ย่อมมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ได้เร็วกว่า

5. ความสามารถในการสร้างจินตนาการ บุคคลที่มีความสามารถในการสร้างจินตนาการได้ดีจะสามารถสร้างความคิดรวบยอด ได้ง่าย เพราะของบางสิ่งเป็นนามธรรมไม่สามารถมองเห็นได้

6. ความสามารถในการใช้ภาษา บุคคลที่มีความสามารถทางภาษาดีจะสามารถสื่อสารความคิดรวบยอดได้อย่างถูกต้องและชัดเจน

2.8 ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างความคิดรวบยอด

นวลจิตต์ เชาวกิริติพงศ์ (2545 : 132) กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ความคิดรวบยอดอย่างมีประสิทธิภาพได้แก่

1. สิ่งเร้า ถ้าสิ่งเร้ามีความชัดเจนสมบูรณ์ จะช่วยให้บุคคลสามารถแยกแยะความคล้ายคลึงและความแตกต่างของวัตถุสิ่งของที่พบใหม่ เพื่อจัดให้อยู่รวมหมู่ หรือแยกออกจากกันได้สะดวกขึ้น

2. ความสามารถในการรับรู้ ตีความหมายและการการบันทึกความจำ บุคคลที่สามารถรับรู้และตีความหมายได้รวดเร็ว จำได้แม่นยำ จะสามารถสร้างความคิดรวบยอดได้เร็ว ลักษณะของบุคคลที่สามารถเชื่อมโยงเข้ากับประเด็นนี้ได้ คือ

2.1 อายุ เด็กมีความไวต่อการจดจำได้ดีกว่าผู้ใหญ่ เพราะเซลล์ประสาทอยู่ในระยะที่กำลังเจริญเติบโต

2.2 ประสบการณ์ ผู้ใหญ่มีประสบการณ์มากกว่าเด็ก สามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ให้เกิดความคิดรวบยอดได้ง่ายกว่าเด็ก

3. ความสามารถในการจำแนกแยกแยะเหตุการณ์หรือสิ่งเร้า บุคคลที่มีระดับสติปัญญาสูง

4. มีความเฉลียวฉลาด ย่อมมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ได้รวดเร็วกว่า

5. ความสามารถในการสร้างจินตนาการ บุคคลที่มีความสามารถในการสร้างจินตนาการได้ดีจะสามารถสร้างความคิดรวบยอด ได้ง่าย เพราะของบางสิ่งเป็นนามธรรมไม่สามารถมองเห็นได้

6. ความสามารถในการใช้ภาษา บุคคลที่มีความสามารถทางภาษาดีจะสามารถสื่อสารความคิดรวบยอดได้อย่างถูกต้องและชัดเจน

3. เอกสารเกี่ยวกับการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2553 : 44-45) ได้อธิบายเกี่ยวกับวิธีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

3.1 วิธีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

3.1.1 การออกแบบหน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนสำคัญของการนำหลักสูตรสถานศึกษาเข้าสู่ชั้นเรียน การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ต้องครอบคลุมขั้นตอนการออกแบบ 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ หลักฐานการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ แนวคิดที่สามารถนำไปเป็นแนวทางการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ คือ การออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (Back-ward design) โดยในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ ควรมีการกำหนดความเข้าใจที่คงทน (Enduring Understanding) ซึ่งเป็นความรู้ ความเข้าใจที่ฝังแน่นติดอยู่ในตัวผู้เรียนอันเกิดจากการเรียนรู้ที่ผ่านกิจกรรมตามหน่วยการเรียนรู้นั้นๆ ติดตัวผู้เรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

3.1.2 องค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้ มีดังนี้

3.1.2.1 ชื่อหน่วยการเรียนรู้

3.1.2.2 มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

3.1.2.3 สาระสำคัญ

3.1.2.4 สาระการเรียนรู้

ก) สาระการเรียนรู้แกนกลาง

ข) สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น (ถ้ามี)

3.1.2.5 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

3.1.2.6 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

3.1.2.7 ชิ้นงาน/ภาระงาน

3.1.2.8 การวัดผลประเมินผล

3.1.2.9 กิจกรรมการเรียนรู้

3.1.2.10 เวลาเรียน/จำนวนชั่วโมง

3.1.3 การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ การจัดทำหน่วยการเรียนรู้มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

3.1.3.1 สร้างความรู้ความเข้าใจ

3.1.3.2 ควรทำความเข้าใจกับหลักสูตร จุดเน้นคุณภาพผู้เรียน สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น (ถ้ามี) กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ และองค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้

3.1.3.3 ควรรู้ว่าในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จะจัดการเรียนรู้นั้นประกอบด้วย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์

3.1.3.4 ควรรู้วิธีการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ โดยยึดมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

หน่วยการเรียนรู้สามารถออกแบบได้ 2 วิธี คือ

วิธีที่ 1 ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ เริ่มจากการวิเคราะห์ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

วิธีที่ 2 ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ เริ่มจากการกำหนดประเด็น/หัวเรื่องจากสภาพปัญหาหรือสิ่งที่ผู้เรียนสนใจ

3.1.3.5 วางแผนและจัดทำหน่วยการเรียนรู้โดยครูผู้สอนต้องนำตัวชี้วัดในกลุ่มสาระการเรียนรู้มาพิจารณาว่าในแต่ละตัวชี้วัด เมื่อนำมาจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนควรรู้อะไรและทำอะไรได้ควบคู่กับการวิเคราะห์สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

3.2 ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550 : 213) กล่าวว่าแผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การใช้สื่อการเรียนรู้และการวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ และจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 1) แผนการจัดการเรียนรู้ (Lesson Plan) คือ ผลการเตรียมการอย่างเป็นรูปธรรมของการแปลงหลักสูตรสู่กระบวนการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนแผนการจัดการเรียนรู้จึงเป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สำคัญฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนจะต้องให้ความสำคัญ มีความรู้ความเข้าใจรวมทั้งเห็นภาพรวมและขั้นตอนของการดำเนินการที่ชัดเจนเพื่อให้สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ นิเทศหรือบริหารจัดการการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุผล ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

แผนการจัดการเรียนรู้นั้นเปรียบเสมือนแผนเพื่อให้ผู้สอนสามารถสอนได้อย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอนโดยเป็นแนวทางให้สามารถสอนโดยบรรลุวัตถุประสงค์ได้

3.3 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

ชนาธิป พรกุล (2551 : 86) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญ 7 ประการ ได้แก่

3.3.1 เรื่องและเวลาที่ใช้สอน

3.3.2 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง/จุดประสงค์การเรียนรู้

3.3.3 สาระสำคัญ

3.3.4 เนื้อหา (สาระ)

3.3.5 กิจกรรมการเรียนรู้ (กิจกรรมการเรียนการสอน)

3.3.6 สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ (สื่อการเรียนการสอน)

3.3.7 การวัดและประเมินผล

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550:213-214)กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย
หัวข้อสำคัญ ดังนี้

ส่วนนำ : รายวิชา/กลุ่ม ชั้น ชื่อหน่วยการเรียนรู้ หรือชื่อแผนการจัดการเรียนรู้
จำนวนเวลาที่สอน

1. จุดประสงค์การเรียนรู้/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
2. สาระการเรียนรู้
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้
4. การวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้
5. แหล่งการเรียนรู้
6. บันทึกผลการจัดการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553 : 79) ได้อธิบายถึง
องค์ประกอบสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ อย่างน้อยต้องมีสิ่งต่อไปนี้

1. มาตรฐาน
2. ตัวชี้วัด
3. สาระสำคัญ
4. สาระการเรียนรู้
5. ร่องรอยหลักฐาน (ภาระงาน/ชิ้นงาน)
6. ทักษะการคิด
7. กิจกรรมการเรียนรู้
8. สื่อ/อุปกรณ์
9. การวัดและประเมินผล

การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้นั้นจำเป็นต้องมีองค์ประกอบหลักหรือ
องค์ประกอบสำคัญเพื่อความสมบูรณ์ของแผนการจัดการเรียนรู้และเพื่อง่ายต่อการจัดการเรียนการสอนแต่องค์ประกอบจะมีหัวข้อมากน้อยนั้นขึ้นอยู่กับครูผู้สอนว่าสมบูรณ์และเนื้อหาครบถ้วนหรือไม่

4. เอกสารเกี่ยวกับการวัด การประเมินผล

4.1 ความหมายของการวัดและการประเมินผล

การวัดผล มีผู้ให้คำนิยามไว้ดังนี้

พิชิต ฤทธิจรูญ (2550 : 3) กล่าวว่า การวัดผล หมายถึง กระบวนการกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์ให้กับบุคคล สิ่งของหรือเหตุการณ์อย่างมีกฎเกณฑ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แทนปริมาณ หรือคุณภาพของคุณลักษณะที่จะวัด

ภัทรา นิคมานนท์ (2541 : 1) กล่าวว่า การวัดผล เป็นการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคที่เรียกว่าเครื่องมือวัดผล เพื่อศึกษาค้นคว้า หรือตรวจสอบคุณลักษณะของบุคคลที่ต้องการศึกษา

วาสนา ประवालพฤษย์ (2544 : 15) กล่าวว่า การวัดผล คือ กระบวนการที่จะกำหนด ปริมาณของสิ่งที่ต้องการวัดออกมาเป็นจำนวนหรือตัวเลข ซึ่งใช้แทนอธิบายคุณลักษณะที่กำลังวัด โดยจะอธิบายลักษณะของบุคคลให้อยู่ในรูปของระดับของลักษณะนั้นแบบต่อเนื่อง

สมนึก ภัททิยธนี (2446 : 1) คือ กระบวนการหาปริมาณ หรือจำนวนของสิ่งต่างๆโดยใช้เครื่องมือ อย่างใดอย่างหนึ่งมาวัด ผลจากการวัดมักออกมาเป็นตัวเลข หรือสัญลักษณ์ หรือข้อมูล

การวัด คือ กระบวนการเชิงปริมาณในการกำหนดค่าเป็นตัวเลขหรือสัญลักษณ์ที่มีความหมายแทนคุณลักษณะของสิ่งที่วัด โดยอาศัยกฎเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

การประเมินผล มีผู้ให้คำนิยามไว้ดังนี้

พิชิต ฤทธิจรูญ (2550 : 5) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง การตัดสินคุณค่า หรือคุณภาพของผลที่ได้จากการวัดโดยเปรียบเทียบกับผลการวัดอื่นๆ หรือเกณฑ์ที่ตั้งไว้

วาสนา ประवालพฤษย์ (2544 : 15) กล่าวว่า การประเมินผล คือ การลงสรุป ตีราคาของพฤติกรรมของผู้เรียนในแง่ปริมาณ โดยใช้การตัดสินใจ และการตีราคาพฤติกรรมของผู้เรียนในแง่คุณภาพ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลหลักฐานด้วยวิธีอื่นๆที่ไม่ใช่การวัดด้วยเครื่องมือวัดเชิงปริมาณและใช้การตัดสินเชิงคุณภาพ

ภัทรา นิคมานนท์ (2541 : 1) กล่าวว่า การประเมินผล คือ เป็นการนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการวัดมาพิจารณาเพื่อหาข้อสรุปตัดสิน

สมนึก ภัททิยธนี (2446 : 3) กล่าวว่า การประเมินผล คือ การตัดสิน หรือวินิจฉัยสิ่งต่างๆที่ได้จากการวัดผลโดยอาศัยเกณฑ์การพิจารณาอย่างใดอย่างหนึ่ง

การประเมินคือ การตัดสินคุณค่าของสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างมีหลักเกณฑ์ที่เกิดจากสังเกต จากประสบการณ์และจากการฝึกฝนของผู้ประเมิน

4.2 องค์ประกอบของการวัดและประเมินผล

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2550 : 3-5) กล่าวว่า องค์ประกอบของการวัด ประกอบด้วย 3 ประการดังนี้

4.2.1 ปัญหาหรือสิ่งที่วัด

4.2.2 เครื่องมือวัดหรือเทคนิคในการรวบรวมข้อมูล

4.2.3 ข้อมูลเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ

ในการวัดและประเมินผลนั้น เป็นการวัดและประเมินพฤติกรรมของผู้เรียน ซึ่งมี 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย แต่จะขอกกล่าวถึงพฤติกรรมที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เกี่ยวข้องกับงานค้นคว้า คือ ความรู้ (พุทธิพิสัย)

4.3 เครื่องมือวัดพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย

เครื่องมือวัดพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย เป็นการวัดความสามารถด้านสติปัญญา ได้แก่ ความสามารถด้านความรู้ – ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า โดยส่วนใหญ่แล้วเครื่องมือที่ใช้วัดพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย คือ แบบทดสอบ รายละเอียดของแบบทดสอบดังนี้

4.3.1 ความหมายและประเภทของแบบทดสอบ

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2550 : 61) กล่าวว่า แบบทดสอบ คือ ชุดของคำถามหรือกลุ่มงานที่สร้างขึ้นเพื่อจะชักนำให้ผู้ถูกทดสอบแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาให้ผู้สอบได้วัด

วิราพร พงศ์อาจารย์ (2542 : 53) กล่าวว่า แบบทดสอบ คือ ชุดของข้อคำถามหรืองานที่ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนกระทำ เพื่อใช้เป็นสิ่งเร้าที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตอบสนอง

ศิริชัย กาญจนวาสี (2540 : 89) กล่าวว่า แบบทดสอบ คือ ชุดของคำถามที่ใช้เป็นสิ่งเร้าเพื่อให้ผู้ตอบทำการตอบสนอง สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างพฤติกรรมซึ่งเป็นตัวแทนมวลของคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ของสิ่งที่มุ่งวัดข้อมูล

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2543 : 85) กล่าวว่า แบบทดสอบ คือ ชุดของข้อคำถาม หรือ ข้อปัญหา ที่ออกแบบสร้างขึ้นอย่างมีระบบและกระบวนการ เพื่อค้นหาตัวอย่างของพฤติกรรมของผู้ที่สอบ ภายใต้เงื่อนไขเฉพาะอย่าง

แบบทดสอบคือ ชุดคำถามที่สร้างขึ้นที่ออกแบบเพื่อทดสอบแสดงพฤติกรรมออกมาให้ผู้สอบสังเกตและวัดได้

4.3.2 ประเภทของแบบทดสอบ ได้มีการแบ่งประเภทไว้ ดังนี้

พิชิต ฤทธิจรูญ (2550 : 61- 63) ได้แบ่งประเภทของแบบทดสอบ 6

ประเภท คือ

4.3.2.1 แบ่งตามสมรรถภาพที่จะวัด

4.3.2.2 แบ่งตามจุดมุ่งหมายในการสร้าง

4.3.2.3 แบ่งตามจุดมุ่งหมายในการใช้ประโยชน์

4.3.2.4 แบ่งตามเวลาที่กำหนดให้

4.3.2.5 แบ่งตามลักษณะการตอบ

4.3.2.6 แบ่งตามลักษณะโอกาสในการใช้

สมนึก ภัททิยธนี (2446 : 63 - 67) ได้แบ่งประเภทของแบบทดสอบ 7

ประเภท คือ

1. แบ่งตามสมรรถภาพที่จะวัด

2. แบ่งตามลักษณะการตอบ

3. แบ่งตามเวลาที่กำหนดให้ตอบ

4. แบ่งตามจำนวนผู้เข้าสอบ

5. แบ่งตามสิ่งเร้าของการถาม

6. แบ่งตามลักษณะของการใช้ประโยชน์

7. แบ่งตามเนื้อหาของข้อสอบในฉบับ

ในการสร้างแบบทดสอบของงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้เลือกเกณฑ์การแบ่งที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ประเภทเดียว คือ แบ่งตามสมรรถภาพที่จะวัด ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นการวัดความสามารถด้านสมองโดยการแบ่งตามสมรรถภาพที่จะวัด นั้นเป็นประเภทแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดสมรรถภาพด้านสมอง ซึ่งเป็นแบบทดสอบมาตรฐาน ที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนโดยทั่วไป ที่ได้มีการหาคุณภาพมาแล้ว มีมาตรฐานในการดำเนินการสอบและมาตรฐานในการแปลความหมายของคะแนนเป็นที่น่าเชื่อถือได้

4.3.3 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2550 : 97-98) กล่าวว่า การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์มีขั้นตอนในการดำเนินการ สามารถสรุปได้ ดังนี้

4.3.3.1 วิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร เป็นการสร้างแบบทดสอบควรเริ่มต้นจากการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาสาระและพฤติกรรมที่ต้องการวัด

4.3.3.2 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งจุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นพฤติกรรมที่เป็นผลการเรียนรู้ที่ผู้สอนมุ่งหวังจะให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและสร้างข้อสอบ

4.3.3.3 กำหนดชนิดของข้อสอบ เมื่อศึกษาหลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้แล้ว หลังจากนั้นต้องพิจารณาเลือกใช้ชนิดของข้อสอบว่าจะเป็นแบบใด โดยต้องเลือกให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และความเหมาะสมของวัยผู้เรียน

4.3.3.4 เขียนข้อสอบ หลังจากได้กำหนดชนิดของข้อสอบแล้ว ผู้ออกแบบทดสอบลงมือเขียนข้อสอบตามรายละเอียดที่กำหนดไว้

4.3.3.5 ตรวจสอบข้อสอบ เพื่อให้ที่เขียนไว้ มีความถูกต้องตามหลักวิชา มีความสมบูรณ์ครบถ้วนตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ ผู้ออกข้อสอบต้องพิจารณาทบทวนตรวจสอบข้อสอบอีกครั้งก่อนที่จะจัดพิมพ์

4.3.3.6 จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง เมื่อตรวจสอบเสร็จแล้วให้พิมพ์ข้อสอบทั้งหมด จัดทำให้เรียบร้อยและวางให้เหมาะสม

4.3.3.7 ทดสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ เป็นวิธีการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบก่อนนำไปใช้จริง โดยนำแบบทดสอบไปทดลองใช้ทดสอบกับกลุ่มที่คล้ายคลึงกันกับกลุ่มที่ต้องการทดสอบจริง โดยสภาพการปฏิบัติจริงของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในโรงเรียนมักไม่ค่อยมีการทดลองสอบ ส่วนใหญ่นำแบบทดสอบไปทดสอบแล้วจึงวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อปรับปรุงข้อสอบและนำไปใช้ในครั้งต่อไป

4.3.3.8 จัดทำแบบทดสอบฉบับจริง จากการวิเคราะห์ข้อสอบหากพบว่าข้อสอบข้อใดไม่มีคุณภาพหรือคุณภาพไม่ดีอาจจะต้องตัดทิ้งหรือปรับปรุงแก้ไขข้อสอบ แล้วจึงจัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับจริง

อำนาจ เลิศขันธ์ (2542 : 191) ได้สรุปถึงการสร้างข้อสอบว่า ข้อสอบที่จะสร้างขึ้นเพื่อวัดความรู้-ความจำนั้นมีหลักการตรงที่ว่าจะต้องเป็นสิ่งที่ครูได้สอนโดยวิธีใดก็ตามเมื่อนักเรียนได้รับการเรียนรู้ตามวิธีการที่ครูได้สอนไปแล้ว นักเรียนที่มีความสามารถในการ

แสดงออกได้ด้วยการระลึกรับตอบรายละเอียดข้อมูลข่าวสาร วิธีการ หลักการ โครงสร้าง ทฤษฎี ตามที่ครูได้ทำการสอนไปแล้ว นักเรียนผู้นั้นถือว่ามีความสามารถทางด้านสติปัญญาสูงเฉพาะใน ส่วนของความรู้-ความจำ เพราะฉะนั้นถ้าครูไม่เคยสอนก็ห้ามนำมาออกข้อสอบ

การสร้างข้อสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์นั้นข้อสอบที่ครูผู้สอนสอบนั้นต้อง เป็นข้อสอบที่ครูผู้สอนเคยสอนนักเรียนแล้วและเป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ที่ครอบคลุมทั้งด้านความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินผล

5. เอกสารเกี่ยวกับความพึงพอใจ

การสอนโดยใช้เทคนิคแบบความคิดรวบยอดนั้นจำเป็นที่จะต้องทราบถึงความพึงพอใจของผู้ใช้ว่ามีความพึงพอใจในการใช้เทคนิคนั้นหรือไม่ จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงทฤษฎี เกี่ยวกับความพึงพอใจประกอบด้วย

5.1 ความหมายของความพึงพอใจ

กาญจนา อรุณสุขรุจิ (2546 : 5) กล่าวว่า ความพึงพอใจของมนุษย์ เป็นการ แสดงออกทางพฤติกรรมที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปร่างได้ การที่เราจะทราบว่า บุคคลมีความพึงพอใจหรือไม่ สามารถสังเกตโดยการแสดงออกที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน และต้องมี สิ่งเร้าที่ตรงต่อความต้องการของบุคคล จึงจะทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ ดังนั้นการสร้างสิ่งเร้า จึงเป็นแรงจูงใจของบุคคลนั้นให้เกิดความพึงพอใจในงานนั้น

ทวีพงษ์ หินคำ (2541 : 8) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่าเป็นความชอบ ของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งสามารถลดความตึงเครียดและตอบสนองตามความต้องการของ บุคคลได้ ทำให้เกิดความพึงพอใจต่อสิ่งนั้น

ธนิยา ปัญญาแก้ว (2541 : 12) ได้ให้ความหมายว่า สิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ จะเกี่ยวข้องกับลักษณะของงาน ปัจจัยเหล่านี้นำไปสู่ความพอใจในงานที่ทำ ได้แก่ ความสำเร็จ การ ยกย่อง ลักษณะงาน ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้า เมื่อปัจจัยเหล่านี้อยู่ต่ำกว่า จะทำให้เกิด ความไม่พอใจงานที่ทำ ถ้าหากว่างานให้ความก้าวหน้า ความท้าทาย ความรับผิดชอบ ความสำเร็จ และการยกย่องแก่ผู้ปฏิบัติงานแล้ว พวกเขาจะพอใจและมีแรงจูงใจในการทำงานเป็นอย่างมาก

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคล ในทางบวก ความชอบ ความสบายใจ ความสุขใจต่อสภาพแวดล้อมในด้านต่างๆหรือเป็นความรู้สึก ที่พอใจต่อสิ่งที่ทำให้เกิดความชอบ ความสบายใจ และเป็นความรู้สึกที่บรรลุถึงความต้องการ ซึ่ง สามารถวัดได้จากแบบสอบถามวัดระดับความพึงพอใจ

5.2 ทฤษฎีความพึงพอใจ

ทฤษฎีทั่วไปเกี่ยวกับการจูงใจของมาสโลว์

พยุงศักดิ์ นามวรรณ (2547 : 53- 54) ได้ให้แนวคิดที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง คือทฤษฎีทั่วไปเกี่ยวกับการจูงใจของมาสโลว์ (Maslow's general theory of human motivation) เป็นทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการ ของมนุษย์ โดยตั้งสมมติฐานว่า มนุษย์มีความต้องการอยู่ เสมอไม่มีสิ้นสุด เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนอง หรือพึงพอใจอย่างหนึ่งอย่างใดแล้ว ความ ต้องการสิ่งอื่นๆ ก็ จะเกิดขึ้นมาอีก ความต้องการของมนุษย์มีลักษณะเป็นลำดับขั้นจากต่ำสุดไปหา สูงสุด ซึ่ง แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. ความต้องการความสมหวังในชีวิต (Self-Actualization Needs)
2. ความต้องการชื่อเสียง ยกย่อง (Self-esteem Needs)
3. ความต้องการด้านสังคม ความรัก ความพอใจ (Belong ness And Love Needs)
4. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs)
5. ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological Needs)

สุวคนธ์ ทองแม่น (2547 : 59-60) เสนอแนวคิดในการสร้างแรงจูงใจต่อการ ทำงานที่จะให้ผลเชิงปฏิบัติมีลักษณะดังนี้

1. งานควรมีส่วนสัมพันธ์กับความปรารถนาส่วนตัว งานจะมีความหมายต่อ ผู้ทำ
2. งานนั้นต้องมีการวางแผนและวัดความสำเร็จได้โดยใช้ระบบการทำงานและการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ
3. เพื่อให้ได้ผลงานในการสร้างสิ่งจูงใจในเป้าหมายของงาน ต้องมีลักษณะดังนี้
 - 3.1 คนทำงานมีส่วนในการตั้งเป้าหมาย
 - 3.2 ผู้ปฏิบัติได้รับทราบผลสำเร็จในการทำงานโดยตรง
 - 3.3 งานนั้นสามารถทำให้สำเร็จได้

เมื่อนำแนวคิดดังกล่าว มาประยุกต์ใช้กับกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้าง แรงจูงใจให้เกิดความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอน มีแนวทางดังนี้

1. ศึกษาความต้องการ ความสนใจของผู้เรียนและระดับความสามารถหรือ พัฒนาการตามวัยของผู้เรียน
2. วางแผนการสอนอย่างเป็นกระบวนการและประเมินอย่างมีประสิทธิภาพ
3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วม และกำหนด เป้าหมายในการทำงาน สะท้อนผลงานและการทำงานร่วมกันได้

การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือสิ่งที่ต้องการให้นักเรียนปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ครูผู้สอนจึงต้องคำนึงถึงความพึงพอใจของผู้เรียนด้วย การทำให้ผู้เรียนเกิดความพอใจในการเรียนนั้นมีแนวคิดที่ต่างกัน

ศุภศิริ โสมาเกตู (2544 : 53) มีแนวคิดที่ต่างกัน ดังนี้

1. ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงาน การตอบสนองความต้องการของผู้ปฏิบัติงานจนเกิดความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการตอบสนอง

2. ผลของการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลการปฏิบัติงานที่จะถูกเชื่อมโยงด้วยปัจจัยอื่นๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดีจะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสม จะนำไปสู่การตอบสนองความพึงพอใจ โดยผลการปฏิบัติงานอาจจะได้รับผลตอบแทนอาจจะเป็นในรูปของขวัญหรือรางวัล

ซึ่งแนวคิดพื้นฐานดังกล่าว เมื่อนำมาปรับใช้กับการเรียนการสอนครูผู้สอนจะต้องมีการจัดกิจกรรม มีวิธีการ มีสื่ออุปกรณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อตอบสนองความพึงพอใจให้ผู้เรียนมีกำลังใจหรือแรงจูงใจในการเรียนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้โดยผู้สอนจะต้องมีการตอบสนองจากการเรียนรู้ในแต่ละครั้งอาจจะเป็นในรูปของรางวัลภายใน เช่น ความรู้สึกถึงความสำเร็จของตนเมื่อสามารถแก้ปัญหาจากการเรียนรู้ได้ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ และมีความมั่นใจมากขึ้น

ความพึงพอใจนั้นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการเรียนรู้ เมื่อเกิดความพึงพอใจ ก็เกิดผลต่อการเรียนรู้ ดังนั้นกิจกรรมที่จัดขึ้นจะต้องคำนึงถึงสิ่งที่เป็นแรงจูงใจให้เกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วย

5.3 วิธีการสร้างแบบวัดความพึงพอใจ

บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 63-71) แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยชุดของข้อความที่ต้องการให้กลุ่มตัวอย่างตอบ โดยกาเครื่องหมายหรือเขียนตอบ ซึ่งนิยมถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งแบบสอบถามโดยทั่วไปจะมีโครงสร้างหรือส่วนประกอบ 3 ส่วน ดังนี้

5.3.1 คำชี้แจงในการตอบ ที่ปกของแบบสอบถามจะเป็นคำชี้แจง ซึ่งมักระบุถึงจุดประสงค์ในการให้ตอบแบบสอบถาม หรือจุดมุ่งหมายของการทำวิจัย อธิบายลักษณะของแบบสอบถาม วิธีการตอบแบบสอบถามพร้อมตัวอย่าง

5.3.2 สถานภาพส่วนตัวผู้ตอบ ส่วนที่ 2 ของแบบสอบถามจะให้ตอบเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัว เช่น ชื่อ-สกุล เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ ฯลฯ

5.3.3 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและความคิดเห็น เป็นส่วนสุดท้ายและเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการศึกษาเพื่อให้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีคุณภาพสูง ควรยึดหลักดังนี้

5.3.3.1 กำหนดจุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่าต้องการถามอะไร

5.3.3.2 สร้างคำถามให้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และให้ครอบคลุม

5.3.3.3 เรียงข้อคำถามตามลำดับ ตามหัวข้อที่ได้วางโครงสร้างไว้

5.3.3.4 ไม่ควรให้ผู้ตอบ ตอบมากเกินไป เพราะจะทำให้เบื่อไม่ให้ความร่วมมือหรือตอบโดยไม่ตั้งใจ

5.3.3.5 ให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีความลำบากน้อยที่สุดในการตอบ ดังนั้นถ้าเป็นไปได้ควรใช้ข้อคำถามแบบปลายเปิด ผู้ตอบแบบสอบถามเพียงแต่กาตอบในแบบสอบถาม

5.3.3.6 สร้างข้อคำถามให้มีลักษณะที่ดี กล่าวคือ มีลักษณะดังนี้

5.3.3.6.1 ใช้ภาษาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย ไม่กำกวม ไม่มีความซับซ้อน

5.3.3.6.2 ใช้ข้อความที่สั้น กระชับ ไม่มีส่วนฟุ่มเฟือย

5.3.3.6.3 เป็นข้อคำถามที่เหมาะสมกับผู้ตอบ โดยคำนึงถึงสติปัญญา ระดับการศึกษาความสนใจของผู้ตอบ

5.3.3.6.4 แต่ละข้อคำถามเพียงปัญหาเดียว

5.3.3.6.5 หลีกเลี่ยงคำถามที่จะตอบได้หลายทาง

5.3.3.6.6 หลีกเลี่ยงคำถามที่จะทำให้ผู้ตอบเบื่อหน่าย ไม่รู้เรื่อง หรือไม่สามารถตอบได้

5.3.3.6.7 หลีกเลี่ยงคำที่ผู้ตอบตีความแตกต่างกัน เช่น บ่อยๆ เสมอๆ รวย ใจ ฉลาด

5.3.3.6.8 ไม่ใช่คำถามที่เป็นการนำผู้ตอบให้ตามแนวทางหนึ่งแนวใด

5.3.3.6.9 ไม่เป็นคำถามที่จะทำให้ผู้ตอบเกิดความลำบากใจ หรือ อึดอัดใจที่จะตอบ

5.3.3.6.10 ไม่ถามในสิ่งที่รู้แล้ว หรือวัดด้วยวิธีอื่นได้ดีกว่า

5.3.3.6.11 ไม่ถามในเรื่องที่เป็นความลับ

5.3.3.6.12 คำตอบที่ให้เลือกลงในข้อความควรมีให้ครอบคลุม กลุ่มตัวอย่างทุกคนสามารถเลือกตอบได้ตรงความเป็นจริงตามความคิดเห็นของเขา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

สดิพันธ์ หวังสุริยะ (2530) ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยและความสามารถในการอ่านเร็วของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้บทเรียนที่มีบทสรุปก่อนบทสรุปหลัง และไม่มีบทสรุป กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 120 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มที่ 1 อ่านภาษาไทยที่มีบทสรุปก่อนการอ่านเนื้อเรื่อง กลุ่มที่ 2 อ่านภาษาไทยที่มีบทสรุปหลังการอ่านเนื้อเรื่อง และกลุ่มสุดท้ายอ่านภาษาไทยจากบทเรียนที่ไม่มีบทสรุป พบว่า ทั้ง 3 กลุ่มมีความเข้าใจในการอ่านต่างกัน โดยกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่ากลุ่มที่ 3 กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ส่งผลให้ต่อความเข้าใจในการอ่านหนังสือไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านความสามารถในการอ่านเร็วพบว่า ทั้ง 3 กลุ่มแตกต่างกันเช่นกัน โดยกลุ่มที่ 1 ส่งผลต่อความสามารถในการอ่านเร็วของนักเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ 2 และ กลุ่มที่ 3

พิศเพลิน ภิรมณ์ไกรภักดิ์ (2542) ได้ศึกษาความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคณิตศาสตร์ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ พบว่า

1. ระยะที่ 1 เด็กที่ได้รับการปฏิสัมพันธ์กับเด็ก และกระตุ้นให้เด็กนำประสบการณ์เดิมมาใช้ เด็กสามารถเกิดความเข้าใจในเรื่องการจัดประเภท การเปรียบเทียบ และการเรียงลำดับจำนวน 10 คน

2. ระยะที่ 2 เด็กที่ได้รับการปฏิสัมพันธ์กับสื่อในรูปแบบต่างๆและเปิดโอกาสให้เด็กปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าง เด็กสามารถเกิดความเข้าใจในเรื่องการวัดจำนวน 7 คน

3. ระยะที่ 3 เด็กที่ได้รับการปฏิสัมพันธ์ ประสบการณ์เดิม การกระทำและการไตร่ตรองในปริมาณใกล้เคียงกัน เด็กสามารถเกิดความเข้าใจในเรื่องการวัดเพิ่มขึ้น จำนวน 3 คน เกิดความเข้าใจในเรื่องการอนุรักษ์ความยาว 3 คน และยังไม่เกิดการอนุรักษ์อีก 2 คน

เนืองนิต ปิยะวงศ์ (2541) ได้ศึกษาเรื่อง ผลของ กระบวนการกลุ่มที่มีต่อเจตคติทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสา จังหวัดน่าน จำนวน 38 คน โดยใช้แบบวัดเจตคติทางการเรียนและแผนการจัดกิจกรรมกระบวนการกลุ่ม จำนวน 9 กิจกรรม ผลการศึกษา พบว่า (1) ค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติทางการเรียนของนักเรียน หลังการผ่านกิจกรรมกระบวนการกลุ่มสูงกว่าก่อนการทดลอง (2) ผลการแปลผลเป็นกลุ่มก่อนการจัดกิจกรรมกระบวนการกลุ่ม นักเรียนมีเจตคติทางการเรียนอยู่ในระดับดีทั้ง 4 หัวข้อ และหลังการผ่านกิจกรรมกระบวนการกลุ่มนักเรียนมีเจตคติทางการเรียนอยู่ในระดับดีมาก 2 หัวข้อ คือ เห็นคุณค่าของการเรียนและมี ความภาคภูมิใจในสถาบันการศึกษาของตน

ฉลาด สมพงษ์ (2547) ได้ศึกษาเรื่องการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธารวิทยา อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีความมุ่งหมายเพื่อสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนให้มีประสิทธิภาพ 80/80 เรื่องการเขียนบันทึกการประชุม การเขียนตามแบบฟอร์ม การเขียนประกาศ การเขียนเรียงความ การเขียนจดหมายเชิงธุรกิจ และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธารวิทยา จำนวน 40 คน ซึ่งมีผลการศึกษาพบว่าแบบฝึกทักษะการเขียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 88.64/87.37 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อัญชลี ขุนพลาย (2545) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้รูปแบบความคิดรวบยอดล่วงหน้า เพื่อความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า (1) นักเรียนที่ได้รับการเสนอความคิดรวบยอดล่วงหน้าทุกรูปแบบทุกลักษณะที่มีคะแนนความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกัน โดยคะแนนเฉลี่ยที่สูงสุดคือ คะแนนจากการอ่านบทเรียนที่มีการนำเสนอความคิดรวบยอดล่วงหน้ารูปแบบบทย่อที่มีใจความตรงกับเนื้อเรื่อง ลักษณะรูปภาพ (2) นักเรียนส่วนใหญ่เลือกความคิดรวบยอดล่วงหน้ารูปแบบบทย่อที่มีใจความตรงกับเนื้อเรื่องลักษณะรูปภาพโดยมีความคิดรวบยอดล่วงหน้ามีประโยชน์ในการช่วยให้หาคำตอบมาตอบในแบบทดสอบได้เร็วขึ้น

สุธีรัตน์ อริเดช (2545) ได้ศึกษาเรื่องผลการสอนคณิตศาสตร์ที่ใช้กระบวนการสร้างความคิดรวบยอดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนคณิตศาสตร์ที่ใช้กระบวนการสร้างความคิดรวบยอดสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) ความคงทนในการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนคณิตศาสตร์ที่ใช้กระบวนการสร้างความคิดรวบยอดสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สิรินทิพย์ พูลศรี (2542 : 49) ได้ศึกษาผลการใช้รูปแบบการสร้างความคิดรวบยอดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 เป็นกลุ่มทดลอง 20 คน ซึ่งเรียนโดยใช้รูปแบบการสร้างความคิดรวบยอด และกลุ่มควบคุมจำนวน 20 คน ที่เรียนโดยวิธีสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้รูปแบบการสร้างความคิดรวบยอดและนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่า การจัดความคิดรวบยอด เป็นการเตรียมสิ่งที่ช่วยจัดโครงสร้างระบบความคิดให้ผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ขอบข่ายอย่างกว้างๆ ของเนื้อหาใหม่ และสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาที่เรียนมาแล้วให้มีความสัมพันธ์กัน

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

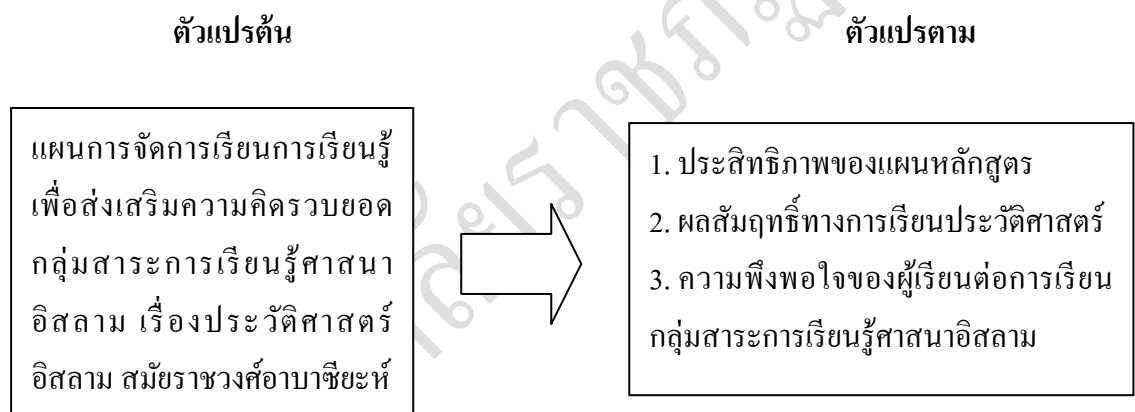
Rizzuto (1970: 269-273 อ้างใน บุญล้อม, 2530: 35) ได้ทดลองเปรียบเทียบวิธีสอนแบบอุปนัยและนิรนัยในการสอนความคิดรวบยอดเกี่ยวกับโครงสร้างภาษา กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนเกรด 8 จำนวน 165 คนแยกตามเพศ และระดับความสามารถทางภาษา โดยที่นักเรียนแต่ละเพศและระดับความสามารถจะถูกจัดให้เข้ารับการสอนโดยวิธีใดวิธีหนึ่งในสองวิธีดังกล่าวผลการทดลองปรากฏว่า กลุ่มนักเรียนที่สอนแบบอุปนัยสามารถเรียนรู้โน้ตทัศน์ได้ดีกว่าวิธีสอนแบบนิรนัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีสอนและเพศในข้อเสนอแนะ Rizzuto เสนอว่าการสอนแบบอุปนัยเหมาะสมที่จะนำไปใช้สอนโน้ตทัศน์ที่เกี่ยวกับลักษณะของคำและความสัมพันธ์ระหว่างถ้อยคำในประโยค และเหมาะสมกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมากกว่าเพศชาย

Lu Mei-hui (2002) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงของความคิดรวบยอดทางการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองที่ใช้เทคนิคการอ่าน ในช่วงก่อนอ่านและหลังอ่าน เป้าหมายของงานวิจัยนี้ เพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกี่ยวกับความคิดรวบยอดทางการอ่านภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองที่ใช้เทคนิคการอ่าน ในช่วงก่อนอ่านและหลังอ่าน โดยศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นเหตุให้เกิดความเปลี่ยนแปลง โดยอาศัย การสังเกตการณ์ในชั้นเรียนสื่อการสอน และประสบการณ์การรับรู้ความเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนจำนวน 6 คน เป็นเพศหญิง 4 คน เพศชาย 2 คน ซึ่งเรียนอยู่ในชั้นเรียนการสอนการอ่านภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง หลักสูตรเร่งรัดของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคตะวันตกเฉียงเหนือของอเมริกาในฐานะผู้มีส่วนร่วมในงานวิจัยนี้ แบบสอบถาม รายงานการสะท้อนกลับ เทคนิคการคิดตั้ง และการสัมภาษณ์ครูผู้สอนถูกนำมาใช้กับผู้เรียนทั้งหกในตอนเริ่มต้นและตอนท้ายของการสังเกตในชั้นเรียน ในส่วนของการทบทวนวรรณกรรมจะเป็นการให้คำจำกัดความของความคิดรวบยอดด้านการอ่านแบบมีส่วนร่วม รูปแบบของความคิดเกี่ยวกับการอ่าน การอ่านแบบอภิปัญญา การใช้เทคนิคการอ่านการใช้เทคนิคการจำแนกประเภทของ Block (1986) ผลลัพธ์ของงานวิจัยนี้พบว่า มีความเปลี่ยนแปลงในด้านบวกเกี่ยวกับความคิดรวบยอดด้านการอ่านและเทคนิคการอ่านของผู้มีส่วนร่วมจากความเห็นของผู้มีส่วนร่วมห้องเรียนการอ่านเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงข้อค้นพบของการศึกษานี้แสดงให้เห็นหลักฐานถึงความเป็นไปได้ในอันที่จะพัฒนาความคิดรวบยอด

ของผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองทางการอ่านภาษาอังกฤษ และส่งเสริมให้ผู้อ่านภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองให้ได้ใช้เทคนิคต่าง ๆ เกี่ยวกับการอ่านอย่างมีความยืดหยุ่นมากขึ้น โดยผ่านการสอนการอ่านที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้นำไปสู่เสนอแนะว่านักการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองสามารถสร้างบริบทการเรียนรู้ที่เหมาะสมที่สุดเพื่อเสริมประสิทธิภาพทางการอ่านบทอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียน

กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ

ผู้ค้นคว้าอิสระสนใจที่จะเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อวิธีสอนประวัติศาสตร์อิสลามของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 ระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยวิธีการสอนตามรูปแบบการสอนความคิดรวบยอดว่าจะมีความแตกต่างหรือไม่ อย่างไร โดยมีแผนภูมิกรอบแนวคิดของการค้นคว้าอิสระดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการค้นคว้าอิสระ

สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อิสลามโดยวิธีการสอนตามรูปแบบการสอนความคิดรวบยอดมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อิสลามของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 หลังจากเรียนโดยวิธีการสอนตามรูปแบบการสอนแบบความคิดรวบยอดสูงกว่าก่อนเรียน
3. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อวิธีสอนประวัติศาสตร์อิสลามตามรูปแบบการสอนแบบความคิดรวบยอดอยู่ในระดับมาก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการค้นคว้าอิสระ

การค้นคว้าอิสระ เรื่องการพัฒนาความคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้
อิสลามศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์อิสลาม ชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 ตามหลักสูตรอิสลาม
ศึกษาปีพุทธศักราช 2546 เป็นการวิจัยแบบทดลอง ผู้ค้นคว้าอิสระได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนของการ
วิจัยโดยมีเนื้อหาสาระรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. แผนปฏิบัติการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียน
ศาสนูปถัมภ์ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี จำนวน 3 ห้อง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 ห้อง 2 ปี การศึกษา 2556
โรงเรียนศาสนูปถัมภ์ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

1. ลักษณะเครื่องมือ

1.1 แผนการสอนตามรูปแบบการสอนความคิดรวบยอด เนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์
อิสลาม จำนวนสี่แผน ใช้เวลาสอนแผนละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 4 ชั่วโมง

1.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ การเรียนวิชาประวัติศาสตร์อิสลาม เป็นแบบทดสอบ
ปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ใช้เวลาในการทดสอบ 30 นาที

1.3 แบบวัดความพึงพอใจต่อวิธีสอนประวัติศาสตร์แบบความคิดรวบยอด เพื่อ
วัดความพึงพอใจต่อวิธีการสอนวิชาประวัติศาสตร์อิสลามของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปี
ที่ 3

2. วิธีการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ขั้นเตรียมการ

2.1.1 ผู้วิจัยศึกษาหลักสูตรและแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์อิสลามของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษา ตอนกลางปีที่ 3 เพื่อนำเนื้อหาสาระที่ศึกษาพิจารณาเรื่องที่เหมาะสมกับเวลาและคาบเรียน

2.1.2 ศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนในรูปแบบการสอนแบบความคิดรวบยอด

2.1.3 ศึกษาแนวทางการสร้างข้อสอบชนิดเลือกตอบและการเขียนคำถามจากหนังสือหลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย หนังสือเทคนิคการเขียนข้อสอบ

2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

2.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้

2.2.1.1 ผู้วิจัยเลือกเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์อิสลาม ของชั้นอิสลามศึกษา ตอนกลางปีที่ 3 จำนวน 4 เรื่อง

- 1) ความสำคัญของราชวงศ์ อาบาซียะฮ์
- 2) วงศ์ตระกูลราชวงศ์อาบาซียะฮ์
- 3) ระบบการปกครองสมัยราชวงศ์อาบาซียะฮ์
- 4) ความเจริญก้าวหน้าด้านต่างสมัยราชวงศ์อาบาซียะฮ์

2.2.1.2 ลักษณะเรื่องย่อที่ที่เสนอ เป็นเนื้อเรื่องที่ย่อเรื่องโดยการเก็บใจความสำคัญ แล้วนำมาเรียงใหม่ด้วยประโยคที่เข้าใจง่าย มีเนื้อหาที่ติดต่อสัมพันธ์กันมีใจความกะทัดรัดและเป็นเรื่องยังคงความหมายเดิมของเรื่องทั้งหมด

2.2.1.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์เพื่อตรวจสอบเสนอแนะ และแก้ไขข้อบกพร่อง

2.2.1.4 แก้ไขปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.2.1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาคุณค่าด้านเนื้อหา ด้านภาษา ด้านวัดและประเมินผล จำนวน 3 คน

2.2.1.6 แก้ไขปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.2.1.5 นำแผนการจัดเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องแล้วไปทดลองใช้ กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

2.2.1.6 นำแผนการจัดเรียนรู้ที่ทดลองใช้แล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปทดลองกับประชากร

2.2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ด้านความรู้ ความเข้าใจของผู้เรียนที่ได้เรียนรู้ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์อิสลาม ในอิสลาม มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพดังต่อไปนี้คือ

2.2.2.1 ศึกษาหลักการสร้างแบบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้านความรู้ ความเข้าใจจากเอกสารการวัดและประเมินผลต่างๆ

2.2.2.2 วิเคราะห์เนื้อหาของแต่ละสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร

2.2.2.3 สร้างแบบทดสอบให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวนทั้งหมด 30 ข้อ

2.2.2.4 นำเสนอแบบทดสอบต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อปรับปรุง แก้ไข

2.2.2.5 นำเสนอแบบทดสอบที่ได้ปรับปรุงแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเพื่อการประเมินความสอดคล้องของจุดประสงค์การเรียนรู้และข้อคำถามของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ซึ่งมีเงื่อนไขการประเมินความสอดคล้องดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 99)

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อสอบนั้นวัดตรงตามจุดประสงค์

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่า ข้อสอบนั้นวัดตรงตามจุดประสงค์

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อสอบนั้นวัดไม่ตรงตามจุดประสงค์

2.2.2.6 บันทึกผลการพิจารณาลงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับตัวชี้วัดของข้อทดสอบ โดยพิจารณาข้อทดสอบที่มีค่า(IOC) ตั้งแต่ 0.50-1.00 เป็นข้อทดสอบที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้ ได้ค่า IOC = 1.00

2.2.2.7 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้(Tryout)กับนักเรียนกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากร คือ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 3 ของโรงเรียนศาสนูปถัมภ์ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 30 คน

2.2.2.8 นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก โดยเลือกข้อที่มีความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20 ถึง 0.80 ได้ ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง

0.34+0.71 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.30 ถึง 1.0 ได้ค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.30-0.70 ซึ่งครอบคลุมทุกตัวชี้วัดของทุกแผนการจัดการเรียนรู้

2.2.2.9 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่คัดเลือกไว้มาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมั่น(Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งฉบับโดยใช้สูตรของโลเวทท์ (Lovett) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 96) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

2.2.2.10 จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.2.3 แบบวัดความพึงพอใจของผู้เรียนจากการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรซึ่งมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพดังต่อไปนี้คือ

2.2.3.1 ศึกษาทฤษฎีการวัดความพึงพอใจเกณฑ์การวัดความพึงพอใจและการสร้างแบบสอบถาม

2.2.3.2 สร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale)ตามแบบประเมินของลิเคิร์ท (Likert) และกำหนดเกณฑ์การวัดความพึงพอใจ แบ่งระดับความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ ได้แก่

ระดับ 5 = พอใจมากที่สุด

ระดับ 4 = พอใจมาก

ระดับ 3 = พอใจปานกลาง

ระดับ 2 = พอใจน้อย

ระดับ 1 = พอใจน้อยที่สุด

สำหรับการให้ความหมายของค่าที่วัดได้ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการให้ความหมายโดยได้จากแนวคิดของเบสท์ (Best 1986: 195; อ้างถึงในบุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 101) การให้ความหมายโดยการให้ค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านและรายข้อ ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง ความพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง ความพอใจอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง ความพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง ความพอใจอยู่ในระดับน้อย

1.0 - 1.50 หมายถึง ความพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2.3.3 กำหนดประเด็นที่จะนำมาวัดซึ่งสามารถบ่งบอกได้ว่าเป็นคุณภาพของผู้เรียนตามจุดประสงค์และมาตรฐานการเรียนรู้โดยให้ความหมายของความพึงพอใจ

คือ สภาพของความรู้สึกรู้สึกหรือความคิดเห็นของผู้เรียนต่อหลักสูตรอิสลามศึกษา เรื่องประวัติศาสตร์อิสลามโดยกำหนดข้อคำถามไว้ทั้งหมด 10 ข้อ

2.2.3.4 นำเสนอแบบวัดความพึงพอใจต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระตรวจสอบ และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง แก้ไข

2.2.3.5 นำเสนอแบบวัดความพึงพอใจต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความเหมาะสม

2.2.3.6 จัดพิมพ์แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนเพื่อนำไปสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างสำหรับการทดสอบภาคสนามต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้ค้นคว้าอิสระได้ดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรกับกลุ่มทดลอง คือ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 3 โรงเรียนศาสนูปถัมภ์ ตำบล บานา อำเภอมือง จังหวัดปัตตานี จำนวน 30 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงโดยใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อน-หลัง One-Group Pretest posttest Design โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของหลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์อิสลาม แบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ แล้วรวบรวมคะแนนไว้เป็นคะแนนก่อนเรียน

2. ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรทั้งหมด 4 แผน ตามแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องประวัติศาสตร์อิสลาม สมัยราชวงศ์อาบาซียะห์ รวมเวลาสอน 4 ชั่วโมง

3. ทดสอบหลังเรียน(Posttest)โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อดูพัฒนาการด้านความรู้ ความเข้าใจของผู้เรียนและจัดให้มีการสอบภาคปฏิบัติ เพื่อดูพัฒนาการด้านทักษะการปฏิบัติตนของผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนรู้ตามหลักสูตร

4. เมื่อสอบเสร็จผู้ค้นคว้าอิสระให้ผู้เรียนตอบแบบประเมินความพึงพอใจและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรนี้ครั้งต่อไป

5. ผู้ค้นคว้าอิสระได้กำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องประวัติศาสตร์อิสลาม สมัยราชวงศ์อาบาซียะห์ อิสลาม ชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 3 เป็นจำนวน 4 ชั่วโมง

6. ผู้ค้นคว้าอิสระรวบรวมข้อมูลที่ได้มาจากการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ตามความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความสมบูรณ์ของหลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่องการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อิสลามแบบความคิดรวบยอดโดยผู้เชี่ยวชาญ นำมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และสรุปข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรแล้วจึงนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

1.2 หาค่าประสิทธิภาพของหลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์อิสลามให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้ค่าร้อยละ

1.3 หาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ภาคความรู้ ความเข้าใจ ซึ่งมีวิธีการวิเคราะห์ ดังนี้

1.3.1 หาค่าเฉลี่ยของคะแนนผู้เรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้สูตรค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ t -test แบบ Dependent Samples

1.4 การหาค่าความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อิสลามแบบความคิดรวบยอดด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเห็นแต่ละข้อ แล้วนำมาสรุปนำเสนอในรูปแบบของความเรียงแบบบรรยายประกอบตาราง

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ค่าร้อยละของคะแนน

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนน

2.3 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

2.4 ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (p)

2.5 ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (r)

2.6 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.7 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.8 วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้สูตรการทดสอบ t -test ใช้สถิติ t -test แบบ Dependent

แผนปฏิบัติการคั่นคว่ำอิสระ

แผนปฏิบัติการคั่นคว่ำอิสระเรื่องการพัฒนาความคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา วิชาประวัติศาสตร์อิสลาม มีขั้นตอนดังต่อไปนี้คือ

ตารางที่ 1 แผนปฏิบัติการคั่นคว่ำอิสระเรื่องการพัฒนาหลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่องการพัฒนาความคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา วิชาประวัติศาสตร์อิสลาม

ที่	ระยะเวลา ขั้นตอนของ กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ พ.ศ. 2554 - พ.ศ. 2555											
		พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.
		54	54	54	54	54	54	54	54	55	54	55	55
1	การร่างแนว ทางการคั่นคว่ำ อิสระ												
2	ศึกษาเอกสาร การคั่นคว่ำ อิสระที่เกี่ยวข้อง												
3	สร้างเครื่องมือ ทดลองใช้												
4	เก็บรวบรวม ข้อมูลจากกลุ่ม ตัวอย่าง												
5	วิเคราะห์ข้อมูล และแปล ความหมาย												
6	เขียนต้นฉบับ คั่นคว่ำอิสระ												
7	พิมพ์คั่นคว่ำ อิสระ/เข้าเล่ม												
8	เสนอคั่นคว่ำ อิสระ												

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อิสลามสมัยราชวงศ์อาบาซียะห์แบบความคิดรวบยอด ผู้ค้นคว้าอิสระได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้ ได้แก่ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

(E₁) หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนทำได้จากแบบทดสอบระหว่างการใช้หลักสูตร

(E₂) หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนทำได้จากแบบทดสอบหลังการใช้หลักสูตร

$\bar{X}$ หมายถึง ค่าเฉลี่ย

N หมายถึง กลุ่มตัวอย่าง

P หมายถึง ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แต่ละข้อ

R หมายถึง ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เป็นรายข้อ

S.D. หมายถึง ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

Σ หมายถึง ผลรวม

ΣX_1 หมายถึง ผลรวมของคะแนนสอบก่อนเรียน

ΣX_2 หมายถึง ผลรวมของคะแนนสอบหลังเรียน

ΣD หมายถึง ผลรวมของคะแนนความแตกต่างระหว่างหลังเรียนกับก่อนเรียน
หรือ $\Sigma (X_2 - X_1)$

ΣD^2 หมายถึง ผลรวมของคะแนนยกกำลังสองของคะแนนความแตกต่างระหว่าง
หลังเรียนกับก่อนเรียน
หรือ $\Sigma (X_2 - X_1)^2$

X_2 หมายถึง คะแนนสอบหลังเรียน

X_1 หมายถึง คะแนนสอบก่อนเรียน

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์อิสลาม สมัยราชวงศ์อาบาซียะห์ แบบความคิดรวบยอด ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนจากการจัดการเรียนการสอน ในสาระการเรียนรู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อิสลาม สมัยราชวงศ์อาบาซียะห์ แบบความคิดรวบยอด วิเคราะห์โดยค่า t -test

ตอนที่ 3 วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอน ในสาระการเรียนรู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อิสลาม สมัยราชวงศ์อาบาซียะห์ แบบความคิดรวบยอด วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การค้นคว้าอิสระเรื่องการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษาเรื่องการพัฒนาความคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อิสลาม ชั้นอิสลามตอนกลางปีที่ 3 ปรากฏผลการค้นคว้าดังนี้คือ

1. การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเรื่องการพัฒนาความคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อิสลาม ชั้นอิสลามตอนกลางปีที่ 3 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้นำความรู้จากประวัติศาสตร์อิสลามมาสร้างความเข้าใจในการสร้างจิตสำนึกต่อผู้เรียน นำไปถ่ายทอดเป็นมรดกทางประวัติศาสตร์อิสลาม เพื่อให้เกิดความรู้และทักษะในการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข นำความรู้จากประวัติศาสตร์อิสลามมาสร้างความเข้าใจในการจัดการการเผชิญสถานการณ์ การนำมาเป็นแบบอย่างและการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหาอย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิต ซึ่งประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 4 แผน ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ดังต่อไปนี้ คือ แผนที่ 1 ความสำคัญของราชวงศ์ อาบาซียะฮ์ แผนที่ 2 วงศ์ตระกูลราชวงศ์ อาบาซียะห์ แผนที่ 3 ระบบการปกครองสมัยราชวงศ์อาบาซียะห์ แผนที่ 4 ความเจริญก้าวหน้าด้านต่างสมัยราชวงศ์อาบาซียะห์

ประสิทธิภาพของหลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่องจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อิสลามตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80

ตารางที่ 2 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่องการพัฒนาความคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อิสลาม

แผนที่	E_1	E_2	การแปลผล
	ร้อยละ	ร้อยละ	
แผนที่ 1	80.54	85.33	ผ่านเกณฑ์
แผนที่ 2	81.07	83.62	ผ่านเกณฑ์
แผนที่ 3	83.24	81.88	ผ่านเกณฑ์
แผนที่ 4	81.35	86.33	ผ่านเกณฑ์
ร้อยละรวม	81.55	84.29	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่องการพัฒนาความคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อิสลาม มีคะแนนระหว่างเรียนและหลังเรียนโดยรวม มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ คือ มีค่า E_1/E_2 เท่ากับ 81.55/84.29 เมื่อพิจารณาเป็นรายแผน พบว่า มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ทุกแผน โดยมีค่า E_1/E_2 ตามลำดับดังนี้ 80.54/85.33, 81.07/83.62, 83.24/81.88, 81.35/86.33

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อีก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์อิสลาม

ตารางที่ 3 ผลรวมของคะแนนก่อนเรียน หลังเรียน คะแนนความแตกต่าง คะแนนความแตกต่างกำลังสองและค่าที

N	ΣX_1	ΣX_2	ΣD	ΣD^2	t
30	210	253	75	1,260	19.673**

$P < .01^{**}$

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่า t ที่ได้จากการคำนวณมีค่ามากกว่าค่าที่ที่ได้จากการเปิดตารางที่ (t(0.01,29) แสดงว่าผู้เรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

3. ความพึงพอใจของเรียนของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรอิสลามศึกษา เรื่องประวัติศาสตร์อิสลาม

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจของเรียนของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้

ลำดับ	รายการความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D	ระดับความพึงพอใจ
1	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.62	0.49	มากที่สุด
2	การบริหารเวลาในการทำกิจกรรมได้เหมาะสม	4.43	0.69	มาก
3	กิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ สนุกสนาน ไม่ทำให้ เบื่อหน่าย	4.30	0.57	มาก
4	ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้	4.27	0.51	มาก
5	ประหยัดเวลาในการอ่านเนื้อเรื่อง	4.68	0.47	มากที่สุด
6	เข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านได้เร็วขึ้น	4.54	0.51	มากที่สุด
7	เนื้อหาสาระน่าสนใจ มีความสำคัญต่อนักเรียน และสังคม	4.11	0.46	มาก
8	สื่อการเรียนการสอนตรงกับเนื้อหาและเหมาะสม กับกิจกรรม	4.24	0.55	มาก
9	ความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมและสื่อ การเรียนรู้โดยภาพรวม	4.73	0.45	มากที่สุด
10	ความพึงพอใจต่อวิธีการวัดและประเมินผลโดย ภาพรวม	4.76	0.43	มากที่สุด
รวม		4.49	0.51	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนด้านเนื้อหาสาระของหลักสูตรโดยรวม
แล้วอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีค่า $\bar{X}$ เท่ากับ 4.49 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.51 โดยดูในรายละเอียดพบว่า
มีความพึงพอใจเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด 5 ข้อ คือข้อที่ 1 ข้อที่ 5 ข้อที่ 6 ข้อที่ 9 ข้อที่ 10 มี
ความพึงพอใจระดับมากอยู่ 5 ข้อ คือข้อที่ 2 ข้อที่ 3 ข้อที่ 4 ข้อที่ 7 ข้อที่ 8

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้อิสลามศึกษาประวัติศาสตร์อิสลามชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาปีพุทธศักราช 2546 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อิสลาม 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้ แบบคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้อิสลามศึกษา ประวัติศาสตร์อิสลามกลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 โรงเรียนศาสนูปถัมภ์ ตำบลบานา อำเภอเมืองจังหวัดปัตตานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 40 คน การค้นคว้าอิสระครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยการใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อน-หลัง เครื่องมือที่ใช้คือ 1) หลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์อิสลามที่ผู้ค้นคว้าอิสระสร้างและพัฒนาขึ้น 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์อิสลาม 3) แบบวัดความพึงพอใจของผู้เรียนจากการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์อิสลาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่า t - test แบบ Dependent Samples

สรุปผล

จากการศึกษาการค้นคว้าอิสระ การพัฒนาความคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระประวัติศาสตร์อิสลามชั้นอิสลามตอนกลางปีที่ 3 สรุปผลได้ตามหัวข้อดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษาเรื่องการพัฒนาความคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระประวัติศาสตร์อิสลามชั้นอิสลามตอนกลางปีที่ 3 จากผลการทดลองแสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่องการพัฒนาความคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระประวัติศาสตร์อิสลามชั้นอิสลามตอนกลางปีที่ 3 เท่ากับ 81.352/84.29 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ พบว่าผู้เรียนที่ผ่านการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่อง การพัฒนาความคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระประวัติศาสตร์อิสลามมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

3. ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรพบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนในด้านเนื้อหาสาระของหลักสูตรโดยรวมแล้วอยู่ในระดับมาก คือ มีค่า $\bar{x}$ เท่ากับ 4.49 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.51 โดยดูในรายละเอียดพบว่า มีความพึงพอใจเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด 5 ข้อ คือข้อที่ 1 ข้อที่ 5 ข้อที่ 6 ข้อที่ 9 ข้อที่ 10 มีความพึงพอใจระดับมากอยู่ 5 ข้อ คือข้อที่ 2 ข้อที่ 3 ข้อที่ 4 ข้อที่ 7 ข้อที่ 8

อภิปรายผล

การพัฒนาหลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่องการพัฒนาความคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระประวัติศาสตร์อิสลามชั้นอิสลามตอนกลางปีที่ 3 วัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้อิสลามวิชาประวัติศาสตร์อิสลามชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาปีพุทธศักราช 2546 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อิสลาม 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้ แบบคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้อิสลามวิชา ประวัติศาสตร์อิสลาม สามารถอภิปรายผลการศึกษาค้นคว้าตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. ประสิทธิภาพของตามหลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่องการพัฒนาความคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระประวัติศาสตร์อิสลามเท่ากับ 81.55 / 84.29 ทั้งนี้เพราะผู้ค้นคว้าอิสระได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านกระบวนการขั้นตอนอย่างมีระบบและวิธีการที่เหมาะสมตรงตามที่อาจารย์ ใจเที่ยง(2550 : 218) ได้สรุปการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ว่าต้องวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยครอบคลุมพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ วิเคราะห์สาระการเรียนรู้โดยเลือกสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่นวิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการประเมินผล ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ วิเคราะห์แหล่งการเรียนรู้ โดยเลือกสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้

2. ผู้ค้นคว้าอิสระได้นำผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย พบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และพบว่า ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์หลังเรียนน้อยกว่าก่อนเรียน แสดงว่าเบี่ยงเบนมาตรฐานลดลง จากผลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มี

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศาคร เกษม (2544 : 32) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยรูปแบบการสร้างความคิดรวบยอดผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง และผลการวิจัยของ สิริทิพย์ พูลศรี (2542 : 49) ที่ได้ศึกษาผลการใช้รูปแบบการสร้างความคิดรวบยอดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้รูปแบบการสร้างความคิดรวบยอดสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนปกติและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริรัตน์ อริเดช (2540 : 64) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของกลุ่มที่เรียนโดยใช้กระบวนการสร้างความคิดรวบยอดสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนปกติ

3. ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบความคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระประวัติศาสตร์อิสลามชั้นอิสลาม พบว่าความพึงพอใจของผู้เรียนในด้านเนื้อหาสาระของหลักสูตรโดยรวมแล้วอยู่ในระดับมาก คือ มีค่า $\bar{x}$ เท่ากับ 4.49 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.51 โดยดูในรายละเอียดพบว่า มีความพึงพอใจเป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด 5 ข้อ คือข้อที่ 1 ข้อที่ 5 ข้อที่ 6 ข้อที่ 9 ข้อที่ 10 มีความพึงพอใจระดับมากอยู่ 5 ข้อ คือข้อที่ 2 ข้อที่ 3 ข้อที่ 4 ข้อที่ 7 ข้อที่ 8 ซึ่งตรงกับงานวิจัยของยุทธนา อุทโท (2541) ที่ทำให้ได้หลักสูตรท้องถิ่นที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม แนวการจัดการเรียนการสอนเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนโดยหลักสูตรครอบคลุมทั้งด้านความรู้ เจตคติและทักษะกระบวนการ และงานวิจัยของสมพร ศรีรัตนากุล (2545) เรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นวิชาการเขียนอังกฤษเชิงสร้างสรรค์ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อการเรียนวิชาการเขียนอังกฤษเชิงสร้างสรรค์และมีทักษะในการเขียน ทักษะการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานกลุ่มสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการค้นคว้าอิสระไปใช้

1.1 ผู้สอนควรนำแผนการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อิสลามแบบความคิดรวบยอดไปบูรณาการกับกลุ่มสาระอื่น

1.2 ในการจัดการเรียนการสอนครูควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ไม่ว่าจะเป็นด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านการเสริมแรง หรือ ด้านภาษา การอ่าน

1.3 นอกจากครูเป็นผู้ขอเรื่องให้นักเรียนอ่านแล้ว ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ขอเรื่องเป็นการปฏิบัติด้วยตนเอง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำการค้นคว้าอิสระครั้งต่อไป

ผลจากการค้นคว้าอิสระ พบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้ในประเด็นเรื่อง เนื้อหาสาระน่าสนใจ มีความสำคัญต่อนักเรียนและสังคม มีคะแนนความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยกว่าข้ออื่น ดังนั้น ควรทำการค้นคว้าอิสระในประเด็นเกี่ยวกับการรูปแบบ วิธีการนำเสนอเนื้อหาสาระที่ส่งผลต่อความสนใจของผู้เรียนในการเรียน ตลอดจนความสำคัญของเนื้อหาสาระที่มีความสำคัญต่อนักเรียนและสังคม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าดวงษ์. (2546). **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีเดชา.
- กาญจนา อรุณสุขรุจิ. (2546). **ความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์**
การเกษตรไชยปราการจำกัด อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่.
- กาญจนา อรุณสุขรุจิ. (2546). **ความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์**
เชียงใหม่ : คณะเกษตรศาสตร์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- การส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ, สถาบัน. (2544). **แนวทางการ**
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.กรุงเทพมหานคร: สถาบันส่งเสริมการประเมิน
คุณภาพและมาตรฐาน.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). **การคิดเชิงวิเคราะห์**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ชัคเชสมิเดีย.
- ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2539). **คู่มือการนำหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น**
ไปใช้สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
คณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2536). **คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหาร**
โรงเรียน. ประถมศึกษา(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร.
- โครงการพิเศษ, สำนักงาน. (2541). **ก้าวสู่มาตรฐานการเรียนรู้ ผู้ทักษะชีวิต**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.
- จิราภา เต็งไตรรัตน์ และคณะ. (2547). **จิตวิทยาทั่วไป**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จันทราป ดันติพงสานุรักษ์. (2543). **“การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)”**
วิชาการ.
- ฉลาด สมพงษ์. (2547). **การสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่5**. โรงเรียน
สายธารวิทยา อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ สังกัดกรมสามัญ.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2553). **การวิจัยหลักสูตรและการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชนาธิป พรกุล. (2551). **ออกแบบการสอน**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาติรี ตำราญ. (2544). **การวิจัยเพื่อแก้ปัญหา**. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : มูลนิธิสตรีศึกษาวิจัย.

- ณรงค์ กาญจนะ. (2553). **เทคนิคและทักษะการสอนเบื้องต้น เล่ม 2**. กรุงเทพฯ : จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- ณรงค์ สังข์มรินทร์. (2549). **ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- ทิสนา เขมมณี. (2545). **กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ : นิชินแอตเวอร์ไทซิง จำกัด.
- _____. (2546). **รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2547). **ศาสตร์การสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2551). **ศาสตร์การสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทวีพงษ์ หินคำ. (2541). **ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานสุขาภิบาลริมใต้จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธนิยา ปัญญาแก้ว. (2541). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในงานของข้าราชการครูในจังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นุชลี อุภัย. (2548). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- นรา สมประสงค์ และ โกศล มีคุณ. (2538). **การพัฒนาระบบการสอน**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นวลจิตต์ เชาวศิริพิงศ์. (2545). **การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา
- นาดยา ปัตินนันทน์ และคณะ. (2542). **การศึกษาตามมาตรฐาน: แนวคิดสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : แม็ค.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บรรจง บินกาชัน. (2547). **สารานุกรมอิสลาม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ อัล อะมีน.
- บันลือ พุกกะวัน. (2542). **มิติใหม่ในการสอนอ่าน**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.

- ประทีป ยอดเกตุ. (2550). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, พิษณุโลก.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2548). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พิชิต ฤทธิจิรญ. (2550). หลักการวัดและประเมินผลทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แฮสส์ ออฟ เคอร์มิสท์.
- พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์. (2544). การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิด วิธีและเทคนิคการสอน 2. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- พยุงค์ดี นามวรรณ. (2547). ความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่สืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนในสถานีตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น. มปป.
- พัสนันท์ ศรีทราไชย. (2553) ผลการจัดประสบการณ์ตามแนวการสอนแบบโครงการเพื่อพัฒนาความคิดรวบยอดทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิศเพลิน ภิรมย์ไกรภักดี. (2542). การศึกษาความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด กิจกรรมคณิตศาสตร์ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์”, ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพรินทร์ เหมบุตร. (2549). การใช้สื่อการสอน. สืบค้นเมื่อ 8 สิงหาคม 2555, จาก [http://rs,kpp 1eds.org/~pairin/work](http://rs.kpp1eds.org/~pairin/work).
- ภัทรา นิคมานนท์. (2541). แบบฝึกการประเมินผลการเรียน. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ.
- มะดีนะฮ์, มหาวิทยาลัย (แปลโดยกลุ่มนักศึกษาไทย มหาวิทยาลัยอิสลามนครมะดีนะฮ์). (2006). **หลักการอิสลาม**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานความร่วมมือเพื่อเผยแพร่และสอนอิสลามอรั-ร็อบวะฮ์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย.
- มานัญญ์ เชี่ยวชาญ. (2542). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุราษฎร์ธานี.
- มนิร มุฮัมมัด. (ม.ป.ป). คุณค่าของการละหมาด. กรุงเทพฯ : สำนักงานสายสัมพันธ์.
- ยามิละ โดมาดา. (2553, สิงหาคม 10). ครูสอนศาสนา, โรงเรียนศรีฟารีดาบารูวิทยา. สัมภาษณ์.
- นักเรียนเก่าอาหรับ, สมาคม. (2540). ฟิกฮุซซุนนะฮ์. กรุงเทพฯ : Arab Universities Alumni Association.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2543). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุวิริยาสาน.

วาสนา ประวาลพฤษย์. (2544). **หลักการและเทคนิคการประเมินทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ :
 มาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.

วิชาการ, กรม. (2541). **การสอนตามสภาพที่แท้จริง**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

วิราพร พงศ์อาจารย์. (2544). **การประเมินผลการเรียน**. พิษณุโลก : สถาบันราชภัฏพิษณุโลก.

วีณา วัชรมะวิชัย. (2545). **การพัฒนาความรู้ลึกเชิงจำนวน**. ศีษาศาสตร์ สาร, 29(2), 4

วีระ สดสังข์. (2550). **การคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณและคิดสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ:
 สุวีริยาสาส์น.

วันเพ็ญ จันทร์เจริญ. (2542). **การเรียนการสอนปัจจุบัน**. สกนนคร : สถาบันราชภัฏสกนนคร.

วันเพ็ญ วรรณโกมล. (2544). **การพัฒนาการสอนสังคมศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สถาบัน
 ราชภัฏธนบุรี.

วัฒนาพร ระบับทุกข์. (2542). **แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท
 แอล ที เพรส.

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2540). **การพัฒนาวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2546). **หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546**. ยะลา : สำนักบริหาร
 ยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 12 ยะลา.

_____. (2544). **ศาสนาอิสลามในประเทศไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
 การศาสนา.

ศุภสิริ โสมาเกต. (2544). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียน
 ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการเรียนรู้โดยโครงการกับ
 การเรียนรู้ตามคู่มือครู**. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ศักดิ์ชัย นิรัญทวี และไพเราะ พุ่มม้น. (2542). **แนวการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างคุณลักษณะ ดี เก่ง
 มีสุข**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

สุภาภรณ์ มาละโรจน์. (2544). **การศึกษาเปรียบเทียบความคิดรวบยอดทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่
 เรียนกับครูที่ใช้ภาษาแตกต่างกัน**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). **แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพฯ : ดวงกมล.

สุรางค์ ไคว่ตระกูล. (2548). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). **19 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ**. กรุงเทพฯ
 : ภาพพิมพ์.

สุชา จันทน์เอม. (2540). **จิตวิทยาทั่วไป**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แพร่วิทยา.

- สุมน อมรวิวัฒน์. (2541). แก่นแท้ของการเรียนการสอนคือการเรียนรู้ของผู้เรียน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สุวิทย์ มูลคำ และ คณะ. (2543). เด็กเรียนรู้ด้วยเครื่องมืออาชีพ. กรุงเทพมหานคร: ทีพีพรินท์. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2546). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กอปลินธุ์ : โรงพิมพ์ประสานการพิมพ์.
- สิรินทิพย์ พูลศรี. (2542). ผลของการใช้รูปแบบการสร้างความคิดรวบยอดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- _____. (2548). พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กอปลินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- อเนก พ.อนุกุลบุตร (2547) “การคิดวิเคราะห์” วารสารวงการครู 2(เมษายน) : 60-63.
- อรพรรณ พรสีมา. (2541). การเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจในคู่มือการดำเนินการอบรมพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- อัญชลี ขุนพลาย. (2545). การใช้รูปแบบความคิดรวบยอดล่วงหน้าเพื่อความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2546). หลักการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรินต์เฮาส์.
- อำนาจ เลิศขันธ์. (2542). การประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศิลปสนองการพิมพ์

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับขอบเขตขององค์ประกอบตามนิยามปฏิบัติการที่กำหนดไว้โดยใช้สูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 117) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

$$\frac{\sum R}{N} \text{ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด} \\ N \text{ แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ}$$

2. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 204)

$$\alpha_k = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum s_{items}^2}{s_{Total}^2} \right]$$

เมื่อ α_k แทน ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทัศนคติ

$$\sum s_{items}^2 \text{ แทน ผลรวมของค่าแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ} \\ s_{Total}^2 \text{ แทน ความแปรปรวนของคะแนนแบบประเมินทั้งฉบับ} \\ k \text{ แทน จำนวนข้อในแบบประเมินทั้งฉบับ}$$

3. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.1 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต โดยใช้สูตร (Ferguson, 1981 : 49) ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^n X_i}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

$$\sum_{i=1}^n x_i \text{ แทน ผลรวมคะแนนทั้งหมด}$$

n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตรของ (Ferguson, 1981 : 49) ดังนี้

$$S.D = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$\sum x^2 \text{ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง}$$

$$(\sum x)^2 \text{ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลัง}$$

n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

ภาคผนวก ข
ค่า IOC ในการค้นคว้าอิสระ

การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบความคิดรวบยอด

1. ความเหมาะสมระหว่างรูปแบบการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบความคิดรวบยอดกับ
หลักสูตรอิสลามศึกษา

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			R	N	IOC	แปลผล
	1	2	3				
1. เนื้อหามีความสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
2. ความน่าสนใจและตรงกับ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
3. ความสอดคล้องเหมาะสมกับ มาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
4. ความสอดคล้องและความ เหมาะสมกับสภาพการจัดการเรียน การสอน	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
5. มีการจัดการเรียนการสอนภาค ทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่เหมาะสม	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
6. ความสอดคล้องกับธรรมชาติวิชา	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
7. ความเหมาะสมกับกระบวนการ พัฒนาผู้เรียน	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
8. ความสอดคล้องและความ เหมาะสมระหว่างเนื้อหาและ ระยะเวลา	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
9. สามารถใช้เป็นพื้นฐานใน การศึกษาในระดับที่สูงขึ้น	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
10. ความเหมาะสมของรูปแบบและ ขนาดตัวอักษร	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้

2. ความเหมาะสมของเครื่องมือวัดและสื่อการเรียนการสอนประกอบใช้กับรูปแบบการสอนแบบ
ความคิดรวบยอด

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			R	N	IOC	แปลผล
	1	2	3				
1. ความสอดคล้องและความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
2. ความเหมาะสมกับกระบวนการพัฒนาผู้เรียน	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
3. ความสอดคล้องเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
4. ความสอดคล้องกับธรรมชาติวิชา	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
5. สามารถใช้งานง่าย	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
6. ความเหมาะสมกับวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้	+1	0	+1	2	3	0.6	ใช้ได้
7. ความเหมาะสมของรูปแบบและขนาดตัวอักษร	+1	+1	0	2	3	0.6	ใช้ได้

3. ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบใช้กับรูปแบบการสอนโดยใช้รูปแบบความคิด
รวบยอด

รายการประเมิน	คะแนนความ คิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			R	N	IOC	แปลผล
	1	2	3				
1. จุดประสงค์การเรียนรู้							
1.1 สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ของหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
1.2 ครอบคลุมลักษณะการเรียนรู้ด้าน ความรู้ ทักษะ และเจตคติ	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
1.3 มีความชัดเจนของภาษาที่ใช้	+1	0	+1	2	3	0.6	ใช้ได้
1.4 สามารถนำมาปฏิบัติได้	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
2. สาระและประเด็นการเรียนรู้ในแผนการ จัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
2.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้							
2.2 ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่สำคัญ	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
2.3 เหมาะสมกับเวลาเรียน	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
2.4 เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของ ผู้เรียน	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
2.5 เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน	+1	0	+1	2	3	0.6	ใช้ได้
2.6 มีประโยชน์ต่อผู้เรียน	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
3. กิจกรรมการเรียนรู้							
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
3.2 ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่สำคัญ	+1	+1	0	2	3	0.6	ใช้ได้
3.4 เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของ ผู้เรียน	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
3.5 เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้

รายการประเมิน	คะแนนความ คิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			R	N	IOC	แปลผล
	1	2	3				
3.6 ความเหมาะสมของเวลาในแต่ละกิจกรรม	+1	+1	0	2	3	0.6	ใช้ได้
3.7 ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ ทักษะ เจตคติไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
4. สื่อการเรียนการสอน							
4.1 สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
4.2 เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน	+1	+1	0	2	3	0.6	ใช้ได้
4.3 กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน	+1	0	+1	2	3	0.6	ใช้ได้
4.4 จัดลำดับขั้นตอนการทำงานได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
4.5 สามารถใช้ได้ง่ายสะดวก	+1	+1	0	2	3	0.6	ใช้ได้
4.6 มีความชัดเจนในการอธิบายและการใช้ภาษา	+1	0	+1	2	3	0.6	ใช้ได้
4.7 มีความเหมาะสมของเอกสารและคำอธิบาย	+1	0	+1	2	3	0.6	ใช้ได้
5. การวัดและประเมินผล							
5.1 สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
5.2 เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
5.3 เสนอแนะวิธีการวัดผลไว้ชัดเจน	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
5.4 เสนอเกณฑ์การให้คะแนนไว้ชัดเจน	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้

4. ความเหมาะสมของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประกอบใช้กับรูปแบบการสอนแบบ
ความคิดรวบยอด

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			R	N	IOC	แปลผล
	1	2	3				
ข้อที่ 1	+1	0	+1	2	3	0.6	ใช้ได้
ข้อที่ 2	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 3	0	+1	+1	2	3	0.6	ใช้ได้
ข้อที่ 4	+1	0	+1	2	3	0.6	ใช้ได้
ข้อที่ 5	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 6	+1	0	+1	2	3	0.6	ใช้ได้
ข้อที่ 7	+1	+1	0	2	3	0.6	ใช้ได้
ข้อที่ 8	+1	0	+1	2	3	0.6	ใช้ได้
ข้อที่ 9	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 10	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 11	+1	+1	+1	3	3	0.6	ใช้ได้
ข้อที่ 12	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 13	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 14	0	+1	+1	2	3	0.6	ใช้ได้
ข้อที่ 15	+1	+1	0	2	3	0.6	ใช้ได้
ข้อที่ 16	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 17	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 18	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 19	+1	-1	+1	1	3	0.3	ใช้ได้
ข้อที่ 20	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 21	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			R	N	IOC	แปลผล
	1	2	3				
ข้อที่ 22	+1	0	+1	2	3	0.6	ใช้ได้
ข้อที่ 23	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 24	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 25	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 26	+1	0	+1	2	3	0.6	ใช้ได้
ข้อที่ 27	0	+1	+1	2	3	0.6	ใช้ได้
ข้อที่ 28	+1	0	+1	2	3	0.6	ใช้ได้
ข้อที่ 23	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 30	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ค
คู่มือการใช้ ผลการจัดการเรียนการสอน

คู่มือการใช้ ผลการจัดการเรียนการสอน
แบบความคิดรวบยอด เรื่องประวัติศาสตร์อิสลาม
สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่3

นายนุรุดดีน อาดำ

735296014

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรายวิชา การค้นคว้าอิสระ
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนอิสลามศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ปี 2554

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของหลักสูตร

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 27 วรรคหนึ่งได้กำหนดให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ เพื่อดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ มาตรา 27 วรรคสองได้กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ (กรมวิชาการ, 2541 : 15-17)

การศึกษานับเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นทรัพยากรอันมีค่าที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ การจัดการศึกษาที่จะส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์กร ชุมชนด้านสังคมและคุณภาพชีวิตจะต้องมีการกระจายการจัดการศึกษาให้ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่น ไม่แปลกแยกไปจากท้องถิ่น จะต้องนำเอาประเด็นในท้องถิ่นนั้นๆ มาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน เพื่อทำให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน ทำให้เด็กที่จบการศึกษาออกไปมีความรู้สึกรับผิดชอบและมีความสามารถที่จะสร้างสรรค์สังคม เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข (กรมวิชาการ, 2541 : 77)

หลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้รวมถึงรายวิชา เนื้อหา วิชา กิจกรรมหรือเนื้อหาต่างๆ ที่จัดให้กับผู้เรียน หลักสูตรมีลักษณะเป็นพลวัตร เปลี่ยนแปลงตามความเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างต่อเนื่อง ต้องมีการสร้าง ปรับปรุงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา หลักสูตรเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา หลักสูตรที่ดีจึงต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสังคม สามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมมีความหมายต่อชีวิตของผู้เรียน เหมาะสมกับขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม และจะต้องสร้างขึ้นด้วยความร่วมมือจากทุกฝ่าย (สุนีย์ ภูพันธ์, 2546 : 2-3)

หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 กำหนดให้ผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อศาสนาอิสลาม ให้ผู้เรียนมีความรู้มีความสามารถในทักษะกระบวนการ มีหลัก

ศรัทธา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ รวมทั้งได้แสดงบทบาทความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและผู้อื่นและสภาพแวดล้อม การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรอิสลามศึกษา นอกจากจะมุ่งปลูกฝังด้านปัญญา พัฒนาการคิดของผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ ยังมุ่งพัฒนาความสามารถทางอารมณ์ โดยการปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเอง เห็นใจผู้อื่น สามารถแก้ปัญหาข้อขัดแย้งทางอารมณ์ได้อย่างถูกต้อง (ศึกษาธิการ, กระทรวง, 2546 : 1-5)

ปัจจุบันโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ได้พัฒนาตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพมีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อศักยภาพที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ทำให้เป็นคนที่มีรู้จักวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถปรับตัวให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักฟังตนเอง และสามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข พร้อมกันนั้นยังให้โรงเรียน มีแบบแผนพัฒนาระยะยาว มีเป้าหมายและแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจน (สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ, 2544 : 3) ทำรายงานประจำปีเพื่อประกันว่าโรงเรียนสามารถดำเนินการบรรลุตามเป้าหมายและแผนที่ได้ดำเนินไว้

หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 เป็นหลักสูตรที่พัฒนามาจากหลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย พุทธศักราช 2535 และหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนต้นและตอนกลาง พุทธศักราช 2540 และหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2523 ซึ่งเป็นหลักสูตรเฉพาะด้าน เฉพาะทาง โดยอ้างอิงและยึดหลักให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้เพื่อให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาเกี่ยวกับอิสลามศึกษา สามารถนำไปใช้จัดการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ และตามอัธยาศัย ควบคู่กับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างได้ต่อเนื่องตลอดระยะเวลา 12 ปี โดยแบ่งเป็น 4 ช่วงชั้น ช่วงชั้นละ 3 ปี หลักสูตรอิสลามศึกษา ประกอบด้วยองค์ความรู้ คุณลักษณะ และค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ของผู้เรียน โดยมีจุดประสงค์ที่จะพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีเจตคติที่ดีต่อศาสนาอิสลามโดยจำแนกการเรียนรู้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มศาสนาอิสลาม
2. กลุ่มสังคมศึกษา และจริยธรรม
3. กลุ่มภาษา

การเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ต่างๆมีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการด้านร่างกาย และสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจและความสามารถของผู้เรียนเป็นระยะๆ การจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ควรใช้รูปแบบ/วิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการละสอนตามสภาพเป็นจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ

สาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อิสลามมุ่งให้เรียนนำความรู้จากประวัติศาสตร์อิสลาม มาสร้างความเข้าใจในการสร้างจิตสำนึกต่อผู้เรียน นำไปถ่ายทอดเป็นมรดกทางประวัติศาสตร์อิสลาม เพื่อให้เกิดความรู้และทักษะในการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข นำความรู้จากประวัติศาสตร์อิสลามมาสร้างความเข้าใจในการจัดการการเผชิญสถานการณ์ การนำมาเป็นแบบอย่างและการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหาอย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิต

ดังนั้นเพื่อให้การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์อิสลามเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีต่อผู้เรียน ผู้สอน จะต้องเลือก วิธีการสอนที่เกิดประโยชน์ การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน จะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยยึดหลักว่าให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ บทบาทครูจะต้องเปลี่ยน โดยลดบทบาทในการอยู่หน้าชั้นลง แต่เพิ่มบทบาทในการรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนมากขึ้น ครูควรมีบทบาทในการกระตุ้น ให้ผู้เรียนเรียนรู้ พร้อมกับให้การเสริมแรงตลอดเวลา เช่น ให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ

การสอนด้วยวิธีการจัดความคิดรวบยอด เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถสร้างการเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจให้กับเด็ก สามารถสร้างความคงทนในการเรียนรู้ โดยการจัดระเบียบเนื้อหา การวางโครงเรื่อง การวางแผน การแบ่งประ โยค และความคิดหลักให้เป็นตอนของเนื้อหาใหม่ที่มีพื้นฐานจากประสบการณ์เดิมแล้ว ผู้วิจัยจึงเลือกวิธีการสอนแบบความคิดรวบยอด ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยเตรียมโครงสร้างความคิดของผู้เรียน ให้เป็นระบบสามารถเรียนรู้ความรู้ใหม่ได้ดี และจำได้อย่างแม่นยำ

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

หลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่องการพัฒนาความคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระประวัติศาสตร์อิสลาม มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. รู้ และเข้าใจ เรื่องประวัติศาสตร์อิสลาม ในสมัยราชวงศ์อับบาซียะห์
2. ตระหนักถึงความสำคัญของประวัติศาสตร์อิสลาม
3. สามารถนำความรู้จากประวัติศาสตร์อิสลามมาสร้างความเข้าใจในการจัดการการเผชิญสถานการณ์ การนำมาเป็นแบบอย่างและการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหาอย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนสามารถนำความรู้จากประวัติศาสตร์อิสลามมาสร้างความเข้าใจในการจัดการการเผชิญสถานการณ์ การนำมาเป็นแบบอย่างและการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิต
2. มีส่วนช่วยในการสร้างสรรค์สังคมฐานความรู้ คู่คุณธรรม จริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้
3. ผู้เรียนเห็นความสำคัญและคุณค่าของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศาสนาอิสลาม

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี หลักการและกรอบแนวคิด

การพัฒนาหลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่องการพัฒนาความคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระ ประวัติศาสตร์อิสลาม ผู้พัฒนาได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาดังนี้

หลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2546

หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 กำหนดให้ผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อศาสนาอิสลาม ให้ผู้เรียนมีความรู้มีความสามารถในการ มีหลักศรัทธา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ รวมทั้งได้แสดงบทบาทความรับผิดชอบทั้ง ต่อตนเองและผู้อื่นและสภาพแวดล้อม การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรอิสลามศึกษา นอกจากจะมุ่งปลูกฝังด้านปัญญา พัฒนาการคิดของผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมี วิจารณญาณ ยังมุ่งพัฒนาความสามารถทางอารมณ์ โดยการปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเอง เห็นใจผู้อื่น สามารถแก้ปัญหาข้อขัดแย้งทางอารมณ์ได้อย่างถูกต้อง (ศึกษาธิการ, กระทรวง, 2546 : 1-5) สาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อิสลามมุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้จาก ประวัติศาสตร์อิสลาม มาสร้างความเข้าใจในการสร้างจิตสำนึกต่อผู้เรียน นำไปถ่ายทอดเป็นมรดก ทางประวัติศาสตร์อิสลาม เพื่อให้เกิดความรู้และทักษะในการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข นำความรู้จากประวัติศาสตร์อิสลามมาสร้างความเข้าใจในการจัดการการเผชิญสถานการณ์การ นำมาเป็นแบบอย่างและการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหาอย่างรอบคอบในการ ดำเนินชีวิต

สรุปได้ว่าการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ต่างๆมีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการด้านร่างกาย และสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจและความสามารถของผู้เรียนเป็นระยะๆ การจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ควรใช้รูปแบบ/วิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการละสอนตามสภาพเป็นจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จาก ธรรมชาติ

การวิเคราะห์หลักสูตร

มาตรฐานการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่ คาดหวังรายปี	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการ เรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล
- เข้าใจความหมาย ความสำคัญของแต่ละ ยุคสมัยทางประวัติ ศาสตร์อิสลาม - สามารถใช้วิธี การทางประวัติศาสตร์ มาวิเคราะห์เหตุการณ์ ต่างๆอย่างเป็นระบบ และประยุกต์ใช้เพื่อ การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ สุข	- รู้ เข้าใจ และ อธิบายความ สำคัญ ของราชวงศ์อับบาซียะห์ โดยสังเขป - ศึกษาบทเรียนใน ประวัติศาสตร์ สมัย ราชวงศ์อับบาซียะห์	สมัยคอลีฟะห์ราชวงศ์ อับบาซียะห์ - ความสำคัญ - วงศ์ตระกูล - แม่ทัพคนสำคัญ -ระบบการปกครอง -ความเจริญก้าวหน้า ในด้านต่างๆ - สาเหตุแห่งการล่ม สลาย	- การนำเข้าสู่ บทเรียน - การนำเสนอ เนื้อหาในรูปแบบ ต่างๆ - การสรุป เนื้อหา	-การทดสอบ -การสังเกต -ตรวจผลงาน
- เข้าใจจริยธรรม อิสลามและสามารถ นำไปใช้ในการพัฒนา ตน บำเพ็ญประโยชน์ ต่อครอบครัว สังคม และสิ่งแวดล้อมเพื่อ การอยู่ร่วมกันได้อย่าง สันติสุข - ยึดมั่นและปฏิบัติ ตามจริยธรรมอิสลาม ในชีวิต	-รู้ เข้าใจ ความ สำคัญของการมีจิต สำนึก มารยาท มุสลิม ต่อมุสลิม มารยาท มุสลิมต่อศาสนิกอื่น มารยาทมุสลิมต่อ สังคม เพื่อการดำเนิน ชีวิต การอยู่ร่วมกันได้ อย่างสันติสุข	- มารยาทมุสลิมต่อ มุสลิม - มารยาทมุสลิม ต่อศาสนิกอื่น - มารยาทมุสลิมต่อ สังคม	- การนำเข้าสู่ บทเรียน - การนำเสนอ เนื้อหาในรูปแบบ ต่างๆ - การสรุป เนื้อหา	-การทดสอบ -การสังเกต -ตรวจผลงาน

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตร

ในการพัฒนาหลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่องการพัฒนาความคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระประวัติศาสตร์อิสลาม ให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนและสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องนำหลักจิตวิทยา ทฤษฎีการเรียนรู้และแนวคิดที่เป็นหลักของการปฏิบัติทางการสอนที่สอดคล้องมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนา ซึ่งในการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวนี้ผู้พัฒนาได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีของนักจิตวิทยาและนักการศึกษาเป็นข้อคิดในการจัดทำ ดังนี้

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา(Intellectual Development Theory) ของบรุนเนอร์ (Bruner)

แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ที่สำคัญของบรุนเนอร์ คือ การจัดโครงสร้างของความรู้ และหลักสูตรการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับระดับความพร้อมของผู้เรียนและสอดคล้องกับพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียนจะช่วยให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพ และได้ให้ความสำคัญกับการคิดแบบหยั่งรู้ แรงจูงใจภายใน การสร้างความคิดรวบยอดและการให้ผู้เรียนค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง และหลักในการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีนี้ คือ

- 1.1 กระบวนการค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ดีมีความหมายสำหรับผู้เรียน
- 1.2 การวิเคราะห์และจัดโครงสร้างเนื้อหาสาระการเรียนรู้ให้เหมาะสมเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องทำก่อนการสอน
- 1.3 การจัดหลักสูตรแบบเกลียว (Spiral Curriculum) ช่วยให้สามารถสอนเนื้อหาหรือความคิดรวบยอดเดียวกันแก่ผู้เรียนทุกวัยได้ โดยต้องจัดเนื้อหาความคิดรวบยอดและวิธีสอนให้เหมาะสมกับขั้นพัฒนาการของผู้เรียน
- 1.4 ในการเรียนการสอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างอิสระให้มากที่สุดเพื่อช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน
- 1.5 การสร้างแรงจูงใจภายในให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เป็นสิ่งจำเป็นในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียน
- 1.6 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี
- 1.7 การสอนความคิดรวบยอดให้แก่ผู้เรียนเป็นสิ่งจำเป็น
- 1.8 การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี (ทศนา เขมมณี, 2553 : 66-68)

นัฐ สิมะธัมมกันต์ (2551 : 44) ได้ศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของ ออซูเบล (Ausubel) ว่า การเรียนรู้ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. การจัดระบบของเนื้อหาที่จะใช้สอนให้กับผู้เรียนจะไม่เน้นให้นักเรียนท่องจำ แต่ควรให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและค้นหาคำตอบด้วยตนเอง และมีความสัมพันธ์กันในลักษณะ ลำดับชั้น มีความเหมือนและความแตกต่างกันของเนื้อหาที่จะให้ผู้เรียนสังเกตและเปรียบเทียบ ไม่มี รายละเอียดมากนัก จะช่วยให้ผู้เรียนจับประเด็นสำคัญและหาความสัมพันธ์ลักษณะเชิงลำดับชั้นได้

2. วิธีการที่สมองเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ (วิธีการเรียนรู้) ผู้เรียน สามารถนำเทคนิคต่างๆ เช่น การใช้แผนภาพ แผนภูมิ แผนผัง ตารางหรือสัญลักษณ์ต่างๆ เข้ามา ประกอบในการทำความเข้าใจสิ่งที่เรียนให้กระจ่างมากขึ้น เพื่อให้เห็นความแตกต่างของเนื้อหา ทราบลักษณะสำคัญของเนื้อหาที่เรียนโดยใช้สิ่งต่างๆ ข้างต้นช่วยในการสรุปเนื้อหา

3. วิธีการนำความรู้ใหม่ในหลักสูตรและวิธีการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้เมื่อต้อง นำเสนอความรู้ใหม่แก่ผู้เรียน (การเรียนการสอน) ดังนั้นการเรียนรู้ที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ควรเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายที่ผู้สอนต้องให้ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ใหม่เข้าไป เชื่อมโยงกับความรู้เดิมหรือมโนทัศน์ที่มีอยู่แล้ว ควรให้ผู้เรียนฝึกหัดการเชื่อมโยงกับความรู้เดิม หรือมโนทัศน์ที่มีอยู่แล้ว ควรให้ผู้เรียนฝึกหัดการเชื่อมโยงเนื้อหาอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช้การท่องจำ หรือผู้สอนบรรยายแต่เพียงผู้เดียว

จะเห็นได้ว่าออซูเบล ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ และค้นหาคำตอบด้วยตนเองด้วยเทคนิคและวิธีการต่างๆ ในการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ เพื่อทำความเข้าใจในสิ่งที่เรียนให้กระจ่างมากขึ้น

แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาอิสลาม

1. ปรัชญาการศึกษาอิสลามมีเป้าหมายหลักๆ ที่ให้ภาพอย่างองค์รวมและเป้าหมายย่อย หลักๆ ก็คือการยอมรับและยอมรับงานต่ออัลลอฮ์พระเจ้าที่เที่ยงแท้แต่เพียงพระองค์เดียว เป้าหมาย คือ การทำอย่างไรเพื่อนำเสนอกระบวนการทัศน์และขั้นตอนวิธีการให้มนุษย์คนหนึ่งได้พิจารณา ไคร่ครวญ เพื่อให้บรรลุสิ่งที่อัลลอฮ์ทรงต้องการ เป้าหมายต่อมา คือ การนำมาและดำรงเอาไว้ซึ่ง ลักษณะ คุณค่าของศีลธรรม จริยธรรม ตามแบบฉบับของอิสลามผ่านกระบวนการตารีบียะฮ์ Tarbiyah ซึ่งแตกต่างกับกระบวนการตะลิม Ta'aleem ที่ได้มุ่งเฉพาะกระบวนการให้ความรู้แต่เพียงอย่างเดียว มุ่งเปลี่ยนแปลงเฉพาะตัวเนื้อหาสาระเป็นหลัก ในขณะที่ตารีบียะฮ์ได้มุ่งเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ควบคู่กันไปด้วยในทำนองที่ว่า “ความรู้คู่คุณธรรม” แต่ก็เป็นคุณธรรมบนคุณค่าแห่งหลักการและ ปรัชญาอิสลามเท่านั้น (กฤษฎา เวลาดี และสุกสิรา มาศชาย, 2549 : 18-19)

2. เป้าหมายของการศึกษาในอิสลามตามทัศนะของอิหม่ามอัลเฆาะซาลี(ฮ.ศ.450-505) คือ การศึกษาต้องเน้นถึงการสร้างบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยที่สมบูรณ์อันจะทำให้มนุษย์สามารถ แยกแยะระหว่างความดีและความชั่ว อัลเฆาะซาลีมีทัศนะว่าครูที่ดีต้องรู้จริงในเนื้อหาที่จะสอนและ การสอนทุกครั้งต้องมีการเตรียมแผนการสอนล่วงหน้า มิฉะนั้นแล้วการเรียนการสอนก็จะไม่มี ประสิทธิภาพนอกจากนั้นท่านยังเชื่ออีกว่าผู้สอนที่ไม่มีการเตรียมล่วงหน้าเขาย่อมได้ปฏิบัติในสิ่งที่ เป็นอธรรมต่อผู้เรียน นอกจากนี้อัลเฆาะซาลียังให้ความสำคัญกับความรู้เดิมของผู้เรียน การยอมรับ ความรู้เดิมของเด็กในทัศนะของอัลเฆาะซาลีนั้นสอดคล้องกับทฤษฎีการถ่ายโยงความรู้ของ นักจิตวิทยาและนักการศึกษาสมัยใหม่ และเทคนิคอีกอย่างหนึ่งที่อัลเฆาะซาลีได้เสนอไว้ คือ เทคนิคการสอนจากสิ่งที่ย่อยไปสู่สิ่งที่ยากและท่านยังเสนอให้ผู้สอนใช้สื่อการเรียนการสอนเพื่อ เพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอนนอกจากนั้นท่านยังได้เสนอแนะให้เด็กมีส่วนร่วมในการ เรียนการสอนด้วย (อิบราฮีมณรงค์รักษาเขต, 2546 : 64-65)

3. ปรัชญาการศึกษาที่อิสลามยอมรับจะมีลักษณะดังต่อไปนี้

- 3.1 หลักการและแนวคิดทั้งหลายต้องสอดคล้องกับหลักศรัทธาคำสอน และบทบัญญัติ ของอิสลาม
- 3.2 มีการพิจารณาในเรื่องของวัฒนธรรม ประเพณีของสังคม
- 3.3 เปิดโลกทัศน์ในการรับรู้ประสบการณ์ของมนุษย์ที่ดำรงและที่เป็นประโยชน์ต่อ ระบบการศึกษาอิสลาม
- 3.4 เป็นที่ยอมรับว่าถูกต้อง
- 3.5 ครอบคลุมทุกๆด้านไม่ว่าจะเป็นด้านจิตวิญญาณ ประเพณี สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา และจิตวิทยาที่มีผลต่อการศึกษา
- 3.6 ควรเลือกเฟ้นปัจจัยต่างๆไม่ว่าความรู้ ประสบการณ์หรือปรัชญาที่เหมาะสมกับ สังคมมุสลิม
- 3.7 ปราศจากความขัดแย้งและไม่เหมาะสมกับด้านใดด้านหนึ่งของการศึกษา เช่น ทฤษฎีกับภาคปฏิบัติที่ไม่ไปด้วยกัน เป็นต้น
- 3.8 สามารถทำการเลือกสรรปัจจัยต่างๆที่สามารถจะนำไปใช้ในสังคมมุสลิมได้จริง
- 3.9 ไม่ยึดติดกับแนวคิดใดแนวคิดหนึ่ง
- 3.10 ต้องมีแนวคิด หลักการ ความคิดรวบยอดที่เป็นพื้นฐานอันมั่นคง
- 3.11 ควรมีความยืดหยุ่น ปรัชญาการศึกษาที่คตินั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้เมื่อมีข้อที่ต้อง แก้ไขปรับปรุง (อิบราฮีมณรงค์รักษาเขต, 2549 : 155)

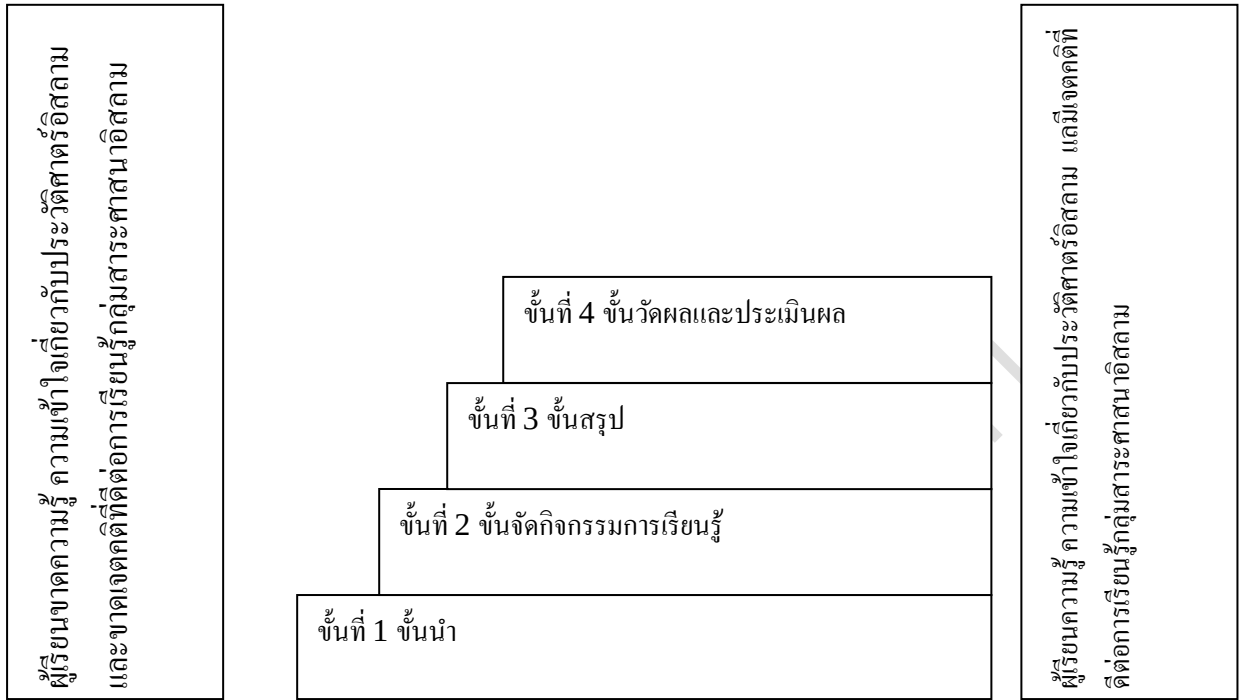
จากแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาอิสลามดังกล่าว จะเห็นว่า การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพควรมีลักษณะ ดังนี้

1. เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียนสู่ความเป็น“ความรู้คู่คุณธรรม” บนคุณค่าแห่งหลักการและปรัชญาอิสลาม คือ การเป็นทาสที่ขอมรับยอมจำนนทำการอิบาดะฮ์ต่ออัลลอฮ์พระเจ้าที่เที่ยงแท้แต่เพียงพระองค์เดียวและความเป็นเคาะลีฟะฮ์ที่อัลลอฮ์ทรงส่งมาเพื่อรักษาความดีงามบนผืนแผ่นดินอันกว้างใหญ่แห่งนี้

2. ต้องเน้นถึงการสร้างบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยที่สมบูรณ์อันจะทำให้มนุษย์สามารถแยกแยะระหว่างความดีและความชั่ว เป็นการสอนที่มีการเตรียมล่วงหน้าหลังจากที่ได้วิเคราะห์สภาพของผู้เรียน เน้นเทคนิคการสอนจากสิ่งที่ย่อยไปสู่สิ่งที่ยากและการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของผู้เรียน

3. สอดคล้องกับหลักศรัทธา คำสอน และบทบัญญัติของอิสลามบนพื้นฐานแห่งอัล-กูรอ่านและซุนนะฮ์ ที่ครอบคลุมทุกๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านจิตวิญญาณ ประเพณี สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา จิตวิทยาที่มีผลต่อการศึกษาควรมีความยืดหยุ่นและไม่ยึดติดกับแนวคิดใดแนวคิดหนึ่ง

จากแนวคิดข้างต้น ทฤษฎี หลักการข้างต้น ทำให้ได้กรอบแนวคิดในการพัฒนาการจัดการเรียน การสอนแบบความคิดรวบยอดดังนี้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการ

การจัดการเรียนรู้โดยแบบความคิดรวบยอด มีขั้นตอนในการสอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

การนำเข้าสู่บทเรียนนั้นเริ่มด้วยผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันอ่านคู่ออกก่อนเรียน อ่านอัลกุรอาน-ซูเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ และซูเราะฮ์ที่ผู้สอนกำหนดในแต่ละบท หลังจากนั้นผู้สอนชี้แจงจุดมุ่งหมายของบทเรียน ขั้นนี้ผู้สอนจะบอกผู้เรียนว่า เรียนเรื่องอะไรเพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจ และผู้สอนจะบอกประโยชน์ของความคิดรวบยอดที่จะสอน กำหนดลักษณะเด่นของในความคิดรวบยอดนั้นซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการสรุปประเด็นและรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง แยกองค์ประกอบหรือส่วนประกอบต่างๆ ของข้อมูล แยกแยะจัดระบบและจัดลำดับข้อมูลที่สัมพันธ์ต่อกันและกันออกเป็นส่วนๆ หลังจากนั้นผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนระลึกถึงความรู้เดิมเพื่อเตรียมความสัมพันธ์กับความรู้ใหม่

ขั้นที่ 2 ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผู้สอนเสนอเนื้อหาสาระที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ผู้สอนให้ความรู้เชิงกระบวนการโดยชี้แจงเหตุผลในการใช้ความคิดรวบยอด ใช้คำถามตรวจสอบความรู้เดิมเกี่ยวกับประวัติศาสตร์อิสลาม แจกใบความรู้ที่มีเนื้อหาแบบความคิดรวบยอด ผู้สอนให้ผู้เรียนจับคู่กับเพื่อนที่นั่งข้างช่วยกันอ่านใบความรู้ผู้สอนถามผู้เรียนเกี่ยวกับเนื้อหาที่อยู่ในใบความรู้ ผู้สอนอธิบายเนื้อหาเพิ่มเติมเพื่อขยายความบทย่อ

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายผลการใช้ความคิดรวบยอดกับเนื้อหา จากนั้นผู้สอนซักถาม ได้รับความเข้าใจและขยายความจนผู้เรียนเกิดความเข้าใจกระจ่างชัด และร่วมกับสรุปเนื้อหาลงในตารางที่ผู้สอนกำหนด แล้วสุ่มผู้เรียนทบทวนบทเรียน

ขั้นที่ 4 ขั้นวัดผลและประเมินผล

วัดผลและประเมินผลความรู้ความเข้าใจจาก

1. การทำแบบทดสอบที่กำหนดให้
2. การสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บทที่ 4

สื่อและเครื่องมือประกอบการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนแบบความคิดรวบยอด

รูปแบบการสอนแบบความคิดรวบยอด มีสื่อและเครื่องมือประกอบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้
2. สื่อและแหล่งการจัดการเรียนรู้
3. เครื่องมือการวัดและประเมินผล

แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้สำหรับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนแบบความคิดรวบยอดประกอบด้วย 4 แผน ได้แก่

- แผนการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความสำคัญของราชวงศ์อาบาซียะห์
- แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง วงศ์ตระกูลของราชวงศ์อาบาซียะห์
- แผนการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ระบบการปกครอง
- แผนการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ความเจริญก้าวหน้าในด้านต่างๆ

องค์ประกอบของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบดังนี้

ส่วนที่ 1 ส่วนต้นของแผน ประกอบด้วยชื่อแผนการเรียนรู้ ชื่อเรื่อง ชั้นที่ทำการจัดการเรียนรู้ ชื่อกลุ่มสาระการเรียนรู้ เวลาที่ใช้ในการสอน

ส่วนที่ 2 ส่วนเนื้อหาของแผนการเรียนรู้ ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

- 1) มาตรฐานการเรียนรู้
- 2) ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
- 3) สาระสำคัญ
- 4) จุดประสงค์การเรียนรู้
- 5) สาระการเรียนรู้
- 6) ผลงานหรือภาระงานของผู้เรียน
- 7) สื่อและแหล่งการเรียนรู้
- 8) การวัดและประเมินผล
- 9) กิจกรรมการเรียนรู้

ส่วนที่ 3 ส่วนท้ายแผน ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

- 1) ลงชื่อผู้สอน
- 2) ความคิดเห็นและการลงนามของผู้บริหาร
- 3) ผลการจัดการเรียนรู้
- 4) การปรับปรุงและพัฒนา
- 5) ลงชื่อผู้สอน
- 6) ความคิดเห็นและการลงนามของผู้บริหาร

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้ ได้จัดทำสื่อประกอบแผนการเรียนรู้ 2 แบบ ดังนี้
 - 1) ใบความรู้
 - 2) ใบงาน
 - 3) บัตรคำสั่งประกอบแผนการจัดการเรียนรู้
2. แหล่งการเรียนรู้
 - 1) ห้องสมุด
 - 2) ครูผู้เชี่ยวชาญ
 - 3) แหล่งออนไลน์

เครื่องมือการวัดและประเมินผล

ได้จัดทำเครื่องมือการวัดและประเมินผลประกอบแผนการเรียนรู้ ไว้ 3 แบบ ดังนี้

- 1) แบบทดสอบ
- 2) แบบสังเกต
- 3) สนทนา อภิปราย

ภาคผนวก ง
แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง ราชวงศ์อับบาซียะห์

ชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้ : ประวัติศาสตร์อิสลาม

เวลา 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

1.1 เข้าใจความหมายและความสำคัญของแต่ละยุคสมัยทางประวัติศาสตร์อิสลาม สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบและประยุกต์ใช้เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

รู้ เข้าใจและอธิบายประวัติและความสำคัญของราชวงศ์อับบาซียะห์โดยสังเขป

3. สาระสำคัญ

ราชวงศ์อับบาซียะห์เต็มไปด้วยความรุ่งเรือง อาณาเขตอิสลามขยายออก บ้านเมืองมีความเรียบร้อย มีความยุติธรรม มีสันติภาพและความเจริญรุ่งเรือง มีการปฏิรูปพลซออย่างเกิดขึ้น กองทัพมีการจัดระเบียบใหม่

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

4.1 ผู้เรียนสามารถอธิบายถึงความสำคัญของราชวงศ์

4.2 ผู้เรียนสามารถบอกถึงวงศ์ตระกูล

5. ผลงานหรือภาระงานของผู้เรียน

5.1 ผลงาน

5.1.1 ใบงาน

5.1.2 แบบฝึกหัดท้ายบท

5.2 ภาระงาน

5.2.1 การอ่านทำความเข้าใจบทเรียนจากใบความรู้

5.2.2 การร่วมกันแสดงความคิดเห็น

5.2.3 ทำแบบฝึกหัดท้ายบท

6. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

6.1 สื่อการเรียนรู้

6.1.1 ใบความรู้

6.1.2 ใบแถบประโยค

6.1.3 กระดานไวท์บอร์ด

6.1.4 แบบทดสอบ

6.2 แหล่งการเรียนรู้

6.2.1 ครูผู้สอน

6.2.2 ห้องเรียน

6.2.3 คอมพิวเตอร์และโปรเจกเตอร์

7. การวัดและประเมินผล

7.1 การวัด

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือ	ผู้ประเมิน	คะแนน
ผู้เรียนสามารถบอกถึงความสำคัญของราชวงศ์	-การทดสอบหลังเรียน -การประเมินทักษะด้านความจำ	-แบบทดสอบ -แบบประเมินทักษะ	ครูผู้สอน	20
ผู้เรียนสามารถบอกถึงวงศ์ตระกูล	-การทดสอบหลังเรียน	-แบบทดสอบ	ครูผู้สอน	20
รวม				40

เกณฑ์การประเมินผลงาน

ระดับดีมาก หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป

ระดับดี หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 70 – 79

ระดับพอใช้ หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 50 – 69

ระดับต้องปรับปรุง หมายถึง ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50

8. กิจกรรมการเรียนรู้

8.1 ขั้นนำ

- ผู้สอนเริ่มต้นด้วยสถามและให้ผู้เรียนอ่านคู่ออกก่อนเรียน
- ผู้สอนผู้สอนชี้แจงจุดมุ่งหมายของบทเรียน

8.2 ขั้นสอน

- ผู้สอนแจกใบความรู้ให้นักเรียนทุกคนและให้นักเรียนอ่านบทเรียน
- ผู้สอนอธิบายเพิ่มเติมจากใบความรู้ที่ผู้เรียนได้อ่าน

8.3 ขั้นสรุป

- ผู้สอนส่มนักเรียนให้สรุปบทเรียนเสร็จแล้วผู้สอนสรุปเพิ่มและเขียนสาระสำคัญบน

กระดาน

- ปิดท้ายด้วยการอ่านคู่ออกหลังเรียนและให้ผู้เรียนตอบแบบทดสอบหลังเรียน

9. บันทึกหลังสอน

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

ความคิดเห็นของผู้บริหาร

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บริหาร

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

فلاجران فرتام

كراجان بنى عباسية

كفنتيغن كرجان بنى عباسية

سروان يغ ممباوا كرجان بنى عباسية برمولا سمنج عمر بن عبد العزيز
 سيلوم اين سروان سجارا سولية تتافى دغن صفة لمهلمبوت خليفة دان داسر فمرنتهن
 1. عاديل 2. كبنران مك مولا له سروان اين

بنى عباس منخارى حيله

دالم سروان اين نام بنى عباس تيدق دظاهر كن بهكن داشتهار دغن نام بنى
 هاشيم سفای تيدق برفخه شيعة فغيكوت على

فوسه فرکراککن بنی هاشیم
 فوسه فرکراککن بنی هاشیم اداله 2 تمفه 1. دکوفه 2. دخرسان
 دفیلیه دواتمه این جادی فوسه فرکراککن کران رعیه دواتمه این کورغ سنغ
 هاتی کراجان بنی امیه

ممبنتوق کومفولن فنراغن
 فرئراککن بنی هاشیم ملنتیق 12 اورغ فنراغن اونتوق اونتوق ممبری تاهو
 تنتغ کبوروقکن فمرینتهن بنی امیه سرت منراغن کظالیمن سروان یغ فالیغ
 مناریق ایاله سروان ابو مسلم الخرسانی ای سورغ یغ برانی دان اهلی فولیتیق

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

เรื่อง ราชวงศ์อับบาซียะห์

ชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้ : ประวัติศาสตร์อิสลาม

เวลา 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

1.1 เข้าใจความหมายความสำคัญของแต่ละยุคสมัยทางประวัติศาสตร์อิสลาม สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบและประยุกต์ใช้เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

รู้ เข้าใจและอธิบายประวัติและความสำคัญของราชวงศ์อับบาซียะห์ยุค อับบาซียะห์ 2

3. สาระสำคัญ

ราชวงศ์อับบาซียะห์เป็นลูกหลานของอับบาต บิน อับดุลมุลฏอเลีย ลุงของท่านศาสดา ราชวงศ์อับบาซียะห์ปกครองตลอดระยะเวลาห้าศตวรรษโดยแบ่งออกเป็น 3 ช่วงเวลาดังนี้

1. ช่วงแรกแห่งการเรืองอำนาจ (ฮ.ศ.132-247)
2. ช่วงเวลาแห่งการเสื่อมโทรมและตฟต่ำ (ฮ.ศ. 247-447)
3. ช่วงเวลาแห่งอำนาจของซัลจุกเติร์ก(ฮ.ศ.447-656)

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 4.1 ผู้เรียนสามารถอธิบายถึงการก่อตั้งราชวงศ์อับบาซียะห์
- 4.2 ผู้เรียนสามารถบอกถึงวงศ์ตระกูลอับบาซียะห์

5. ผลงานหรือภาระงานของผู้เรียน

5.1 ผลงาน

5.1.1 ใบงาน

5.1.2 แบบฝึกหัดท้ายบท

5.2 ภาระงาน

5.2.1 การอ่านทำความเข้าใจบทเรียนจากใบความรู้

5.2.2 การร่วมกันแสดงความคิดเห็น

5.2.3 ทำแบบฝึกหัดท้ายบท

6. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

6.1 สื่อการเรียนรู้

6.1.1 ใบความรู้

6.1.2 ใบแถบประโยค

6.1.3 กระดานไวท์บอร์ด

6.1.4 แบบทดสอบ

6.2 แหล่งการเรียนรู้

6.2.1 ครูผู้สอน

6.2.2 ห้องเรียน

6.2.3 คอมพิวเตอร์และโปรเจคเตอร์

7. การวัดและประเมินผล

7.1 การวัด

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือ	ผู้ประเมิน	คะแนน
ผู้เรียนสามารถบอกถึงการก่อตั้งของราชวงศ์ยุค อับบาซียะห์	- การทดสอบหลังเรียน - การประเมินทักษะด้านความจำ	-แบบทดสอบ -แบบประเมินทักษะ	ครูผู้สอน	20
ผู้เรียนสามารถบอกถึงวงศ์ตระกูลราชวงศ์ อับบาซียะห์	-การทดสอบหลังเรียน	-แบบทดสอบ	ครูผู้สอน	20
รวม				40

เกณฑ์การประเมินผลงาน

ระดับดีมาก หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป

ระดับดี หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 70 – 79

ระดับพอใช้ หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 50 – 69

ระดับต้องปรับปรุง หมายถึง ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50

8. กิจกรรมการเรียนรู้

8.1 ขั้นนำ

- ผู้สอนเริ่มต้นด้วยสถามและให้ผู้เรียนอ่านคู่อก่อนเรียน

8.2 ขั้นสอน

- ผู้สอนแจกใบความรู้ให้นักเรียนทุกคนและสุมให้นักเรียนอ่านบทเรียน
- ผู้สอนอธิบายเพิ่มเติมจากใบความรู้ที่ผู้เรียนได้อ่าน
- ผู้สอนให้ผู้เรียนร่วมออกความคิดเห็นเรื่องความสำคัญของราชวงศ์

8.3 ขั้นสรุป

- ผู้สอนสุมนักเรียนให้สรุปบทเรียนเสร็จแล้วผู้สอนสรุปเพิ่มและเขียนสาระสำคัญบนกระดาน
- ปิดท้ายด้วยการอ่านคู่อหลังเรียนและให้ผู้เรียนตอบแบบทดสอบหลังเรียน

9. บันทึกหลังสอน

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

ความคิดเห็นของผู้บริหาร

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บริหาร

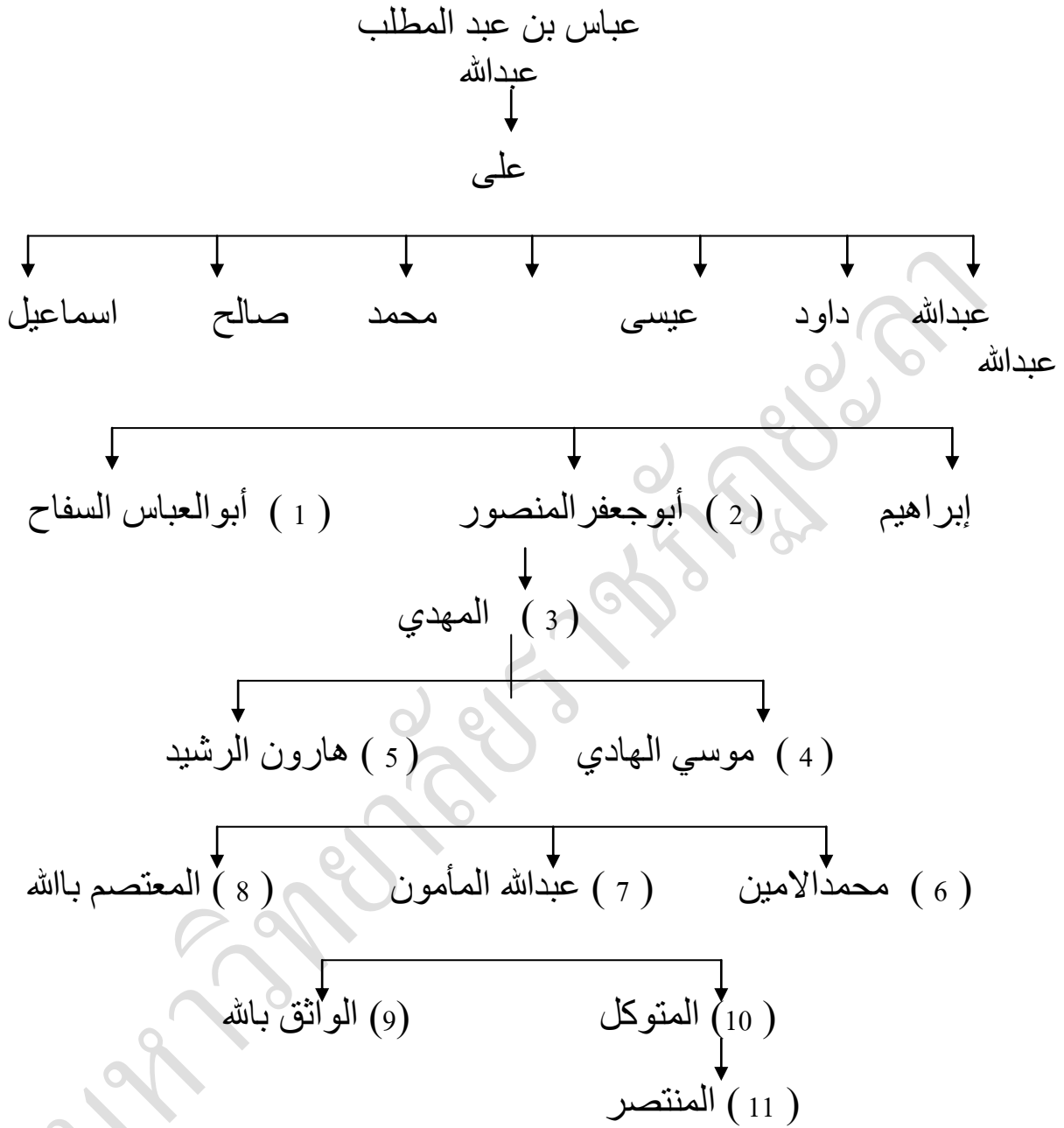
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

فلاجران دوا

کمونخول کرجان بنی عباسیة
 نام عباسیة دامبیل درفد فرکتان عباس نام باف سودارا نبی خلیفة فرتام ایاله
 عبدالله بن عباس بن محمد بن علی بن عبد الله بن عباس بن عبد المطلب فوسة فمرینتهن
 دحیره کمدین بر فینده کفدا انبار
 سماس فمرینتهن امیة بنی عباسیة تیغکل د حمیمة
 کرجان بنی عباسیة منرجوی خلافة دری تاهون 132 هـ 749 م هیغکا
 فیراغن تاتار دباواه فیمفینن هولاکو کاتس بغداد تاهون 656 هـ 1258 م

کتورونن بنی عباس
 کتورونن بنی عباس ایاله درفدا العباس بن عبد المطلب باف سودارا نبی
 دکتوائ اولیه علی بن عبدالله بن العباس بن عبدالله

جارتا كتورونن خليفة بنى عباس

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

เรื่อง ราชวงศ์อับบาซียะห์

ชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้ : ประวัติศาสตร์อิสลาม

เวลา 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

1.1 เข้าใจความหมายความสำคัญของแต่ละยุคสมัยทางประวัติศาสตร์อิสลาม สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบและประยุกต์ใช้เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

รู้ เข้าใจและอธิบายประวัติและความสำคัญของราชวงศ์อับบาซียะห์ยุค อับบาซียะห์ 3

3. สาระสำคัญ

ระบบการปกครองยุคอับบาซียะห์ปกครองแบบคอลีฟะห์ ให้ความสำคัญกับการปราบปรามกบฏตำแหน่งเสนาบดีหรือรัฐมนตรีถูกแต่งตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์อิสลาม

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

4.1 ผู้เรียนสามารถอธิบายถึงความสำคัญของราชวงศ์ยุค อับบาซียะห์

4.2 ผู้เรียนสามารถบอกถึงระบบการปกครองยุค อับบาซียะห์

5. ผลงานหรือภาระงานของผู้เรียน

5.1 ผลงาน

5.1.1 ใบงาน

5.1.2 แบบฝึกหัดท้ายบท

5.2 ภาระงาน

5.2.1 การอ่านทำความเข้าใจบทเรียนจากใบความรู้

5.2.2 การร่วมกันแสดงความคิดเห็น

5.2.3 ทำแบบฝึกหัดท้ายบท

6. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

6.1 สื่อการเรียนรู้

6.1.1 ใบความรู้

6.1.2 ใบแถบประโยค

6.1.3 กระดานไวท์บอร์ด

6.1.4 แบบทดสอบ

6.2 แหล่งการเรียนรู้

6.2.1 ครูผู้สอน

6.2.2 ห้องเรียน

6.2.3 คอมพิวเตอร์และโปรเจกเตอร์

7. การวัดและประเมินผล

7.1 การวัด

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือ	ผู้ประเมิน	คะแนน
ผู้เรียนสามารถบอกถึงความสำคัญของราชวงศ์ยุค อับบาซียะห์ 3	- การทดสอบหลังเรียน - การประเมินทักษะด้านความจำ	-แบบทดสอบ -แบบประเมินทักษะ	ครูผู้สอน	20
ผู้เรียนสามารถบอกถึงระบบการปกครองยุค อับบาซียะห์ 3	-การทดสอบหลังเรียน	-แบบทดสอบ	ครูผู้สอน	20
รวม				40

เกณฑ์การประเมินผลงาน

ระดับดีมาก หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป

ระดับดี หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 70 – 79

ระดับพอใช้ หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 50 – 69

ระดับต้องปรับปรุง หมายถึง ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50

8. กิจกรรมการเรียนรู้

8.1 ขั้นนำ

- ผู้สอนเริ่มต้นด้วยสถามและให้ผู้เรียนอ่านคู่ออกก่อนเรียน

8.2 ขั้นสอน

- ผู้สอนแจกใบความรู้ให้นักเรียนทุกคนและสุ่มให้นักเรียนอ่านบทเรียน

- ผู้สอนอธิบายเพิ่มเติมจากใบความรู้ที่ผู้เรียนได้อ่าน

- ผู้สอนให้ผู้เรียนร่วมออกความคิดเห็นเรื่องระบบการปกครองสมัยอับบาซียะห์

8.3 ขั้นสรุป

- ผู้สอนสุ่มนักเรียนให้สรุปบทเรียนเสร็จแล้วผู้สอนสรุปเพิ่มและเขียนสาระสำคัญบน

กระดาน

-ปิดท้ายด้วยการอ่านคู่อุหลังเรียนและให้ผู้เรียนตอบแบบทดสอบหลังเรียน

9. บันทึกหลังสอน

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

ความคิดเห็นของผู้บริหาร

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บริหาร

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

فلاجران 3

سيستسم فمرنتهن يني عباسية

1. سييستيم براج

سباكيما السفاح دتابل منجادي خليفة كمدين ابو جعفر المنصور كمدين

عيسى بن موسى سفوفوث

2. ممفركوكوهكن كرجان

خليفة ابو عباس السفاح ممبونه بني امية دغن سبب تر فغاروه اونتوق

منومبغكن دان مغمبيل سجارا كراس بوكن سهاج تر هادف موسه مريك ماله مريك

جوك بر تيندق كرس تر هادف فثوكووث

- مغهافوسكن عناصر يغبر تنتاغن

1 - عبدالله بن علي

2 - ابو مسلم الخرساني

3 - بني علي بن ابي طالب

- مغاتاسي عناصر يغبر تنتاغن

جارا مغاتسي

1 مغوتوس اورغ سفاي مغهيتو غكن هرت رمفاسن عبدالله بن علي سفاي

منيمبول كمارهن ابو مسلم الخرساني

2 ممجت ابو مسلم الخرساني دري ولاية خرسان

-مغهافوس فمبرونتق

فمبرنتوقكن سنباد

فدا تاهون 137 هـ تئترا سموا 10000 دباوه فيمفينن جهود بن مراد

العجلي

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

เรื่อง ราชวงศ์อับบาซียะห์

ชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้ : ประวัติศาสตร์อิสลาม

เวลา 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

1.1 เข้าใจความหมายความสำคัญของแต่ละยุคสมัยทางประวัติศาสตร์อิสลาม สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบและประยุกต์ใช้เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

รู้ เข้าใจและอธิบายประวัติและความสำคัญของราชวงศ์อับบาซียะห์

3. สาระสำคัญ

ยุคสมัยของราชวงศ์อับบาซียะห์มีความสำคัญยุคหนึ่งในประวัติศาสตร์อิสลามในด้าน ศาสนา วัฒนธรรม การศึกษา วิทยาศาสตร์ การเมือง สังคม การค้าและการอุตสาหกรรม

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

4.1 ผู้เรียนสามารถอธิบายถึงความเจริญก้าวหน้าในยุค อับบาซียะห์

4.2 ผู้เรียนสามารถบอกถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้ายุค อับบาซียะห์

5. ผลงานหรือภาระงานของผู้เรียน

5.1 ผลงาน

5.1.1 ใบงาน

5.1.2 แบบฝึกหัดท้ายบท

5.2 ภาระงาน

5.2.1 การอ่านทำความเข้าใจบทเรียนจากใบความรู้

5.2.2 การร่วมกันแสดงความคิดเห็น

5.2.3 ทำแบบฝึกหัดท้ายบท

6. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

6.1 สื่อการเรียนรู้

6.1.1 ใบความรู้

6.1.2 ใบแถบประโยค

6.1.3 กระดานไวท์บอร์ด

6.1.4 แบบทดสอบ

6.2 แหล่งการเรียนรู้

6.2.1 ครูผู้สอน

6.2.2 ห้องเรียน

6.2.3 คอมพิวเตอร์และโปรเจคเตอร์

7. การวัดและประเมินผล

7.1 การวัด

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือ	ผู้ประเมิน	คะแนน
ผู้เรียนสามารถบอกถึงความ ความเจริญก้าวหน้าในยุค อับ บาซียะห์	-การทดสอบหลังเรียน -การประเมินทักษะ ด้านความจำ	-แบบทดสอบ -แบบประเมิน ทักษะ	ครูผู้สอน	20
ผู้เรียนสามารถบอกถึงสาเหตุที่ ให้เกิดความเจริญก้าวหน้า	-การทดสอบหลังเรียน	-แบบทดสอบ	ครูผู้สอน	20
รวม				40

เกณฑ์การประเมินผลงาน

ระดับดีมาก หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป

ระดับดี หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 70 – 79

ระดับพอใช้ หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 50 – 69

ระดับต้องปรับปรุง หมายถึง ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50

8. กิจกรรมการเรียนรู้

8.1 ขั้นนำ

- ผู้สอนเริ่มต้นด้วยสถามและให้ผู้เรียนอ่านคู่ออกก่อนเรียน

8.2 ขั้นสอน

- ผู้สอนแจกใบความรู้ให้นักเรียนทุกคนและลุ่มให้นักเรียนอ่านบทเรียน
- ผู้สอนอธิบายเพิ่มเติมจากใบความรู้ที่ผู้เรียนได้อ่าน
- ผู้สอนให้ผู้เรียนร่วมออกความคิดเห็นเรื่องความเจริญก้าวหน้าในสมัยอับบาซียะห์

8.3 ขั้นสรุป

- ผู้สอนส่มนักเรียนให้สรุปบทเรียนเสร็จแล้วผู้สอนสรุปเพิ่มและเขียนสาระสำคัญบน

กระดาน

- ปิดท้ายด้วยการอ่านดูอาหลังเรียนและให้ผู้เรียนตอบแบบทดสอบหลังเรียน

9. บันทึกหลังสอน

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

ความคิดเห็นของผู้บริหาร

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บริหาร

فلاجران 4

ماس ككميلغن باكر كراجان عباسية يأتيت فدا زمان الرشيد دان انقت المأمون

1. دسودوت فوليتيك

نكارا عباسية بتله منجادی فوسسة دونيا دان اي جوك منجادی نكارا
يغ تر قوات سهيغا رنكار لاین مراسأي تاكوت دان كرون

2. دسودوت كتنتران

دافة كواس مغاول نكارا

سبله تيمور سمفادن نكری جينا سهيغا كلاوتن اطلنتيق
دسبله بارت

سبله اوتارا دری بوكيت طوروس دان لاوتن ميديتريان كلاوتن
عرب دان فادغ

فاسير كبري صحراء كبري

3. دسودوت كمشاركتن

فدا ماس اين رعية يغبر لاین جنيس دافة برساتو دان برجماعة
هيغك منجادی اومة يغبر عقيدة اسلامية داتس بهاس يغ ساتو

4. دسودوت ايكونومي

بغداد منجادی فوسه فر نياکان انتار بغسا خصوصت فدا ماس خليفة
هارون الرشيد مگونا مات واغ درهم دان دينار اسلام ددالم فرنياکان

5. دسودوت كيغکيتن علمو

ترسيبار فدا ماس عباسية ببراف جوروسن علمو فغتهوان سفرت علمو
كدقوران فلسفة علمو حساب منطق داداکن مکتبة يغ مشهور دنام بيت الحکمة

ภาคผนวก จ
เครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

คำชี้แจง :

1. ข้อสอบชุดนี้เป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
 2. กรุณาเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว
-

1. بیلاکه برمولا کراکن بنی عباسیه؟

- أ. سماس عبد المالك بن مروان
- ب. سماس وليد بن عبد المالك
- ج. سماس عمر بن عبد العزيز
- د. سماس مروان بن محمد

2. سیافکه سترو کرجان عباسیه؟

- أ. بني المطلب
- ب. بني نضير
- ج. بني المصطلق
- د. بني هاشم

3. دمانکه فوسه فرکراکن بنی هاشم؟

- أ. کوفه
- ب. بصره
- ج. دمشق
- د. اصفهان

4. بیلاکه فثرو عباسیه ماسوق کمکه؟

- أ. فدا موسیم بر نیا ئا
- ب. فدر موسیم فانس
- ج. فدا موسیم حاج
- د. فدا موسیم عمرة

5. افکه ورن بندیرا بنی عباس ؟

- أ. فوتبه
- ب. هيجو
- ج. ميره
- د. هيتم

6. سبوتكن فوسه يغ امة سسواوانتوق فرئرمكن؟

- أ. بصره
- ب. دمشق
- ج. خراسان
- د. عراق

7. سيافكه يغد مقصود دغن عباس؟

- أ. باف سودارا رسول الله
- ب. داتوء مرتوا رسول الله
- ج. نينيق رسول الله سبله ايبو
- د. نينيق سودارا رسول الله

8. دمانكه فوسه فمرينتاھن عباسية؟

- أ. دموصل
- ب. دبصرة
- ج. دبغداد
- د. دكوفة

9. دمانكه بني عباس تيغل سماس فمرينتهن أمية؟

- أ. دكمفوغ الحميمة
- ب. دكمفوغ خليل
- ج. دكمفوغ حماة
- د. دكمفوغ طفيله

10. سيافكه ابو هاشيم بن محمد الحنفية؟

- أ. فندعوة بني عباس
- ب. فميمفين شيعة الزيدية
- ج. فميمفين شيعة كيسانية
- د. فميمفين شيعة اسماعيلية

11. افكه سبب كماتين ابو هاشيم ؟

- أ. ساكيت جنتوغ
- ب. ساكيت باوه فيغكغ
- ج. ترماكن راجوغ
- د. کران کمالغن

12. افكه نام فميفين موغكول يغ مكالهكن كراجان بنى عباس؟

- أ. هولاکو
- ب. کولاهو
- ج. روستم
- د. یزدجرد

13. سیافكه يغ مغوبهكن سیستم خلیفه کفدا سیستم دراج ؟

- أ. ابو عباس
- ب. ابو منصور
- ج. ابوجعفر
- د. ابو مصور

14. افكه اول كرجان ابو عباس ؟

- أ. مٹوسون كا بينيك كراجان
- ب. مٹاتو اومة اسلام
- ج. مغهافوسكن ككجاوان
- د. ممفر كمسكن فوليتيك

15. افكه سبب ابو عباس ننبونه بنى أمية ؟

- أ. کران تاکوت کیرانین
- ب. کران تاکوت مغاروهٹ
- ج. کران تاکوت کفدا اهلیٹ
- د. کران تاکوت کفدا صحابٹٹ

16. سیافكه يغ ممغاروهی اورغ رامی داري بني علي؟

- أ. محمد بن عبد الله

- ب. عبد الله بن علي
ج. ابو مسلم الخرساني
د. حسين بن عبد الله

17. افكه سبب بر لاکو فمبرونتوقن ستباد ؟
أ. سبب ابو منصور ممبونه عبد الله علي
ب. سبب ابو منصور ممبونه محمد عبد الله
ج. سبب ابو منصور ممبونه ابو خرسان
د. سبب ابو منصور ممبونه حسين عبد الله
18. افكه منعجوبكن اورغ ممنداغ دانتارا فمباغونن سماس عباسية؟
أ. هوتيل
ب. محكمة
ج. مهليكي
د. مسجد

19. بيلاکه کميلغن سمفی کمونجوق سماس کرجان عباسية ؟
أ. سماس الرشيد دان ابغث المأمون
ب. سماس الرشيد دان انقت المأمون
ج. سماس الرشيد دان نينيقث المأمون
د. سماس الرشيد دان ججوث المأمون

20. افاکه دجاديکن کفدا نکارا عباسية ؟
أ. سرامی دنيا
ب. فوسه دنيا
ج. تياغ دنيا
د. جندिला دنيا

21. باکيمانکه کتنترأن کرجان عباسية ؟
أ. باثق سرت بر موتو
ب. سديکيت بر موتو
ج. قوات بر موتو
د. بايق تافی تيدق بر موتو

22. افكه مات واغ دكونا سماس عباسية؟

- أ. ريال دان دينار اسلام
- ب. ليرة دان دينار اسلام
- ج. درهم دان دينار اسلام
- د. جنيه دان دينار اسلام

23. افكه نام مكتبه بغداد سماس عباسية؟

- أ. مكتبة بيت الرحمة
- ب. مكتبة بيت الحكمت
- ج. مكتبة بيت الامان
- د. مكتبة بيت الحكيم

24. افكه واغ دكونا سلوروه دنيا؟

- أ. ريال دان دينار اسلام
- ب. ليرة دان دينار اسلام
- ج. درهك دان دينار اسلام
- د. جنيه دان دينار اسلام

25. برافكه ببلاغن خليفة دالم كرجان بنى عباسية؟

- أ. سبايق 27 اورغ
- ب. سبايق 37 اورغ
- ج. سبايق 47 اورغ
- د. سبايق 57 اورغ

26. افكه ارتى السفاح؟

- أ. فغاسيه ساينغ
- ب. كاسيه بلس
- ج. فنومفه داره
- د. فنومبغ كرجان

27. سيفكه خليفه خونتوه بائى سئل اومة ددونيا؟

- أ. ابو العباس السفاح
- ب. ابو جعفر المنصور
- ج. هارون الرشيد

د. الامين بن هارون الرشيد

28. مانكه ترلتق فوسة كتنتران ابو جعفر؟

- أ. ترلتق دبغداد
- ب. ترلتق دبصرة
- ج. ترلتق دكوفه
- د. ترلتق درصافة

29. بائيمانكه نكارا كالو سنتياس برادا دالم اوكوتن لوار؟

- أ. نكرى براد دالم سنغ
- ب. نكرى براد دالم بهيا
- ج. نكرى براد دالم سلامة
- د. نكرى براد دالم بهيا فروبهن

30. سيفكه كتوا فمبرونتق دمكه؟

- أ. محمد بن جعفر الصديق
- ب. عبد الله ابو بكر الصديق
- ج. جعفر عبد الله بن الصديق
- د. محمد بن يوسف الصديق

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาความคิดรวบยอดในการ
เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้อิสลามศึกษาเรื่อง ประวัติศาสตร์อิสลาม

คำชี้แจง

1. โปรดอ่านข้อความในแบบประเมินความพึงพอใจแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเรียน ประวัติศาสตร์อิสลามแบบความคิดรวบยอด

5	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
4	หมายถึง	พึงพอใจมาก
3	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
2	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
1	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด

2. การตอบแบบประเมินความพึงพอใจไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิด และจะ ไม่มีผลต่อคะแนนของนักเรียนแต่อย่างไร

ข้อความ	ระดับความพอใจ				
	5	4	3	2	1
1.การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
2.ครูบริหารเวลาในการทำกิจกรรมได้เหมาะสม					
3. กิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ สนุกสนาน ไม่ทำให้เบื่อหน่าย					
4. ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้					
5. ประหยัดเวลาในการอ่านเนื้อเรื่อง					
6. เข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านได้เร็วขึ้น					
7. เนื้อหาสาระน่าสนใจ มีความสำคัญต่อนักเรียนและสังคม					
8. สื่อการเรียนการสอนตรงกับเนื้อหาและเหมาะสมกับกิจกรรม					
9. รูปแบบการจัดกิจกรรมและสื่อการเรียนรู้โดยภาพรวม					
10. การวัดและประเมินผลโดยภาพรวม					

ภาคผนวก ฉ
ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก

ตารางแสดงความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ
 วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้รูปแบบการสอนแบบความคิดรวบยอด

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	แปลผลคุณภาพ
--------	--------------------	-------------------	-------------

			ข้อสอบ
1	0.34	0.66	ใช้ได้
2	0.46	0.70	ใช้ได้
3	0.62	0.41	ใช้ได้
4	0.50	0.23	ใช้ได้
5	0.43	0.68	ใช้ได้
6	0.59	0.59	ใช้ได้
7	0.96	0.09	ใช้ได้
8	0.53	0.39	ใช้ได้
9	0.50	0.50	ใช้ได้
10	0.50	0.23	ใช้ได้
11	0.46	0.39	ใช้ได้
12	0.71	0.37	ใช้ได้
13	0.96	0.09	ใช้ได้
14	0.53	0.39	ใช้ได้
15	0.96	0.09	ใช้ได้
16	0.46	0.54	ใช้ได้
17	0.43	0.30	ใช้ได้
18	0.56	0.70	ใช้ได้
19	0.56	0.61	ใช้ได้
20	0.46	0.79	ใช้ได้
21	0.56	0.61	ใช้ได้
22	0.59	0.54	ใช้ได้
23	0.43	0.30	ใช้ได้

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	แปลผลคุณภาพข้อสอบ
24	0.59	0.70	ใช้ได้
25	0.65	0.52	ใช้ได้

26	0.68	0.43	ใช้ได้
27	0.46	0.41	ใช้ได้
28	0.68	0.43	ใช้ได้
29	0.50	0.70	ใช้ได้
30	0.71	0.63	ใช้ได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการค้นคว้าอิสระ

ที่ ศร 0559/2128

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
113 ถนนเทศบาล 3 ตำบลสะเตง

อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 95000

19 กรกฎาคม 2555

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจสอบนวัตกรรม

เรียน ดร.วันอัลดกอเคร์ แวมุสตอฟา, ดร.อาฮัมัดกาแม แวมุซอ และนายสุไลมาน อาแว

สิ่งที่ส่งมาด้วย นวัตกรรม จำนวน 1 เล่ม

ด้วย นายนูรุดิน อาดำ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา กำลังดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระเรื่อง “การพัฒนาความคิดรวบยอดในการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้อิสลามศึกษาวิชาประวัติศาสตร์อิสลาม ชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 ตามหลักสูตรอิสลามศึกษา ปีพุทธศักราช 2546” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ดังนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุไรรัตน์ ยามาเรียง อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระหลัก
2. อาจารย์ ดร.ซัมซุ สาอุ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระสมทบ

มหาวิทยาลัยฯ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการในสาขาวิชาดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบนวัตกรรม ซึ่งเป็นเครื่องมือใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำการค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรรณี เชิงเห็น)

รองอธิการบดี รักษาการแทน

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. 073-330293

โทรสาร. 073-227131

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ชื่อ – สกุล ดร.วันอัมฤตโกเศศ แวมุสตอفا
วุฒิการศึกษา ปรัชญาคุณภิรมย์บัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาอิสลาม

ตำแหน่ง ผู้รับใบอนุญาต
 สถานที่ทำงาน อิสลามสุตดินวิทยา จังหวัดยะลา

ชื่อ – สกุล ดร.อาฮามัดกาแม แวมูซอ
 วุฒิการศึกษา ศีษศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาอิสลาม
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนศาสนูปถัมภ์ จังหวัดปัตตานี

ชื่อ – สกุล นายสุไลมาน อาแว
 วุฒิการศึกษา ศีษศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม
 ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษา
 สถานที่ทำงาน สำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี

ภาคผนวก ฅ
บทความวิชาการ

การพัฒนาความคิดรวบยอดในการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้อิสลามศึกษา
วิชาประวัติศาสตร์อิสลามชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3
ตามหลักสูตรอิสลามศึกษา ปีพุทธศักราช 2546

**The Development of Conceptual Learning of Islamic History Subject for Secondary
Islamic Students level 3 according to Islamic Study
Curriculum B.E.2546**

นุรุดีน อาดำ¹, อุไรรัตน์ ยามาเรียง² และซัมซุ สาอุ³

Abdulrahim Mamat, Urairat Yamareng and Samsoo Sa-U

Abstract

This independent study aimed (1) to development of conceptualization learning plan of Islamic history substance for secondary Islamic level 3 on Islamic study Curriculum B.E.2546 (2) to study the students' achievement of Islamic history substance and (3) to evaluate students' satisfaction of the conceptualization learning of Islamic history learning substance. The sample of this study is 30 students in secondary Islamic level 3 of academic year 2014, Sasnupatam School, Muang district, Pattani province. The data was collected by 4 conceptualization learning plan, achievement test form, Islamic history subject learning, satisfaction evaluation of Islamic history teaching method of the students in Secondary Islamic Level 3. The statistic used in analyzing the data were meant, standard deviation and T-test.

The result of the independent study revealed that

1. the conceptualization learning plan of Islamic history substance for secondary Islamic level 3 on Islamic study Curriculum B.E.2546 was 81.55/84.29 which was higher than the limit.
2. the students' post-test was higher than pre-test achievement at the significant level of .01
3. the students' satisfaction in the conceptualization learning of Islamic history learning substance for secondary Islamic level 3 was at the higher level.

Keywords : Development of Conceptualization Learning, Islamic History Substance for Secondary Islamic

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้อิสลามวิชาประวัติศาสตร์อิสลามชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาปีพุทธศักราช 2546 (2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อิสลาม และ (3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้อิสลามวิชาประวัติศาสตร์อิสลาม กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนศาสนูปถัมภ์ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แผนการสอนตามรูปแบบการสอนความคิดรวบยอด จำนวน 4 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ การเรียนวิชาประวัติศาสตร์อิสลาม แบบวัดความพึงพอใจต่อวิธีสอนประวัติศาสตร์อิสลามต่อวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์อิสลามของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบ t-test

ผลการค้นคว้าอิสระพบว่า

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้อิสลามศึกษาวิชาประวัติศาสตร์อิสลามชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาปีพุทธศักราช 2546 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ คือ 81.55/84.29
2. ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อิสลามมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้อิสลามวิชาประวัติศาสตร์อิสลามชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 แบบคิดรวบยอดอยู่ในระดับมากที่สุด

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 27 วรรคหนึ่งได้กำหนดให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ เพื่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ มาตรา 27 วรรคสองได้กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ (วิชาการ, กรม, 2541 : 15-17)

การศึกษานับเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นทรัพยากรอันมีค่าที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ การจัดการศึกษาที่จะส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน ด้านสังคมและคุณภาพชีวิตจะต้องมีการกระจายการจัดการศึกษาให้ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่น ไม่แปลกแยกไปจากท้องถิ่น จะต้องนำเอาประเด็นในท้องถิ่นนั้นๆ มาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน เพื่อทำให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน ทำให้เด็กที่จบการศึกษาออกไปมีความรู้สึกรับผิดชอบและมีความสามารถที่จะสร้างสรรค์สังคม เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข (วิชาการ, กรม, 2541 : 77)

หลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้รวมถึงรายวิชา เนื้อหาวิชา กิจกรรมหรือเนื้อหาต่างๆ ที่จัดให้กับผู้เรียน หลักสูตรมีลักษณะเป็นพลวัตร เปลี่ยนแปลงตามความเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างต่อเนื่อง ต้องมีการสร้าง ปรับปรุงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา หลักสูตรเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา หลักสูตรที่ดีจึงต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม สามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมมีความหมายต่อชีวิตของผู้เรียน เหมาะสมกับขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม และจะต้องสร้างขึ้นด้วยความร่วมมือจากทุกฝ่าย (สุนีย์ ภูพันธ์, 2546 : 2-3)

หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 เป็นหลักสูตรที่พัฒนามาจากหลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย พุทธศักราช 2535 และหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนต้นและตอนกลาง พุทธศักราช 2540 และหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2523 ซึ่งเป็นหลักสูตรเฉพาะด้าน เฉพาะทาง โดยอ้างอิงและยึดหลักให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้เพื่อให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาเกี่ยวกับอิสลามศึกษา สามารถนำไปใช้จัดการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ และตามอัธยาศัย ควบคู่กับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างได้ต่อเนื่องตลอดระยะเวลา 12 ปี โดยแบ่งเป็น 4 ช่วงชั้น ช่วงชั้นละ

3 ปี หลักสูตรอิสลามศึกษา ประกอบด้วยองค์ความรู้ คุณลักษณะ และค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ของผู้เรียน โดยมีจุดประสงค์ที่จะพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีเจตคติที่ดีต่อศาสนาอิสลามโดยจำแนกการเรียนรู้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่มศาสนาอิสลาม 2) กลุ่มสังคมศึกษา และจริยธรรม 3) กลุ่มภาษา

วิชาประวัติศาสตร์อิสลามเป็นสาระการเรียนรู้ที่อยู่ในกลุ่มสังคมศึกษา และจริยธรรมซึ่งผู้เรียนทุกคนในระดับอิสลามศึกษาตอนต้น ระดับอิสลามศึกษาตอนกลาง และระดับอิสลามศึกษาตอนปลายต้องเรียน ทั้งนี้เพราะกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ว่าด้วยการดำเนินชีวิตตามแนวทางของอิสลาม โดยเชื่อมโยงเหตุการณ์แต่ละยุคสมัย ในการปรับตนเองกับจริยธรรมอิสลาม ทำให้เป็นมุสลิมที่ดี มีความมีความสามารถทางสังคม มีความรู้ทักษะ คุณธรรม และการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ต่างๆมีความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติโดย

1. นำความรู้จากประวัติศาสตร์อิสลามมาสร้างความเข้าใจในการสร้างจิตสำนึกต่อผู้เรียนนำไปถ่ายทอดเป็นมรดกทางประวัติศาสตร์อิสลามเพื่อให้เกิดความรู้และทักษะในการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

2. นำความรู้จากประวัติศาสตร์อิสลามมาสร้างความเข้าใจในการจัดการเผชิญสถานการณ์ การนำแบบอย่างการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิต

3. นำวิธีทางประวัติศาสตร์และแบบอย่างในประวัติศาสตร์อิสลามมาค้นหาคำตอบและกำหนดแนวทางในการประพฤติปฏิบัติที่สร้างสรรค์ต่อตนเองและส่วนรวม

จากสภาพปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา และจริยธรรม โดยเฉพาะวิชาประวัติศาสตร์อิสลาม ปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนนั้นจะพบทั้งในตัวครูผู้สอนและในตัวนักเรียน จะเห็นว่าครูผู้สอนใช้การจัดการเรียนรู้อย่างบรรยาย เนื่องจากครูผู้สอนขาดเทคนิคการสอนที่ดีเพราะต้องรับผิดชอบสอนหลายวิชาที่มีภาระงานพิเศษอื่นๆมาก ครูไม่มีโอกาสได้พัฒนารูปแบบวิธีสอนแบบใหม่ๆขาดเทคนิคการสอนที่จะให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนการจัดกระบวนการเรียนการสอนไม่สนองตอบกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน มุ่งเน้นการสอนที่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง ยังไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองผู้เรียนไม่ได้เรียนรู้จากสภาพจริงหรือจากการปฏิบัติจริง ส่วนในตัวนักเรียนนั้นนักเรียนขาดความกระตือรือร้น และขาดความสนใจในการเรียนไม่เข้าใจรายละเอียดของเนื้อหาวิชา ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนและทำให้ความรู้ที่ได้มานั้นไม่คงทน ไม่สามารถปฏิบัติได้ และยังทำให้นักเรียนขาดคุณลักษณะที่สำคัญคือไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่กล้าตัดสินใจด้วยตัวเอง ไม่รู้จักการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ

เพราะต่างคนต่างไม่มีการสนใจในการเรียน นักเรียนที่มีอยู่กันเป็นกลุ่มแล้วก็ไม่สามารถที่จะปฏิสัมพันธ์ร่วมกันกับเพื่อนกลุ่มอื่นๆได้และนักเรียนไม่รู้จักรักการแสวงหาความคิดด้วยตนเอง

ดังนั้นเพื่อให้การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์อิสลามเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีต่อผู้เรียนผู้สอนจะต้องเลือก วิธีการสอนที่เกิดประโยชน์ การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน จะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยยึดหลักว่าให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ จะต้องใช้กระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการด้านร่างกาย และสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจและความสามารถของผู้เรียนเป็นระยะๆ การจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ควรใช้รูปแบบ/วิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการละสอนตามสภาพเป็นจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ กระบวนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ บทบาทครูจะต้องเปลี่ยน โดยลดบทบาทในการอยู่หน้าชั้นลง แต่เพิ่มบทบาทในการรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนมากขึ้น ครูควรมีบทบาทในการกระตุ้น ให้ผู้เรียนเรียนรู้ พร้อมกับการเสริมแรงตลอดเวลา เช่นให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ

การสอนด้วยวิธีการจัดความคิดรวบยอด เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถสร้างการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจให้กับเด็ก สามารถสร้างความคงทนในการเรียนรู้ โดยการจัดระเบียบเนื้อหา การวางโครงเรื่อง การวางแผน การแบ่งประโยค และความคิดหลักให้เป็นตอนของเนื้อหาใหม่ที่มีพื้นฐานจากประสบการณ์เดิมแล้ว การจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้าจะส่งผลให้ผู้เรียนรู้ได้คั้น ผู้เรียนจะต้องมีพัฒนาการของความคิดและสติปัญญาที่เป็นนามธรรม สามารถสร้างภาพพจน์โดยไม่ต้องอาศัยรูปธรรมก็สามารถหาเหตุผลได้ ตามทฤษฎีเชาว์ปัญญาของเพียเจต์ (Jean Piaget) ซึ่งในขั้นนี้ผู้เรียนมีอายุ 12 ปี ถึงวัยรุ่นใหญ่ หรือผู้อยู่ในวัย “Formal Operation” (สรวงศ์ ใ้วตระกูล, 2541 : 57)

ความคิดรวบยอดถือว่าเป็นความสำคัญของการเรียนรู้อย่างมากเพราะผู้ที่มีความรวบยอดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้นย่อมมีความเข้าใจในเรื่องราวหรือสิ่งนั้นอย่างสมบูรณ์ (บันลือ พุกกะวัน, 2542 : 10-11) ความคิดรวบยอดมีความสำคัญต่อการเรียนรู้การสอนเพราะว่าเป็นโครงสร้างพื้นฐานของความรู้สาขาหนึ่งๆ ความคิดรวบยอดจะเป็นตัวที่จะนำไปใช้ในการสร้างทฤษฎีแลข้อสรุปต่างๆและยังเป็นกุญแจนำไปสู่ความเข้าใจกฎเกณฑ์และหลักการ จะเห็นว่าหลักสูตรใหม่ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มประสบการณ์ใดก็ตามพยายามที่จะให้นักเรียนรู้ความคิดรวบยอดสาขาวิชานั้น (วิณา วโรตมะวิชัย, 2545 : 39) การจัดความคิดรวบยอดมีหลายรูปแบบ เช่น แบบเรื่องย่อ (Content Abstract) แบบทดสอบก่อนด้วยคำถามถูกผิด (True False Pretest) แบบคำถามหลังด้วยคำถามเดิมคำ (Compaction Pretest) แบบโครงเรื่อง (Sentence Outline) แบบแผนภูมิความหมาย (Semantic Organizer) และอื่นๆ ส่วนการ

กำหนดตำแหน่งของการจัดความคิดรวบยอดในการเรียนการสอนจะมีอยู่ 3 ตำแหน่ง คือ เสนอก่อนเรียน (Advance Organizer) เสนอระหว่างเรียน (Concurrent Organizer) และเสนอหลังเรียน (Post Organizer) ซึ่งจะทำหน้าที่บทสรุปของเนื้อหา การสอนแบบความคิดรวบยอดนั้นเป็นการจัดการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเห็นได้จากงานวิจัยต่างๆ ดังนี้

สุธีรัตน์ อริเดช (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องผลการสอนคณิตศาสตร์ที่ใช้กระบวนการสร้าง ความคิดรวบยอดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนคณิตศาสตร์ที่ใช้กระบวนการสร้างความคิดรวบยอดสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สิรินทิพย์ พูลศรี (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการใช้รูปแบบการสร้างความคิดรวบยอดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 เป็นกลุ่มทดลอง 20 คน ซึ่งเรียนโดยใช้รูปแบบการสร้างความคิดรวบยอด และกลุ่มควบคุมจำนวน 20 คน ที่เรียนโดยวิธีสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้รูปแบบการสร้างความคิดรวบยอดและนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พิศเพลิน ภิรมณ์ไกรภักดิ์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคณิตศาสตร์ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ พบว่า

1. ระยะที่ 1 เด็กที่ได้รับการปฏิสัมพันธ์กับเด็ก และกระตุ้นให้เด็กนำเสนอประสบการณ์ เดิมมาใช้ เด็กสามารถเกิดความเข้าใจในเรื่องการจัดประเภท การเปรียบเทียบ และการเรียงลำดับ จำนวน 10 คน

2. ระยะที่ 2 เด็กที่ได้รับการปฏิสัมพันธ์กับสื่อในรูปแบบต่างๆและเปิดโอกาสให้เด็กปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าง เด็กสามารถเกิดความเข้าใจในเรื่องการวัดจำนวน 7 คน

3. ระยะที่ 3 เด็กที่ได้รับการปฏิสัมพันธ์ ประสบการณ์เดิม การกระทำและการไตร่ตรองในปริมาณใกล้เคียงกัน เด็กสามารถเกิดความเข้าใจในเรื่องการวัดเพิ่มขึ้น จำนวน 3 คน เกิดความเข้าใจในเรื่องการอนุรักษ์ความยาว 3 คน และยังไม่เกิดการอนุรักษ์อีก 2 คน

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวการสอนด้วยวิธีการจัดความคิดรวบยอด เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถสร้างการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจให้กับเด็ก สามารถสร้างความคงทนในการเรียนรู้ โดยการจัดระเบียบเนื้อหา การวางโครงเรื่อง การวางแผน การแบ่งประโยค และความคิดหลักให้เป็นตอนของเนื้อหาใหม่ที่มีพื้นฐานจากประสบการณ์เดิมแล้ว ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้

กิจกรรมการเรียนรู้แบบความคิดรวบยอด เพื่อเป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพ เรียนอย่างมีความสุขและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การค้นคว้าอิสระ

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้แบบความคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้อิสลามวิชาประวัติศาสตร์อิสลามชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาปีพุทธศักราช 2546
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อิสลามชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาปีพุทธศักราช 2546
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบความคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้อิสลามวิชาประวัติศาสตร์อิสลามชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาปีพุทธศักราช 2546

ขอบเขตการค้นคว้าอิสระ

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 การศึกษา 2556 โรงเรียนศาสนูปถัมภ์ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี จำนวน 3 ห้อง

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 ห้อง 2 ปี การศึกษา 2556 โรงเรียนศาสนูปถัมภ์ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี จำนวน 30 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย เนื้อหาที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ เป็นเนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้ศาสนาอิสลาม เรื่องประวัติศาสตร์อิสลามสมัยอาบาซียะห์ 3 จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ (1) ความสำคัญของราชวงศ์อาบาซียะห์ (2) วงศ์ตระกูลราชวงศ์อาบาซียะห์ (3) ระบบการปกครองสมัยราชวงศ์อาบาซียะห์ และ (4) ความเจริญก้าวหน้าด้านต่างสมัยราชวงศ์อาบาซียะห์

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศาสนาอิสลาม เรื่องประวัติศาสตร์อิสลามสมัยราชวงศ์อาบาซียะห์ ด้วยรูปแบบความคิดรวบยอด

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ประสิทธิภาพของแผนการสอนอิสลามศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์อิสลามด้วยรูปแบบความคิดรวบยอด

3.2.2 ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนจากเรียนประวัติศาสตร์อิสลามด้วยรูปแบบความคิดรวบยอด

3.2.3 ความพึงพอใจผู้เรียนต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศาสนาอิสลามโดยใช้แบบความคิดรวบยอด กลุ่มสาระการเรียนรู้ศาสนาอิสลาม

เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

1. แผนการสอนตามรูปแบบการสอนความคิดรวบยอด เนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์อิสลาม จำนวนสี่แผน ใช้เวลาสอนแผนละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 4 ชั่วโมง
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ การเรียนวิชาประวัติศาสตร์อิสลามเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ใช้เวลาในการทดสอบ 30 นาที
3. แบบวัดความพึงพอใจต่อวิธีสอนประวัติศาสตร์แบบความคิดรวบยอดเพื่อวัดความพึงพอใจต่อวิธีการสอนวิชาประวัติศาสตร์อิสลามของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้ค้นคว้าอิสระได้ดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรกับกลุ่มทดลอง คือ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 3 โรงเรียนศาสนูปถัมภ์ ตำบล บานา อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี จำนวน 30 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงโดยใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อน-หลัง One-Group Pretest posttest Design โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของหลักสูตรอิสลามศึกษา เรื่องประวัติศาสตร์อิสลาม แบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ แล้วรวบรวมคะแนนไว้เป็นคะแนนก่อนเรียน
2. ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรทั้งหมด 4 แผน ตามแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องประวัติศาสตร์อิสลาม สมัยราชวงศ์อาบาซียะห์ รวมเวลาสอน 4 ชั่วโมง
3. ทดสอบหลังเรียน(Posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อดูพัฒนาการด้านความรู้ ความเข้าใจของผู้เรียนและจัดให้มีการสอบภาคปฏิบัติ เพื่อดูพัฒนาการด้านทักษะการปฏิบัติตนของผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนรู้ตามหลักสูตร
4. เมื่อสอบเสร็จผู้ค้นคว้าอิสระให้ผู้เรียนตอบแบบประเมินความพึงพอใจและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรนี้ครั้งต่อไป

5. ผู้ค้นคว้าอิสระได้กำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องเรื่องประวัติศาสตร์อิสลาม สมัยราชวงศ์อับบาซียะห์ อิสลาม ชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 3 เป็นจำนวน 4 ชั่วโมง

6. ผู้ค้นคว้าอิสระรวบรวมข้อมูลที่ได้มาจากการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ทั้งหมด มาวิเคราะห์ตามความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ค้นคว้าอิสระทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความสมบูรณ์ของหลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่องการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อิสลามแบบความคิดรวบยอดโดยผู้เชี่ยวชาญ นำมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และสรุปข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรแล้วจึงนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

1.2 หาค่าประสิทธิภาพของหลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์อิสลามให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้ค่าร้อยละ

1.3 หาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ภาคความรู้ความเข้าใจ ซึ่งมีวิธีการวิเคราะห์ ดังนี้

1.3.1 หาค่าเฉลี่ยของคะแนนผู้เรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้สูตรค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ t -test แบบ Dependent Samples

1.4 การหาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อิสลามแบบความคิดรวบยอดด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเห็นแต่ละข้อแล้วนำมาสรุปนำเสนอในรูปแบบของความเรียงแบบบรรยายประกอบตาราง

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ค่าร้อยละของคะแนน

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนน

2.3 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

2.4 ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (p)

2.5 ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (r)

2.6 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.7 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.8 วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้สูตรการทดสอบ t -test ใช้สถิติ t -test แบบ Dependent

สรุปผลการค้นคว้าอิสระ

ผลจากการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีดังนี้

1. การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเรื่องการพัฒนาความคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อิสลาม ชั้นอิสลามตอนกลางปีที่ 3 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้นำความรู้จากประวัติศาสตร์อิสลามมาสร้างความเข้าใจในการสร้างจิตสำนึกต่อผู้เรียน นำไปถ่ายทอดเป็นมรดกทางประวัติศาสตร์อิสลาม เพื่อให้เกิดความรู้และทักษะในการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข นำความรู้จากประวัติศาสตร์อิสลามมาสร้างความเข้าใจในการจัดการการเผชิญสถานการณ์ การนำมาเป็นแบบอย่างและการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหาอย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิต ซึ่งประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 4 แผน ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ดังต่อไปนี้ คือ แผนที่ 1 ความสำคัญของราชวงศ์ อาบาซียะฮ์ แผนที่ 2 วงศ์ตระกูลราชวงศ์อาบาซียะฮ์ แผนที่ 3 ระบบการปกครองสมัยราชวงศ์อาบาซียะฮ์ แผนที่ 4 ความเจริญก้าวหน้าด้านต่างสมัยราชวงศ์อาบาซียะฮ์

ประสิทธิภาพของหลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่องจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อิสลามตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่องการพัฒนาความคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อิสลาม

แผนที่	E_1	E_2	การแปลผล
	ร้อยละ	ร้อยละ	
แผนที่ 1	80.54	85.33	ผ่านเกณฑ์
แผนที่ 2	81.07	83.62	ผ่านเกณฑ์
แผนที่ 3	83.24	81.88	ผ่านเกณฑ์
แผนที่ 4	81.35	86.33	ผ่านเกณฑ์
ร้อยละรวม	81.55	84.29	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่องการพัฒนาความคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อิสลาม มีคะแนนระหว่างเรียนและหลังเรียนโดยรวม มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ คือ มีค่า E1/E2 เท่ากับ 81.55/84.29 เมื่อพิจารณาเป็นรายแผน พบว่า มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ทุกแผน โดยมีค่า E1/E2 ตามลำดับดังนี้ 80.54/85.33, 81.07/83.62, 83.24/81.88, 81.35/86.33

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อ่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์อิสลาม

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้

การทดสอบ	N	$\bar{X}$	S.D.	ผลต่างระหว่าง ค่าเฉลี่ย	t
T ₁	30	13.93	2.92	12.67	-19.673**
T ₂	30	26.60	1.38		

P<.01**

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนความรู้ ความเข้าใจของนักเรียนที่ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์อิสลาม มีคะแนนผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

3. ความพึงพอใจของเรียนของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์อิสลาม

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของเรียนของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้

ลำดับ	รายการความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D	ระดับความพึงพอใจ
1	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.62	0.49	มากที่สุด
2	การบริหารเวลาในการทำกิจกรรมได้เหมาะสม	4.43	0.69	มาก
3	กิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ สนุกสนาน ไม่ทำให้เบื่อหน่าย	4.30	0.57	มาก
4	ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้	4.27	0.51	มาก
5	ประหยัดเวลาในการอ่านเนื้อเรื่อง	4.68	0.47	มากที่สุด
6	เข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านได้เร็วขึ้น	4.54	0.51	มากที่สุด
7	เนื้อหาสาระน่าสนใจ มีความสำคัญต่อนักเรียนและสังคม	4.11	0.46	มาก
8	สื่อการเรียนการสอนตรงกับเนื้อหาและเหมาะสมกับกิจกรรม	4.24	0.55	มาก
9	ความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมและสื่อการเรียนรู้ โดยภาพรวม	4.73	0.45	มากที่สุด
10	ความพึงพอใจต่อวิธีการวัดและประเมินผลโดยภาพรวม	4.76	0.43	มากที่สุด
รวม		4.49	0.51	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนด้านเนื้อหาสาระของหลักสูตรโดยรวมแล้วอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีค่า $\bar{X}$ เท่ากับ 4.49 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.51 โดยดูในรายละเอียดพบว่า มีความพึงพอใจเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด 5 ข้อ คือข้อที่ 1 ข้อที่ 5 ข้อที่ 6 ข้อที่ 9 ข้อที่ 10 มีความพึงพอใจระดับมากอยู่ 5 ข้อ คือข้อที่ 2 ข้อที่ 3 ข้อที่ 4 ข้อที่ 7 ข้อที่ 8

อภิปรายผล

จากการศึกษาครั้งนี้ เรื่องการพัฒนาหลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่องการพัฒนาความคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระประวัติศาสตร์อิสลามชั้นอิสลามตอนกลางปีที่ 3 สามารถอภิปรายผลดังนี้

1. ประสิทธิภาพของตามหลักสูตรอิสลามศึกษาเรื่องการพัฒนาความคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระประวัติศาสตร์อิสลามเท่ากับ 81.55 / 84.29 ทั้งนี้เพราะผู้ค้นคว้าอิสระได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านกระบวนการขั้นตอนอย่างมีระบบและวิธีการที่เหมาะสมตรงตามที่ อาจารย์ ใจเที่ยง (2550 : 218) ได้สรุปการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ว่าต้องวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ ผลการ

เรียนรู้ที่คาดหวัง โดยครอบคลุมพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ วิเคราะห์สาระการเรียนรู้โดยเลือกสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่นวิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการประเมินผล ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ วิเคราะห์แหล่งการเรียนรู้ โดยเลือกสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้

2. ผู้ค้นคว้าอิสระได้นำผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนมาเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย พบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และพบว่า ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์หลังเรียนน้อยกว่าก่อนเรียน แสดงว่าเบี่ยงเบนมาตรฐานลดลง จากผลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น สอดคล้องกับกับงานวิจัยของ ศาคร เกษม (2544 : 32) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยรูปแบบการสร้างความคิดรวบยอดผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง และผลการวิจัย ของ สิริทิพย์ พูลศรี (2542 : 49) ที่ได้ศึกษาผลการใช้รูปแบบการสร้างความคิดรวบยอดที่มีต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คณิตศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้รูปแบบการสร้างความคิดรวบยอดสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยวิธี สอนปกติและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีรัตน์ อริเดช (2540: 64) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของกลุ่มที่เรียนโดยใช้กระบวนการสร้างความคิดรวบยอดสูงกว่า กลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนปกติ

3. ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบความคิดรวบยอดในการเรียนกลุ่มสาระ ประวัติศาสตร์อิสลามชั้นอิสลาม พบว่าความพึงพอใจของผู้เรียนในด้านเนื้อหาสาระของหลักสูตร โดยรวมแล้วอยู่ในระดับมาก คือ มีค่า $\bar{X}$ เท่ากับ 4.49 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.51 โดยดูในรายละเอียดพบว่า มีความพึงพอใจเป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด 5 ข้อ คือข้อที่ 1 ข้อที่ 5 ข้อที่ 6 ข้อที่ 9 ข้อที่ 10 มีความ พึงพอใจระดับมากอยู่ 5 ข้อ คือข้อที่ 2 ข้อที่ 3 ข้อที่ 4 ข้อที่ 7 ข้อที่ 8 ซึ่งตรงกับงานวิจัยของยุทธนา อุทโท (2541) ที่ทำให้ได้หลักสูตรท้องถิ่นที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและ สังคม แนวการจัดการเรียนการสอนเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนโดยหลักสูตรครอบคลุมทั้ง ด้านความรู้ เจตคติและทักษะกระบวนการ และงานวิจัยของสมพร ศรีรัตนากุล (2545) เรื่องการพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่นวิชาการเขียนอังกฤษเชิงสร้างสรรค์พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อการเรียนวิชาการ เขียนอังกฤษเชิงสร้างสรรค์และมีทักษะในการเขียน ทักษะการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทักษะการ แก้ปัญหา ทักษะการทำงานกลุ่มสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการค้นคว้าอิสระไปใช้

1.1 ผู้สอนควรนำแผนการจัดเรียนรู้ประวัติศาสตร์ตามแบบความคิดรวบยอดไปบูรณาการกับกลุ่มสาระอื่น

1.2 ในการจัดการเรียนการสอนควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ไม่ว่าจะเป็นด้านแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านการเสริมแรง หรือ ด้านภาษา การอ่าน

1.3 นอกจากครูเป็นผู้ยืมเรื่องให้นักเรียนอ่านแล้ว ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ยืมเรื่องเป็นการปฏิบัติด้วยตนเอง

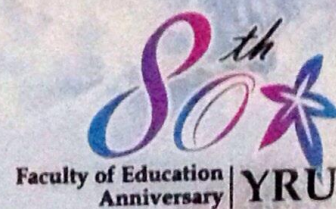
2. ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าอิสระครั้งต่อไป

ผลจากการค้นคว้าอิสระ พบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้ในประเด็นเรื่องเนื้อหาสาระน่าสนใจ มีความสำคัญต่อนักเรียนและสังคม มีคะแนนความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยกว่าข้ออื่น ดังนั้น ควรทำการค้นคว้าอิสระในประเด็นเกี่ยวกับการรูปแบบ วิธีการนำเสนอเนื้อหาสาระที่ส่งผลต่อความสนใจของผู้เรียนในการเรียน ตลอดจนความสำคัญของเนื้อหาสาระที่มีความสำคัญต่อนักเรียนและสังคม

บรรณานุกรม

- บันลือ พฤษะวัน.(2542). มิติใหม่ในการสอนอ่าน. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- พิศเพลิน ภิรมย์ไกรภักดิ์. (2542). การศึกษาความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับ
การจัดกิจกรรมคณิตศาสตร์ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์, ปริญญาโททางการศึกษา
มหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิชาการ, กรม. (2541). การสอนตามสภาพที่แท้จริง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- วัฒนาพร ระเบียบทุกข์. (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร: บริษัทแอล
ที เพรส.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : ดวงกมล.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2548). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2546). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กทม.สินธุ์ : โรงพิมพ์ประสานการพิมพ์.
- สิรินทิพย์ พูลศรี. (2542). ผลของการใช้รูปแบบการสร้างความคิดรวบยอดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาประถมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ON THE OCCASION OF 80th ANNIVERSARY | FACULTY OF EDUCATION | YALA RAJABHAT UNIVERSITY

THE 1st
INTERNATIONAL CONFERENCE IN
ISLAMIC
EDUCATION

INTERNATIONAL
CONFERENCE IN
ISLAMIC EDUCATION

YRU-ICIE 2013

ABSTRACT

YRU-ICIE 2013
23rd - 26th January

B.P Samila Beach Resort Hotel, Songkhla, Thailand

ประวัติผู้ทำการค้นคว้าอิสระ

ชื่อ – สกุล	นายนูรุดดีน อาดำ
วัน เดือน ปีเกิด	25 มกราคม 2515
ที่อยู่ปัจจุบัน	61 หมู่ที่ 4 ตำบลยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี
ประวัติการศึกษา	พ.ศ.2527 สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนยะหริ่ง ตำบลยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี พ.ศ.2533 สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนศาสนูปถัมภ์ ตำบลบานา อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี พ.ศ.2537 สำเร็จการศึกษาระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลาย (ชานาวิทย์) จากโรงเรียนศาสนูปถัมภ์ ตำบลบานา อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี พ.ศ.2540 สำเร็จการศึกษาระดับศิลปศาสตรบัณฑิต (กฎหมายอิสลาม) จากมหาวิทยาลัยอัลอัสฮัร ประเทศอียิปต์ พ.ศ.2552 สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการสอน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พ.ศ. 2556 สำเร็จการศึกษาระดับศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม) มหาวิทยาลัยสงขลา นครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
ประสบการณ์ทำงานในอดีต	พ.ศ.2547 ครูผู้สอนโรงเรียนศาสนูปถัมภ์ ตำบลบานา อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อิหม่ามมัสยิดนูรุลอิสลาม อัลบรรมินีย์ ตำบลยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานีและรองผู้อำนวยการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนนูรุลอิสลามภูมิวิทยา ตำบลยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี